

Súhrnná správa o šiestom roku členstva SR v EÚ

Úvod

- 1.1 Inštitucionálne náležitosti
- 1.2 Účasť SR na rozhodovacích procesoch spoločenstiev
- 1.3 Harmonizácia práva
2. Horizontálne témy a stratégie EÚ
 - 2.1 Finančná perspektíva a rozpočet EÚ
 - 2.1.1 Finančná perspektíva
 - 2.1.2 Rozpočet EÚ
 - 2.2 Trvalo udržateľný rozvoj
 - 2.3 Lisabonská stratégia
 - 2.4 Ľudské práva
 - 2.5 Boj proti podvodom
 - 2.6 Boj proti terorizmu
 - 2.7 Rozšírenie EÚ
 - 2.8 Humanitárna pomoc
3. Účasť SR na sektorových politikách EÚ
 - 3.1 Vnútorý trh a štyri slobody
 - 3.1.1 Slobodný pohyb tovaru
 - 3.1.2 Slobodný pohyb osôb
 - 3.1.3 Slobodný pohyb služieb a kapitálu
 - 3.2 Colná únia
 - 3.3 Dane a účtovníctvo
 - 3.4 Doprava
 - 3.5 Telekomunikácie a poštové služby
 - 3.5.1 Telekomunikácie
 - 3.5.2 Poštové služby
 - 3.6 Informačná spoločnosť
 - 3.7 Energetika
 - 3.8 Hospodárska súťaž a štátna pomoc
 - 3.9 Hospodárske a menové záležitosti
 - 3.10 Finančná kontrola a vnútorný audit
 - 3.11 Kultúra a audiovizia
 - 3.12 Podpora podnikania a priemyselná politika
 - 3.13 Kohézia a regionálna politika
 - 3.14 Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, rybné, lesné hospodárstvo
 - 3.14.1 Poľnohospodárstvo
 - 3.14.2 Rozvoj vidieka
 - 3.14.3 Rybné hospodárstvo
 - 3.14.4 Lesné hospodárstvo
 - 3.15 Ochrana spotrebiteľov, verejné zdravie a bezpečnosť potravín
 - 3.16 Spravodlivosť a vnútorné záležitosti
 - 3.16.1 Spravodlivosť
 - 3.16.2 Vnútorné záležitosti
 - 3.17 Vonkajší obchod
 - 3.18 Vonkajšie vzťahy
 - 3.19 Výskum, technológie a inovácie
 - 3.19.1 Výskum
 - 3.19.2 Technológie a inovácie
 - 3.20 Vzdelávanie, mládež, odborná príprava a šport

- 3.21 Zahraničná a bezpečnostná politika
- 3.22 Zamestnanosť a sociálne veci
- 3.23 Životné prostredie
- 3.24 Štatistika

Záver

Úvod

Slovenská republika je už šiesty rok súčasťou medzinárodného spoločenstva, ktorého hlavnými cieľmi sú: spoločná zahraničná, bezpečnostná politika, spolupráca v oblasti justície a vnútra, menová únia a zavedenie občianstva Únie.

Slovenská Republika sa v šiestom roku svojho členstva v EÚ zaoberala množstvom otázok ekonomických, sociálnych, politických a iných aspektov, ktoré priniesol ostatný rok členstva v EÚ.

1.1

Inštitucionálne záležitosti

Strategickým cieľom SR v inštitucionálnej oblasti EÚ je, v zmysle programového vyhlásenia vlády, „podporovať prehĺbvanie európskeho integračného procesu a konsolidáciu EÚ s cieľom posilňovať demokratickú, bezpečnú, ekonomicky dynamickú a prosperujúcu, sociálne stabilnú a solidárnu, vzdelanú a kultúrnu Európu“.

Rozhodujúcim krokom v snahe zefektívniť fungovanie inštitúcií EÚ bolo ukončenie ratifikačného procesu Lisabonskej zmluvy. Pred zasadnutím Európskej rady v dňoch 29. – 30. októbra 2009 Slovensko muselo reagovať na obavy a požiadavky, ktoré vyslovila Česká republika v súvislosti s ratifikáciou Lisabonskej zmluvy a požadovať zachovanie rovnakého právneho postavenia oboch republík vo vzťahu k minulosti. Úspešné presadenie tejto požiadavky si vyžiadalo aktívnu spoluprácu predstaviteľov SR s predstaviteľmi Európskej rady a Európskeho parlamentu v rámci spolurozhodovacieho procesu. Riešenie, ktoré napokon Európska rada prijala, poskytuje pre ČR politickú záruku, že bude v budúcnosti vyňaté z uplatňovania Charty základných práv. Pre slovenských občanov boli naopak zachované rozsiahle práva, ktoré im Charta základných práv zaručuje. Pre všetky členské štáty EÚ platí ubezpečenie, že Charta základných práv sa bude v členských štátoch uplatňovať výlučne keď sa implementuje právo EÚ. Slovensko svojim konštruktívnym postojom na zasadnutí Európskej rady dalo najavo, že patrí medzi podporovateľov zmluvy.

Prekážky sa napokon podarilo prekonať a po ukončení ratifikačného procesu aj v posledných zostávajúcich členských štátoch nadobudla Lisabonská zmluva platnosť k 1.12.2009.

S ratifikáciou zmluvy začal proces tvorby novej Európskej komisie, kde Slovensko dosiahlo výrazný úspech a bývalý stály predstaviteľ SR pri EÚ M. Šefčovič bol vymenovaný za podpredsedu Európskej komisie pre administratívu a medziinštitucionálne vzťahy

Slovensko aktívne presadzovalo na pôde EÚ čo najskoršie začatie predbežných rokovaní o implementácii zmluvy, k čomu došlo v 2. polroku 2009. Zrejme najdôležitejšou súčasťou implementácie Lisabonskej zmluvy je vytvorenie funkčnej Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“). Slovensko v neformálnych rokovaníach formulovalo a aktívne presadzovalo svoje pozície v jednotlivých otázkach. Za najdôležitejší výsledok možno považovať dohodu, že personál pochádzajúci z členských štátov EÚ bude tvoriť minimálne jednu tretinu z celkového počtu diplomatického personálu služby. Dôležitým záujmom SR bolo i zakotvenie geografickej rovnováhy v personálnom zložení služby a zmysluplného zastúpenia všetkých členských štátov v ESVČ a financovanie personálu služby z rozpočtu EÚ.

V rokovaníach o zmene rokovacích poriadkov Rady a Európskej rady Slovensko podporovalo najmä princíp, aby bola zachovaná úloha rotujúceho predsedníctva Rady, ktoré bude naďalej predsedáť 9 z 10 formácií Rady a musí byť plne zapojené do príprav, priebehu i prezentácie výsledkov zasadnutí Európskej rady a Rady EÚ. Tento princíp bude zohľadnený aj na úrovni prípravných orgánov Rady. Účelom týchto krokov je jednak zlepšenie efektívneho fungovania

inštitúcií EÚ a súčasne dosiahnutie adekvátneho vplyvu a možnosti presadzovania slovenských záujmov na úrovni Európskej únie v spojení s partnerskými členskými krajinami.

Šiesty rok členstva SR v EÚ bol v oblasti inštitucionálnych záležitostí EÚ veľmi rušný a priniesol rozsiahle zmeny v zložení inštitúcií EÚ, ako aj v ich usporiadaní.

Pokračoval proces ratifikácie Lisabonskej zmluvy – dňa 6.5.2009 zmluvu ratifikoval Senát ČR, boli však podané ďalšie podania na Ústavný súd ČR

Európska rada v dňoch 18. – 19.6.2009 dospela k dohode o textoch právnych garancií pre Írsko, ktoré boli Írsku prisľúbené v roku 2008. Finálny súhlas ER s textom írskych záruk prijateľným pre Írsko aj pre všetky členské krajiny sa stal dobrou správou pre celú Európu a bol predpokladom úspešného zavŕšenia ratifikačného procesu Lisabonskej zmluvy.

V Nemecku ústavný súd dňa 30.6.2009 rozhodol o súlade zmluvy so spolkovou ústavou, nariadil však úpravy niektorých zákonov. Po novelizácii príslušných zákonov, ktoré posilnili postavenie nemeckého parlamentu v európskych otázkach, Nemecko ukončilo ratifikačný proces Lisabonskej zmluvy dňa 25.9.2009.

Nové írské referendum o ratifikácii sa konalo 2.10.2009 a s pomerom 67% hlasov za ratifikáciu prinieslo prekvapivo vysokú podporu pre Lisabonskú zmluvu.

Následne ukončilo ratifikačný proces ako predposledná krajina i Poľsko podpisom prezidenta Kaczynského dňa 10.10.2009.

Na zasadnutí Európskej rady v dňoch 29. – 30.10.2009 sa dosiahla dohoda o vyňatí ČR z uplatňovania Charty základných práv. To otvorilo cestu k ukončeniu ratifikačného procesu zmluvy v ČR dňa 3.11.2010. Lisabonská zmluva nadobudla platnosť dňa 1.12.2009.

V dňoch 4. – 7.6.2009 sa konali voľby do Európskeho parlamentu, na ktoré nadväzovalo vytváranie nového zloženia Európskeho parlamentu. Následne po ukončení ratifikácie Lisabonskej zmluvy sa rozbehol proces tvorby novej Európskej Komisie na obdobie do 31.10.2014, opätovne pod vedením J. – M. Barrosa.

Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy k 1.12.2009 sa proces inštitucionálnych reforiem zameril na implementáciu tejto zmluvy – po personálnych nomináciách na novo vytvorené vysoké posty (Stály predseda Európskej rady H. van Rompuy a Vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku C. Ashtonová) išlo o úpravu Rokovacích poriadkov Európskej rady a Rady EÚ. Rozbehol sa náročný proces vytvárania Európskej služby pre vonkajšiu činnosť a príprava inštitútu európskej občianskej iniciatívy..

Implementácia Lisabonskej zmluvy bude zamestnávať slovenskú diplomáciu aj celú EÚ ešte určitý čas. Pozornosť bude potrebné venovať procesu tvorby ESVČ, aby boli aj pre SR plne otvorené možnosti účasti v tejto inštitúcii a mať v nej primerané a zmysluplné personálne zastúpenie. Otvorené zatiaľ zostávajú praktické otázky realizácie nového inštitútu tzv. európskej občianskej iniciatívy, ktorú bude riešiť MZV SR v úzkej spolupráci s príslušnými rezortmi, najmä s MV SR.

SR by mala v budúcom období vyvinúť maximálne úsilie s cieľom zabezpečiť zastúpenie SR v ESVČ tak, aby vytvorenie služby predstavovalo z hľadiska Slovenska aj z hľadiska fungovania Európskej únie čo najväčší prínos.

1.2

Účasť SR na rozhodovacích procesoch EÚ

Kľúčovým nástrojom na presadzovanie záujmov Slovenskej republiky bola aj v 6. roku členstva aktívna účasť jej predstaviteľov na zasadnutiach Európskej rady, formácií Rady ministrov, Výborov stálych predstaviteľov COREPER II resp. I a Pracovných skupín Rady.

Získaním skúseností z členstva v EÚ zástupcovia Slovenska efektívnejšie podporovali rozhodovanie v EÚ. Presadzovanie svojich pozícií v jednotlivých formáciách Rady bolo hlavným nástrojom SR pre napĺňanie svojho záujmu v inštitúciách EÚ. Účasť na relevantných a prioritných stretnutiach a zasadnutiach jednotlivých pracovných skupín a výborov na rôznych úrovniach umožnila efektívne dosahovanie rozhodnutí, ktoré boli v súlade so záujmami Slovenskej republiky a Európskej únie ako celku. SR aktívne participovala na tvorbe európskych politík reflektujúc záujmy občanov a krajiny, rešpektujúc princíp európskej solidarity.

Snaha o zefektívnenie fungovania inštitúcií EÚ bola naplnená vstupom Lisabonskej zmluvy do platnosti 1. 12. 2009. SR sa aktívne podieľala na práci na neformálnej úrovni. Zintenzívnila sa spolupráca s predstaviteľmi hlavných politických frakcií Európskeho parlamentu, čím SR posilnila svoje záujmy a presadzovanie pozícií na pôde Európskeho parlamentu. Zástupcovia SR taktiež participovali na množstve formálnych a neformálnych zasadnutí pracovných skupín Európskej komisie.

Systémovú zmenu rozhodovania v EÚ v sledovanom období nepochybne priniesol vstup Lisabonskej zmluvy do platnosti. Postupne sa rozbieha jej implementácia, ktorá prenikne do väčšiny procesov v EÚ. Najmarkantnejším je vznik nových funkcií: predsedu Európskej rady a Vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku.

Otvorenými otázkami, ktoré bude Slovensko do budúcnosti riešiť v spojitosti so svojou účasťou na rozhodovacích procesoch EÚ, sú budovanie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť ako aj príprava občianskej iniciatívy, ktorá umožní európskym občanom sa petíciou obrátiť na európske inštitúcie a tak iniciovať legislatívne zmeny.

Vzhľadom na posilnenie právomocí NR SR pri schvaľovaní európskej legislatívy odporúčame prijať adekvátne legislatívne zmeny v existujúcich právnych normách, ktoré umožnia slovenskému parlamentu tieto právomoci využívať v praxi.

Oblasť personálnej politiky

Oblasť personálnej politiky spadá do pôsobnosti ÚV SR a MZV SR, ktoré každoročne na základe uznesenia vlády SR č. 546/2005 predkladajú na rokovanie vlády materiál „Správa o personálnom zastúpení Slovenskej republiky v inštitúciách Európskej únie“. Správa za uplynulý rok 2009 je v štádiu posledných úprav a na rokovanie vlády je plánované jej predloženie v máji 2010. Zámerom materiálu je poskytnúť prehľad o skutočnom zastúpení SR v inštitúciách EÚ.

Významnou súčasťou materiálu je časť o tvorbe Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), ktorá sa vytvára na základe článku 27 ods. 3 Zmluvy o EÚ v jej znení podľa Lisabonskej zmluvy, ktorý obsahuje právny základ pre rozhodnutie Rady o organizácii a fungovaní ESVČ. Ide o novú oblasť vysielania zástupcov SR do štruktúr EÚ.

Medzi výrazné úspechy Slovenska v 6. roku členstva SR v EÚ patria menovanie bývalého Stáleho predstaviteľa SR pri EÚ M. Šefčoviča za podpredsedu Európskej komisie pre administratívu a medziinštitucionálne vzťahy a zvolenie M. Flašíkovej-Beňovej za podpredsedníčku frakcie Strany európskych socialistov v Európskom parlamente.

Počas uplynulého roku sa zvyšoval počet slovenských občanov pôsobiacich v inštitúciách EÚ a k marcu 2010 predstavoval približne 650 osôb, z ktorých 321 pôsobilo v Európskej komisii. Uvedený počet sa týka ako kontraktov na dobu neurčitú tak aj dočasných kontraktov. SR spolu s ďalšími novými členskými štátmi EÚ má v rámci 7-ročného prechodného obdobia,

ktoré sa končí v roku 2010, právo na prednostné obsadzovanie približne 3 400 postov v rámci Európskej komisie, ktoré boli celkovo určené pre nové členské krajiny. Slovenská republika má počas tohto obdobia možnosť obsadiť 279 postov. Tendencia naplňovania „kvóty“ je pre Slovensko pozitívna, nakoľko stanovený limit spĺňa na 115 %.

Keďže Lisabonská zmluva implikuje mnohé závažné a organizačne náročné dôsledky pre činnosť EÚ, najmä vytvorenie služby ESVČ, uskutočnili sa neformálne prípravné rokovania, ktoré mali za cieľ pripraviť implementáciu Lisabonskej zmluvy, pričom jedným z hlavných prvkov bola príprava Európskej služby pre vonkajšiu činnosť.

Ústredie MZV SR v spolupráci so Stálym zastúpením SR pri EÚ definovalo hlavné priority a stanoviská, ktoré boli v Bruseli v priebehu neformálnych rokovaní presadzované. Výsledkom prípravných prác predsedníctva Rady EÚ, členských štátov EÚ, Komisie a sekretariátu Rady je dokument „Správa predsedníctva pre Európsku radu o ESVČ“ (dokument Rady EÚ č. 14930/09), ktorý bol schválený Európskou radou na jej zasadnutí v dňoch 29. – 30. októbra 2009 v Bruseli. SR sa do prípravy dokumentu aktívne zapájala a jeho schválenie znenie plne korešponduje s pozíciami SR.

Hlavnou zmenou v danej oblasti v 6. roku členstva SR v EÚ bola reforma procesu výberových konaní do európskych inštitúcií, zameraná na zmeny v testovaní odbornosti a celkové skrátenie výberového konania približne na 9 mesiacov.

V súčasnej dobe je ďalší postup vo veci kreovania ESVČ najmä v rukách Vysokkej predstaviteľky C. Ashtonovej, pod ktorej autoritou bude neskôr služba fungovať, MZV SR však vyvinie maximálne úsilie s cieľom zabezpečiť čo najsilnejšie zastúpenie SR v ESVČ tak, aby vytvorenie služby predstavovalo z hľadiska Slovenska aj z hľadiska fungovania Európskej únie čo najväčší prínos.

Do konca roku 2010, kedy ešte trvá prednostné obsadzovanie miest uchádzačmi z „nových“ členských štátov, ale perspektívne i v ďalšom období je potrebné zamerať sa na obsadzovanie vyšších manažérskych postov vo všetkých inštitúciách EÚ.

1.3 Harmonizácia práva

Najvýznamnejšie zmeny v šiestom roku členstva SR v EÚ z hľadiska harmonizácie práva prinieslo nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy. Okrem vplyvov technického charakteru, akým je prečíslovanie relevantných ustanovení došlo k nasledujúcim významným zmenám:

- možnosť prijímať rámcové rozhodnutia bola zrušená a problematika justičnej spolupráce v trestných veciach a policajnej spolupráce bola presunutá do článkov 82 – 89 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Tieto ustanovenia už neumožňujú prijímať právne akty v predmetnej oblasti právnej úpravy vo forme rámcových rozhodnutí. Podľa článku 9 Protokolu o prechodných ustanoveniach, ktorý je súčasťou Lisabonskej zmluvy, však zostávajú zachované právne účinky aktov inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ prijatých na základe hlavy VI. ZEÚ v znení pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, pokiaľ sa tieto akty uplatňovaním zmlúv nezrušia, nevyhlásia za neplatné alebo nezmenia a nedoplnia
- v prípade, že sa Európska komisia domnieva, že si členský štát nespĺnil povinnosť oznámiť opatrenie, ktorým transponoval smernicu prijatú v súlade s legislatívnym postupom, má možnosť po tom, čo umožnila tomuto štátu predložiť pripomienky,

predložiť vec Súdnemu dvoru EÚ spolu s návrhom primeranej výšky paušálnej pokuty alebo penále, ktoré má dotknutý členský štát zaplatiť

- zrušenie fázy odôvodneného stanoviska v procese podľa článku 260 ods. 2 ZFEÚ, teda v konaní keď členský štát neprijal potrebné opatrenia, aby vyhovel rozsudku Súdneho dvora EÚ.

Uvedené zmeny znamenajú posilnenie postavenia Európskej komisie pri donucovaní členského štátu k plneniu záväzkov, týkajúcich sa harmonizácie vnútroštátnych právnych poriadkov s právom EÚ. Zrušenie možnosti prijímať rámcové rozhodnutia v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach a v oblasti policajnej spolupráce, a ich nahradenie do budúcnosti všeobecne záväznými právnymi aktmi, ktorých transpozíciu môže Európska komisia účinne vynucovať, spolu so zrýchlením konaní vedených proti členským štátom v prípade neplnenia si povinností vyplývajúcich zo zmlúv znamenajú, že členské štáty budú musieť byť oveľa ostražitejšie a dôkladnejšie pri harmonizácii svojich právnych poriadkov s právom EÚ. V opačnom prípade sa vystavia riziku finančných postihov (paušálne pokuty a penále).

Aby sa čo najviac eliminovali možné dôvody na začatie konaní pre porušenie zmluvných povinností, má SR zavedených množstvo opatrení.

Zrýchliť proces transpozície, či implementácie právnych aktov EÚ je možné využitím inštitútu aproximačného nariadenia vlády SR. Keďže je ním možné podľa článku 13 ods. 1 písm. c) Ústavy SR ukladať aj povinnosti, v určitom rozsahu došlo k obmedzeniu normotvornej činnosti Národnej rady Slovenskej republiky tým, že vláde SR bola delegovaná právomoc prijať aj právnu úpravu, ktorú bolo predtým možné prijať výhradne vo forme zákona. Národná rada SR si však zachovala možnosť kontrolovať využívanie tohto inštitútu prostredníctvom zavedenia povinnosti pre vládu SR predkladať každý polrok informáciu o vydaných aproximačných nariadeniach vlády SR za posledný polrok a zámere ich prijímania na ďalšie polročné obdobie (§ 4 zákona č. 19/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov). Posledná takáto informácia prerokovaná v NR SR 2. februára 2010 obsahuje 29 aproximačných nariadení vlády prijatých v II. polroku 2009. Zámerom jednotlivých rezortov je prijať ďalších 12 aproximačných nariadení vlády SR v I. polroku 2010. Pri prerokúvaní informácie v Národnej rade SR môže byť voči vláde SR vznesená požiadavka, aby právnu úpravu navrhovanú vo forme aproximačného nariadenia vlády SR predložila ako vládny návrh zákona (§ 4 ods. 3 zákona č. 19/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Aj po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy zostali naďalej všeobecne záväznými právnymi aktmi EÚ smernice, nariadenia a rozhodnutia. Došlo však k ich rozčleneniu na legislatívne akty a nelegislatívne akty. Nelegislatívne akty môže podľa článku 290 ods. 1 ZFEÚ prijímať Európska komisia na základe delegovania právomoci legislatívnym aktom. Dopĺňajú alebo menia sa nimi len určité nepodstatné prvky legislatívneho aktu. V ich názve sa uvádza slovo „delegovaná“ alebo „delegované“. Okrem rozdielov vzťahujúcich sa na procesy ich prijímania, z hľadiska vnútroštátneho je dôležité brať ohľad na toto členenie najmä pri smerniciach a to v súvislosti s ich transpozíciou. Ako je už vyššie uvedené Lisabonská zmluva zaviedla prísnejšie postupy pre neplnenie si zmluvných povinností členského štátu vo vzťahu k neoznámeniu opatrení, ktorými transponoval smernicu prijatú v súlade s legislatívnym postupom. Na smernice, ktoré sú všeobecne záväznými nelegislatívnymi aktmi, to znamená takými, ktoré sú prijaté podľa článku 290 ods. 1 ZFEÚ, nie je možné uplatniť jednofázový postup ukladania sankcií a Európska komisia môže v rámci konania začatého za porušenie povinnosti náležite prebrať takúto smernicu, využiť len klasický dvojfázový proces konania (teda žiadať na Súdnom dvore EÚ sankcionovanie

členského štátu len za neplnenie povinností vyplývajúcich z predchádzajúceho rozsudku Súdneho dvora EÚ).

Predpokladom náležitej a rýchlej transpozície smernice do slovenského právneho poriadku je určenie gestora, prípadne spolugestora zodpovedného za prebratie a aplikáciu smerníc. Túto úlohu plní podpredsedníčka vlády a ministerka spravodlivosti SR prostredníctvom sekcie vládnej legislatívy, odboru technickej podpory Úradu vlády SR. Pravidelne mesačne dochádza k predbežnému určeniu zodpovednosti, pričom v polročných intervaloch materiál s takýmto určením prerokúva a schvaľuje vláda SR. Následne je materiál zasielaný na rokovanie Výboru pre európske záležitosti Národnej rady Slovenskej republiky. Posledný materiál schválila vláda SR uznesením vlády č. 174 z 10. marca 2010. Obsahuje 91 smerníc a 3 rámcové rozhodnutia publikované v Úradnom vestníku EÚ v období od 1. augusta 2009 do 31. januára 2010 (teda aj v období pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, preto sa tu ešte objavujú aj rámcové rozhodnutia).

Neprebratím smernice v lehote, ktorá je uvedená v samotnej smernici vzniká tzv. transpozičný deficit. Podľa odporúčania Európskej komisie k transpozícii smerníc do vnútroštátneho práva SR v pravidelných polročných intervaloch monitoruje úroveň transpozičného deficitu a vyhodnocuje ho vo forme materiálu predkladaného na rokovanie vlády SR a následne aj na rokovanie Výboru pre európske záležitosti NR SR. Súčasťou materiálu je aj identifikácia opatrení potrebných na odstránenie transpozičného deficitu. Posledný materiál o transpozičnom deficite bol predložený na rokovanie vlády SR 3. marca 2010 a bolo k nemu prijaté uznesenie č. 150. Materiál obsahuje údaje o 9 deficitných smerniciach nielen z oblasti vnútorného trhu, ale aj z ďalších oblastí práva EÚ.

Podľa posledného prehľadu neprebratých smerníc z oblasti vnútorného trhu, ktorý je obsiahnutý v Scoreboarde č. 20¹, ktorý vypracovala Európska Komisia, patrí SR 6. miesto s transpozičným deficitom 0,4 % (6 smerníc z celkového počtu 1521 smerníc z oblasti vnútorného trhu, ku ktorým SR nevykonala notifikácia o úplnej transpozícii). Toto hodnotenie je tvorené z údajov z notifikačnej databázy Európskej komisie, v ktorej funkciu administrátora za SR plní sekcia vládnej legislatívy, odbor technickej podpory Úradu vlády SR.

Medzi ďalšie právne záväzné akty Európskej únie patria nariadenia a rozhodnutia. Sú záväzné v celom rozsahu pre všetky členské štáty, pokiaľ sa netýkajú len niektorého z nich a sú priamo aplikovateľné. Na ich efektívne uplatňovanie je však niekedy potrebné zareagovať prijatím príslušného implementačného opatrenia vo vnútroštátnej legislatíve. To znamená prijať takú právnu úpravu, aby právna regulácia predpokladaná nariadením či rozhodnutím mohla byť vykonaná, kontrolovaná a vynucovaná. Koordinácia je zabezpečovaná podobne ako pri smerniciach. Pri určovaní zodpovednosti sa vychádza z kompetencií jednotlivých štátnych orgánov, ktoré sú založené zákonom č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov. Špecifická povaha týchto právnych aktov, ktoré často presahujú kompetencie jedného rezortu a zasahujú do kompetencie viacerých rezortov v rámci jedného právneho aktu, nie vždy umožňuje určenie len jedného zodpovedného subjektu. Posledný materiál, určujúci zodpovednosť za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam a rozhodnutiam, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 920 z 16. decembra 2009 obsahoval 276 nariadení a 153 rozhodnutí.

Sieť SOLVIT a SOLVIT centrum SR

Z hľadiska ochrany práv a ich domáhania sa na európskej úrovni majú občania Európskej únie viacero možností, ktoré im vyplývajú priamo zo ZFEÚ - podanie formálnej sťažnosti Európskej komisii, petície Európskemu parlamentu, možnosť obrátiť sa na Európskeho

¹ http://ec.europa.eu/internal_market/score/docs/score20_en.pdf

ombudsmana. Ide však o formálne prostriedky, ktoré sú z procesného hľadiska zvyčajne veľmi zdĺhavé a riešenie problému už nemusí byť pre dotknutého občana alebo podnik aktuálne. Z uvedeného dôvodu a na základe predchádzajúcich skúseností pri riešení jednotlivých sťažností Európska komisia dospela k názoru, že občania a podniky by mali prospech z existencie spôsobu neformálneho riešenia svojich problémov, ktoré môžu vzniknúť nesprávnou aplikáciou pravidiel vnútorného trhu a vydala odporúčanie 2001/893/ES zo 7. decembra 2001, ktoré ustanovuje súbor princípov činnosti a zaobrerania sa problémami vhodnými pre SOLVIT. Na základe uvedeného odporúčania začali od júla 2002 národné centrá SOLVIT fungovať vo všetkých členských štátoch Európskej únie, Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku. Od toho času začalo fungovať aj SOLVIT centrum SR.

SOLVIT centrá sú súčasťou vnútroštátnej verejnej správy členských štátov, zvyčajne sú začlenené na úradoch vlády alebo niektorom z ministerstiev. SOLVIT centrum SR je organizačne začlenené na sekcii vládnej legislatívy, odbore technickej podpory Úradu vlády SR.

V šiestom roku členstva SR v EÚ SOLVIT centrum SR zaznamenalo enormný nárast prípadov, a to najmä v pozícii domáceho centra, kde išlo opätovne ako v minulom roku o vyše 100%-ný nárast. Z týchto údajov vyplýva, že občania SR majú stále pri uplatňovaní si svojich práv v iných členských štátoch problémy, avšak problémy, ktoré by vznikali iným občanom v SR sú približne na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcich obdobiach.

SOLVIT centrum SR riešilo ako vedúce centrum v období od 1. mája 2009 do 30. apríla 2010 5 prípadov, ktoré sa týkali nesprávnej aplikácie práva EÚ niektorým z orgánov verejnej správy SR. Prípady sa týkali oblasti daní, sociálneho zabezpečenia, uznávania odborných kvalifikácií, registrácie motorového vozidla a dostupnosti trhu pre výroby. Z uvedených prípadov sa zatiaľ nepodarilo vyriešiť iba jeden prípad v stanovenej lehote, pretože ide o SOLVIT+ prípad, na ktorého vyriešenie je potrebná zmena zákona v pôsobnosti MPSVR SR. Za týmto účelom SOLVIT centrum SR s príslušným ministerstvom naďalej spolupracuje. Ďalší prípad, týkajúci sa zdaňovania je možné vyriešiť tiež len zmenou zákona, ktorý je v pôsobnosti MF SR. Tu však lehota na riešenie prípadu ešte stále plynie.

Ako domáce centrum riešilo SOLVIT centrum SR v období od 1. mája 2009 do 30. apríla 2010 76 prípadov, ktoré odovzdalo na riešenie vedúcemu SOLVIT centru v inom členskom štáte. Slovenskí občania mali v iných členských štátoch najviac problémov v oblasti sociálneho zabezpečenia, uznávania odborných kvalifikácií, dostupnosti trhu pre služby a vydávania povolení k pobytu pre ich rodinných príslušníkov občanov tretích krajín. Z uvedených prípadov je v súčasnosti v štádiu riešenia ešte 15 prípadov, ostatné sú všetky úspešne vyriešené.

Z Lisabonskej zmluvy vyplývajú pre fungovanie a organizáciu Európskej únie mnohé iné zmeny okrem vyššie uvedených.:

Lisabonská zmluva zmenila dve zmluvy, na ktorých stálo Európske spoločenstvo a Európska únia. Lisabonskou zmluvou boli tieto zakladajúce zmluvy zmenené, a to tak, že formálne zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva sa stala Zmluva o fungovaní Európskej únie a označenie Zmluvy o Európskej únii zostalo zachované. O jej obsahu, ako aj obsahu bývalej Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva to už tvrdiť nemožno. Lisabonskou zmluvou zostala nedotknutá Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, takže popri Európskej únii bude existovať jedno samostatné spoločenstvo – Európske spoločenstvo pre atómovú energiu.

Za najdôležitejšie zmeny, ktoré prináša Lisabonská zmluva možno označiť:

- Zmeny vo vzťahu k právnej subjektivite – do nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy existovalo Európske spoločenstvo s najširšou právnou subjektivitou a Európska únia, ktorá bola akýmsi zoskupením samotných európskych spoločenstiev s politickou nadstavbou. Lisabonská zmluva formálne, ale aj materiálne integruje Európske spoločenstvo do Európskej únie, ktorá v plnom rozsahu nahrádza Európske spoločenstvo. Európska únia tak získava právnú subjektivitu. Subjektom medzinárodného práva tak bude už len výlučne Európska únia.
- Posilnenie integrácie v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti – Lisabonská zmluva zjednodušuje rozhodovanie, a to predovšetkým zrušením požiadavky jednomyseľného rozhodovania v Rade Európskej únie, posilňuje vplyv Európskeho parlamentu v tejto oblasti a mení jej charakter z politickej oblasti na právne záväznú a vymožitelnú rozhodovacou činnosťou Súdneho dvora Európskej únie (príslušnosť Súdneho dvora ES bola do nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy v tejto oblasti založená na dobrovoľnosti).
- Zahraničná politika – modifikovaná úprava zahraničnej politiky by mala zabezpečiť jednotné vystupovanie Európskej únie voči tretím štátom a ostatným medzinárodným organizáciám, a to predovšetkým osobou nového vysokého predstaviteľa Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku. V tejto oblasti síce zostáva vylúčené prijímanie legislatívnych aktov, ale umožňuje sa stanovovanie spoločných zásad a cieľov pri vykonávaní zahraničnej politiky.
- Zrušenie trojpilierovej štruktúry – integráciou hmotnoprávnych pravidiel policajnej a súdnej právomoci v trestných veciach do Zmluvy o fungovaní Európskej únie prestala byť aktuálna trojpilierová štruktúra Európskej únie, ktorá bola založená na dominancii piliera tvoreného Európskym spoločenstvom. Nezahrnutím úpravy týkajúcej sa atómovej energie do rámca Európskej únie zostane Európske spoločenstvo pre atómovú energiu formálne mimo Európskej únie, a to napriek tomu, že inštitucionálne budú prepojené.
- Nové vymedzenie výlučných právomocí – Lisabonská zmluva výslovne priznala Európskej únii päť oblastí, v ktorých môžu konať výlučne orgány Európskej únie. Týmito oblasťami sú (1) colná únia, (2) pravidlá hospodárskej súťaže potrebné na fungovanie vnútorného trhu, (3) ochrana morských biologických zdrojov v rámci spoločnej politiky rybného hospodárstva, (4) spoločná obchodná politika a (5) menová politika pre členské štáty, ktorých menou je euro.
- Zmeny v súdnom systéme Európskej únie – Lisabonská zmluva mení orgány súdneho systému Európskej únie, Súdny dvor Európskej únie bude tvorený Súdnym dvorom (bez zmeny označenia), Všeobecným súdom (bývalým Súdom prvého stupňa) a osobitnými súdmi (bývalými osobitnými senátmi). Rozšíri sa aj pôsobnosť Súdneho dvora Európskej únie o oblasť policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach.
- Zmena rozhodovania v Rade Európskej únie – Lisabonská zmluva obmedzila oblasti, v ktorých musí byť rozhodovanie jednomyseľné, týmito oblasťami sú: dane, zahraničná politika, obrana a sociálne zabezpečenie.

2. Horizontálne témy a stratégie

2.1

Finančná perspektíva (viacročný finančný rámec) a rozpočet EÚ

2.1.1 Finančná perspektíva

Koordináciu v oblasti viacročného rozpočtového rámca (ďalej len „VFR“) a v oblasti revízie rozpočtu EÚ (ako nového prvku v rámci viacročného rozpočtu) zabezpečuje MF SR v spolupráci s MZV SR. Politická diskusia a prijímanie rozhodnutí sa bude uskutočňovať na úrovni Európskej rady (predsedovia vlád a hlavy štátov) a Rady GAC (ministri zahraničných vecí). Technické diskusie sa budú uskutočňovať v rámci Skupiny priateľov predsedníctva, resp. „Ad hoc“ skupiny. Počas 6.roku členstva SR v EÚ sa neuskutočnilo žiadne stretnutie na európskej úrovni (či už na technickej alebo politickej úrovni), keďže predpokladom na zahájenie diskusie je predloženie príslušných návrhov Európskej komisie. Predloženie dokumentu Európskej komisie k revízii rozpočtu EÚ, pôvodne plánované na roky 2008/2009, sa stále oneskoruje a podľa posledných informácií by tento dokument mal byť predložený najskôr v júli, resp. v septembri 2010. Návrh Európskej komisie k budúcemu VFR po roku 2013 by mal byť predložený v júli 2011. V období máj 2009 – apríl 2010 sa ani na vnútroštátnej úrovni neuskutočnilo stretnutie príslušnej rezortnej koordinačnej skupiny.

Vzhľadom na skutočnosť, že revízia rozpočtu EÚ a následné negociácie o budúcim VFR po roku 2013 budú onedlho jednou z dominantných tém diskusií v rámci EÚ, treba aby SR bola dobre pripravená na tieto diskusie a aby rezorty (osobitne kľúčové rezorty MF SR, MZV SR, MVRR SR a MP SR) mali vytvorenú primeranú administratívnu kapacitu na zabezpečovanie tejto agendy.

2.1.2 Rozpočet EÚ

Koordinátorom pre oblasť ročného rozpočtu EÚ je MF SR. Politická diskusia a prijímanie rozhodnutí na európskej úrovni sa uskutočňuje na úrovni Rady ministrov ECOFIN, ktorá sa navyše dvakrát do roka (v júli a v novembri) stretáva v osobitnom formáte Rady ministrov ECOFIN pre rozpočet. MF SR sa prostredníctvom svojho zástupcu na Stálom zastúpení SR pri EÚ v Bruseli zúčastňuje rokovaní Rozpočtového výboru Rady (ročne približne 60 rokovaní) a pripravuje návrhy inštrukcií pre Coreper 2.

SR má po vstupe do EÚ možnosť priamo ovplyvňovať podobu rozpočtu EÚ, čím sa podieľa na tvorbe celkovej politiky EÚ, keďže úroveň výdavkov na jednotlivé oblasti a osobitne ich rast alebo pokles odráža zvyšovanie alebo znižovanie priority a významu jednotlivých oblastí a politik EÚ.

SR od mája 2009 v rámci prípravy rozpočtu EÚ na rok 2010 presadzovala zabezpečenie primeraného a dostatočného objemu prostriedkov, osobitne pre politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku (tvoriace prevažnú väčšinu príjmov SR z rozpočtu EÚ). Počas zmierovacieho konania EP a Rady, ktoré sa uskutočnilo v rámci rokovania Rady ministrov ECOFIN pre rozpočet dňa 18.11.2009, sa EP a Rade podarilo dosiahnuť dohodu o podobe rozpočtu EÚ na rok 2010, vrátane úplného dofinancovania implementácie Plánu obnovy európskeho hospodárstva, pričom celková výška platieb rozpočtu EÚ na rok 2010 bola dohodnutá na 122,937 mld. EUR.

Vlastné zdroje Európskej únie

Od 1. marca 2009 je systém vlastných zdrojov Európskej únie upravený rozhodnutím Rady 2007/436/ES, Euratom zo 7. júna 2007 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev, ktoré nahradilo rozhodnutie Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev. Súčasne k 1. marcu 2009 nadobudlo účinnosť aj nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 105/2009 z 26. januára 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES, Euratom) č. 1150/2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2000/597/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev, ktoré bolo zmenené a doplnené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2028/2004 zo 16. novembra 2004.

V tejto súvislosti Ministerstvo financií SR vypracovalo materiál „Návrh systému riadenia vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev v Slovenskej republike“, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 594 z 2. septembra 2009. Materiál predstavuje aktualizáciu dvoch dokumentov pokrývajúcich systém vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev v Slovenskej republike (Návrh systému riadenia vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev v Slovenskej republike po vstupe do Európskej únie, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 69 z 26. januára 2005, a Návrh aktualizácie koncepcie systému finančného riadenia vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev v Slovenskej republike, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 915 z 23. novembra 2005).

V nasledujúcom období:

SR by sa mala v rámci rozpočtovej procedúry súvisiacej s návrhom rozpočtu EÚ na rok 2011 naďalej sústreďovať na jej prioritné rozpočtové oblasti tak, aby bol zabezpečený dostatočný objem prostriedkov, osobitne pre politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku. Vzhľadom na nadobudnutie účinnosti Lisabonskej zmluvy o fungovaní EÚ bude potrebné venovať pozornosť taktiež nadväzujúcim legislatívnym zmenám, ako aj zmenám rozpočtovej procedúry (tak Rada ako aj EP budú podľa Lisabonskej zmluvy uskutočňovať iba jedno čítanie návrhu rozpočtu EÚ, zatiaľ čo doteraz sa uskutočňovali dve čítania).

2.2

Trvalo udržateľný rozvoj

Problematika trvalo udržateľného rozvoja bola v roku 2009 koordinovaná Úradom vlády SR (sekcia európskej politiky a vedomostnej spoločnosti). Úrad vlády SR koordinoval v uplynulom období činnosť Rady vlády pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorá zasadala dvakrát pod vedením podpredsedu vlády pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny. Sekcia európskej spolupráce a vedomostnej spoločnosti pracovala v tomto období ako sekretariát rady.

Na podporu činnosti rady pracuje pracovná skupina pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorá zasadá spravidla pred zasadnutím Rady vlády pre TUR a prediskutováva aktuálne materiály predkladané na rokovanie Rady vlády pre TUR.

Čo sa týka dokumentov v oblasti TUR, jednotlivé ústredné orgány štátnej správy implementovali v uplynulom roku príslušné ciele vyplývajúce z Akčného plánu pre trvalo udržateľný rozvoj na roky 2005 – 2010.

Úrad vlády SR presadzoval a v súčasnosti presadzuje záujmy SR v rámci trvalo udržateľného rozvoja najmä v súvislosti s prípravou Stratégie EÚ pre dunajský región (Dunajská stratégia),

ktorá má byť makroregionálnou stratégiou determinujúcou trvalo udržateľný rozvoj v dunajskom regióne.

Piaty rok členstva SR pokračoval v oblasti trvalo udržateľného rozvoja implementáciou Obnovennej stratégie EÚ pre trvalo udržateľný rozvoj. Úrad vlády SR v spolupráci s ostatnými zainteresovanými ministerstvami a ústrednými orgánmi štátnej správy realizoval úlohy vyplývajúce z hlavných prioritných oblastí obnovennej európskej stratégie.

V uplynulom období sa na národnej a európskej úrovni diskutovalo vzájomnej previazanosti stratégie TUR a lisabonskej stratégie. Keďže ide o dokumenty, ktoré navzájom úzko súvisia, bude zrejme potrebné vyvíjať i naďalej snahy o nájdenie synergických efektov medzi týmito dvoma procesmi.

2.3 Lisabonská stratégia

Rok 2009 bol piatym rokom implementácie revidovanej lisabonskej stratégie EÚ. V októbri 2009 predložila SR Európskej komisii Implementačnú správu 2009 k Národnému programu reforiem SR na roky 2008 - 2010. Potrebu razantnejšieho prístupu k implementácii politík v prioritných oblastiach Slovenska zdôraznila aj Európska komisia vo svojom hodnotení výsledkov realizácie druhého programového obdobia národnej lisabonskej stratégie.

Za hlavné výzvy slovenskej ekonomiky sú považované zvýšenie kvality vzdelávania a výstupov z výskumu a vývoja, zníženie dlhodobej nezamestnanosti a ďalšie odstraňovanie bariér v podnikaní v záujme efektívnejšieho využívania podnikateľského potenciálu. Pre rast produktivity bude rovnako dôležité postupné zvyšovanie výdavkov na vzdelávanie, výskum a vývoj vo verejnom, ale najmä v súkromnom sektore.

Implementačná správa predstavila priebežné vyhodnotenie plnenia opatrení definovaných v NPR SR 2008 - 2010. Implementačná správa neobsahuje nové opatrenia, sústreďuje sa na dôsledné plnenie už predstavených opatrení. Výnimku tvorí piata oblasť, zmena klímy a energetika, kde bola identifikovaná potreba vyvinúť značné úsilie na naplnenie cieľov z klimaticko-energetického balíčka. Vzhľadom na previazanosť krízy so štrukturálnymi politikami bola ako súčasť dokumentu pripravená samostatná kapitola venujúca sa aktualizácii protikrizových opatrení a najmä ich priebežnému vyhodnoteniu.

K zlepšeniu riadenia lisabonskej stratégie prispeli konkretizované akčné plány. Obsahujú detailné informácie sústredené na opis, ciele a analytické zdôvodnenie opatrení a prezentujú ich väzby na odporúčania Európskej rady a Integrované odporúčania EÚ. Zvýšená pozornosť bola venovaná finančnému zabezpečeniu navrhovaných opatrení a detailnému harmonogramu úloh, ktorý má zabezpečiť priebežný monitoring úloh v gestorských rezortoch a posilniť dôraz na implementáciu štrukturálnych politík. Výsledky monitoringu boli národným koordinátorom stratégie v SR predkladané dvakrát ročne, na rokovanie vlády bolo komplexné vyhodnotenie predložené v októbri.

V rámci monitoringu implementácie stratégie na úrovni EÚ sa aj v r. 2009 uskutočnili dve pracovné návštevy zástupcov viacerých DG Európskej komisie v SR. Technické rokovania v marci 2009 sa zamerali na mikroekonomické oblasti: výskum – vývoj – inovácie, IKT a broadband, podnikateľské prostredie - malé a stredné podniky, lepšia regulácia, ale aj na konkurencieschopnosť sektoru energetiky. Veľká letná misia v júli 2009 prerokovala hlavne

implementáciu opatrení prijatých vládou SR na zmiernenie dopadov globálnej krízy, ale aj ďalšie otázky implementácie stratégie. Po hlavnom rokovaní misie sa uskutočnili aj rozhovory zástupcov DG EK s partnermi v SR. Zástupcovia Komisie vyjadrili spokojnosť s prípravou, účasťou zástupcov SR, organizačným zabezpečením a celkovým priebehom misie.

Vzhľadom na blížiacu sa ukončenie cyklu lisabonskej stratégie boli na medzinárodnej úrovni vedené diskusie o podobe lisabonskej stratégie po roku 2010, do ktorých sa aktívne zapájalo aj Slovensko. Po linke národných koordinátorov Európska komisia v r. 2009 získala stanoviská všetkých členských krajín, ktoré sa jednohlasne zhodli na užitočnosti a potrebe pokračovania stratégie. Národní koordinátori SR vo svojom stanovisku zdôraznili, že stratégia by sa v ďalšom období mala zamerať výlučne na ekonomický rast a kvalitné pracovné miesta, pričom by sa malo zlepšiť zacielenie na výrazne prorastové a zároveň nákladovo efektívne politiky. Za kľúčové označili najmä oblasti vzdelávania, výskumu - vývoja - inovácií, kvalitného podnikateľského prostredia vrátane znižovania administratívnej záťaže podnikateľov, zvyšovania energetickej bezpečnosti, skvalitňovania fungovania vnútorného trhu pre vytvorenie spravodlivej konkurencie, medzinárodného dialógu v oblasti noriem a štandardov. Národní koordinátori SR ďalej vyzdvihli potrebu zjednodušiť a stransparentniť riadenie stratégie, zlepšiť komunikáciu a prehĺbiť osvojenie stratégie.

Nástupcom Lisabonskej stratégie má byť stratégia Europe 2020, ktorej cieľom je zabezpečenie trvalo udržateľného ekonomického rastu, vrátane prekonania ekonomickej krízy, a dobrých pracovných miest. Návrh EU 2020 pripravila Európska komisia na základe konzultácie s členskými štátmi a širšou verejnosťou. EÚ sa pokúša o významnejšiu reformu riadenia stratégie ako sebareflexiu na lisabonskú stratégiu. Hlavnými prioritami stratégie Europe 2020 má byť:

- vytváranie hodnôt prostredníctvom rastu založeného na vedomostiach
- posilnenie postavenia občanov v inkluzívnych spoločnostiach
- vytváranie konkurencieschopného, prepojeného a ekologickejšieho hospodárstva

V súčasnosti prebiehajú diskusie o celoeurópskych kvantitatívnych cieľoch stratégie a podobe inštitucionálneho zabezpečenia. Schválenie finálnej podoby Europe 2020 je plánované na zasadaní Európskej rady v júni 2010.

V nasledujúcom období:

Je dôležité identifikovať hlavné existujúce problémy spojené s rastom, konkurencieschopnosťou a produktivitou na národnej úrovni, návrh národných cieľov novej stratégie a následne v súlade so zámermi vlády SR, ktorá vzíde z parlamentných volieb 2010, pripraviť národnú stratégiu Europe 2020 za aktívnej účasti územnej samosprávy a partnerov. Pozornosť je potrebné venovať aj zlepšovaniu informovanosti a komunikácii stratégie v SR.

2.4 Ľudské práva

Spolupráca s Agentúrou EÚ pre základné práva

Sekcia ľudských práv a menšín je národným kontaktným bodom agentúry. Zástupcovia sekcie sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí národných styčných úradníkov vo Viedni a intenzívne s agentúrou spolupracujú v ľudsko-právnej oblasti. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že v roku 2009 Sekcia pripomienkovala najmä nasledovné správy - Správa o podmienkach bývania Rómov a kočovníkov v 24 členských štátoch EÚ, EU Midis výskum – štúdia o menšinách a diskriminácii v Európskej únii, Výročná správa agentúry za rok 2009, Obchodovanie s deťmi v EÚ: výzvy, perspektívy a dobré skúsenosti, Anti-semitizmus - prehľad situácie v Európskej únii 2001-2008, „Data Collection Report – Slovakia 2009“, ktorá slúži ako podklad pre Výročnú správu Agentúry EÚ pre základné práva, „Data in focus 1: The Roma“ v rámci reprezentatívnej štúdie o európskych menšinách a diskriminácii, Správa o homofóbii. Správy Agentúry EÚ pre základné práva informujú o problematických okruhoch, pričom poukazujú aj na pozitívne aspekty. V dňoch 23. – 24. marca 2010 sa v rámci predsedníctva Slovenskej republiky v programe Dekáda začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 uskutočnila medzinárodná Konferencia o boji proti extrémizmu, ktorú organizoval Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity v spolupráci so Sekciou ľudských práv a menšín. S úvodným príspevkom vystúpil aj riaditeľ agentúry p. Morten Kjaerum.

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)

Uzavretie konaní o porušení čl. 226 Zmluvy o založení ES (tzv. formálne oznámenia)

Dňa 8.9.2009 sa uskutočnilo bilaterálne rokovanie zástupcov úradu vlády, SZ SR pri EÚ v Bruseli so zástupcami Komisie (Generálny sekretariát Zamestnanosť) k zmenám v slovenskom antidiskriminačnom zákone. Uvedené rokovanie sa uskutočnilo z dôvodu konania vo veci neúplnej alebo nesprávnej transpozície európskych antidiskriminačných smerníc do vnútroštátneho právneho poriadku (smernica č. 2000/78 - tzv. rámcová smernica a 2000/43 - tzv. rasová smernica). V nadväznosti na objasnenie zostávajúcich otázok Komisia dňa 20.11.2009 oficiálne uzavrela konanie vo veci neúplnej alebo nesprávnej transpozície predmetných smerníc.

V dňoch 16. a 17. novembra 2009 slovenská delegácia aktívne participovala na treťom samite rovnosti v Štokholme, ktorého hlavnou témou bola „spolupráca pre rovnosť“ medzi zúčastnenými stranami na rôznych úrovniach, podpora rovnakých práv a rovnosti príležitostí pre všetkých v rámci EÚ a odovzdávanie poznatkov a skúseností za účelom rozvoja efektívnejšieho spôsobu boja proti všetkým formám diskriminácie. Generálna riaditeľka SLPM vystúpila v rámci legislatívneho workshopu s príspevkom o vývoji antidiskriminačnej legislatívy na Slovensku, najmä s ohľadom na tzv. antidiskriminačný zákon a novelu zákona prijaté v rokoch 2007 a 2008. Slovensko bolo počas workshopu uvádzané ako pozitívny príklad dobrej praxe v súvislosti s novelizáciou antiskriminačného zákona na základe spolupráce zainteresovaných subjektov v rámci pracovnej skupiny pripravujúcej novelu antidiskriminačného zákona. Táto skupina pozostávajúca pôvodne so zástupcov štátnych orgánov, Slovenského národného strediska pre ľudské práva, Národnej banky Slovenska a Slovenskej asociácie poisťovní bola rozšírená o zástupcu mimovládneho sektora. Výsledkom práce tejto skupiny bol komplexný návrh novely, ktorý zahŕňal napr. aj ustanovenia o dočasných vyrovnávacích opatreniach.

na príprave ktorého pravidelne participuje aj zástupkyňa Sekcie ľudských práv a menšín.

Vládna expertná skupina v oblasti nediskriminácie

Zástupkyňa sekcie ľudských práv a menšín sa pravidelne zúčastňuje aj rokovaní vládnej expertnej skupiny v oblasti nediskriminácie. Úlohami tejto skupiny sú vytvorenie spolupráce medzi jednotlivými štátmi a Európskou komisiou v oblastiach súvisiacich s bojom proti diskriminácii z dôvodu príslušnosti k rase alebo etnickej skupine, náboženstva a viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, ako aj podpora rovnosti, sledovanie vývoja politiky EÚ a národnej politiky v tejto oblasti, prispievanie k výmene skúseností a „good practice“ v oblastiach spoločného záujmu súvisiacich s nediskrimináciou a podporou rovnosti. Prioritnými témami na rok 2009, vychádzajúc zo záverov 2. Samitu rovnosti v Paríži boli viacnásobná diskriminácia a zohľadňovanie hľadiska nediskriminácie (non-discrimination mainstreaming). Uskutočnili sa dve zasadnutia skupiny (apríl 2009, október 2009). Sekcia v januári 2009 poskytla požadované informácie EK v rámci okruhov týkajúcich sa zohľadňovania hľadiska nediskriminácie (non-discrimination mainstreaming) a viacnásobnej diskriminácie (multiple discrimination). Poskytla taktiež podklady k Správe o homofóbii v SR. V rámci skupiny vládných expertov pre nediskrimináciu EK naplánovala na rok 2010 opätovne dva semináre o výmene dobrých skúseností, ktorých predmetom záujmu by mali byť tieto témy:

- diskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie (Haag, marec 2010)
- definícia indikátorov potrebných k meraniu diskriminácie
- národné politiky podporujúce rôznorodosť v zamestnaní.

Seminár v Haagu bol zameraný na prezentáciu a výmenu skúseností jednotlivých členských krajín EÚ v oblasti verejných politík podporujúcich presadzovanie zásady rovnakého zaobchádzania so zameraním na zákaz diskriminácie LGBT osôb (t.j. lesbičiek, gayov, bisexuálov transsexuálov a „intersex“-osôb) v oblasti zamestnávania a vzdelávania.

Program PROGRESS (oblasť 4 – antidiskriminácia a rozmanitosť)

V rokoch 2009-2010 je v rámci programu na Slovensku realizovaný projekt Slovenského národného strediska pre ľudské práva a jeho partnerov s názvom „Rovnosť šancí sa opláti“. Podobne ako v prípade predchádzajúceho projektu, aj tento projekt je tvorený širokým spektrom činností zameraných na vzdelávanie a informovanie v oblasti antidiskriminácie a podporu presadzovania jej princípov do každodennej praxe. Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej komisie a realizátora projektu v pomere 80% a 20% celkových oprávnených výdavkov (414 146,71 EUR).

Projekt je tematicky zameraný na všetky dôvody diskriminácie v zmysle čl. 19 Zmluvy o fungovaní EÚ. Medzi jeho nosné aktivity patria viaceré odborné národné a EÚ štúdie o antidiskriminácii, odborné podujatia, vzdelávacie aktivity a tréningy pre relevantných antidiskriminačných aktérov (mimovládne organizácie, sociálni partneri, právnici, inšpektoráty práce, podnikatelia, zamestnávateľské zväzy a iné), ako aj viaceré mediálne a aktivity a aktivity určené pre najširšiu verejnosť.

2.5 Boj proti podvodom

Článok 325 Zmluvy o fungovaní EÚ² stanovuje členským štátom EÚ povinnosť bojovať proti podvodom a iným nezákonným aktivitám, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ. Za tým účelom sú členské štáty EÚ povinné prijímať také isté opatrenia, aké prijímajú na ochranu ich vlastných finančných záujmov. Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s článkom 325 Zmluvy o fungovaní o EÚ priebežne prijíma opatrenia, ktoré majú zabezpečiť efektívnu ochranu finančných záujmov EÚ a obmedziť riziko výskytu podvodov a ďalších nezákonných aktivít, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ.

Na účely plnenia záväzkov vyplývajúcich z článku 325 vláda SR funkciou koordinačného úradu boja proti podvodom (Antifraud Coordination Service)³ poverila odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii (ďalej len „OFZ“), ktorý je organizačným útvarom sekcie kontroly a boja proti korupcii Úradu vlády SR, ktorý zároveň je kontaktným bodom pre Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF), ktorému poskytuje spolu s ostatnými partnermi siete AFCOS, právnu, technickú a prevádzkovú podporu pri administratívnych vyšetrovaniach.

OFZ vykonáva svoju činnosť v spolupráci so všetkými orgánmi štátnej správy SR zapojenými do systému ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike, zodpovednými za riadenie, kontrolu a audit finančných prostriedkov EÚ, za konania o spätnom vymáhaní finančných prostriedkov, ukladaní sankcií a postihovaní pôvodcov nezákonných činností. Tieto orgány tvoria sieť AFCOS v Slovenskej republike.⁴ Sieť AFCOS je otvorenou štruktúrou, ktorú je možné v prípade potreby ďalej rozširovať (Pozn.: v roku 2009 sa sieťovým partnerom stal riadiaci orgán pre OP INTERACT II, t.j. Bratislavský samosprávny kraj).

V zmysle úlohy B. 4. uznesenia vlády SR č. 547/2007 bol vedúcim Úradu vlády SR zriadený Riadiaci výbor pre ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva v Slovenskej republike (ďalej len „RV“), ktorý je koordinačným a iniciatívnym orgánom. Pod RV v súčasnosti pracuje 7 pracovných skupín, ktoré riešia aktuálne otázky spojené s ochranou finančných záujmov Európskej únie a bojom proti podvodom v Slovenskej republike. Ide o Pracovnú skupinu k článku 325 Zmluvy o fungovaní EÚ, Pracovnú skupinu pre nezrovnalosti, Pracovnú skupinu legislatívnu, Pracovnú skupinu pre spoluprácu v oblasti koordinácie kontrolnej činnosti, Pracovnú skupinu pre spoluprácu v oblasti verejného obstarávania, Pracovnú skupinu pre centrálnu databázu vylúčených subjektov a Pracovnú skupinu pre komunikáciu. Pracovná skupina legislatívna predkladá stanovisko k návrhom nariadení EÚ, ktoré sú predmetom rokovaní Pracovnej skupiny Rady EÚ pre boj proti podvodom. V roku 2009 sa pracovná skupina legislatívna zaoberala návrhom nariadenia Rady EÚ o overovaní pravosti euromincí a manipulácii s euromincami nevhodnými do obehu. RV v spolupráci s OFZ a ostatnými sieťovými partnermi zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z implementácie Národnej stratégie ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva v

² Do nadobudnutia účinnosti Lisabonskej zmluvy čl. 280 Zmluvy o ES

³ AFCOS (Antifraud Coordination Service – Koordinačný úrad boja proti podvodom) - tieto úrady boli zriadené v predvstupovom období v štátoch, ktoré sa stali členmi EÚ v roku 2004 a v Bulharsku a Rumunsku.

V Slovenskej republike túto funkciu plní odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii (OFZ).

⁴ Sieť AFCOS – štruktúra spolupracujúcich orgánov vo vnútri členských štátov. Hlavným cieľom je vzájomná spolupráca pri plnení úloh v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ, v boji proti podvodom a efektívna komunikácia s OLAFom a s ostatnými členskými štátmi. Pre označenie partnerov siete AFCOS sa používa skratka „sieťoví partneri“.

Slovenskej republike. (ďalej len „NS OFZ ES“).⁵ Cieľom NS OFZ ES je zabezpečiť finančným záujmom EÚ v Slovenskej republike dôslednú ochranu požadovanú článkom 325. Pre dosiahnutie uvedeného cieľa aplikuje Slovenská republika strategický prístup založený na troch pilieroch: prevencia, odhaľovanie a vyšetrowanie nezrovnalostí, nápravná činnosť a postihovanie. V roku 2009 bola vypracovaná aktualizácia NS OFZ ES, ktorú po jej odsúhlasení RV schválil dňa 25. mája 2009 vedúci Úradu vlády SR. Aktualizácia posilnila informovanie verejnosti o krokoch uskutočnených na zvýšenie efektívnosti boja proti podvodom, o preventívnych a nápravných opatreniach, ktoré prijímajú sieťoví partneri v tejto oblasti. Snahou aktualizácie je tiež posilniť spoluprácu s Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAFom), ako aj vzájomnú spoluprácu sieťových partnerov. V nadväznosti na aktualizáciu NS OFZ ES bol aktualizovaný aj akčný plán k nej, ktorý bol vedúcim Úradu vlády SR schválený dňa 28. decembra 2009.

Zástupcovia OFZ sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí Koordinačného výboru boja proti podvodom (CoCoLaF), zriadeného pri Európskej komisii/Európskom úrade pre boj proti podvodom (OLAF) a zasadnutí jeho pracovných skupín (Pracovná skupina k článku 325 Zmluvy o fungovaní EÚ, Pracovná skupina pre nezrovnalosti a vzájomnú pomoc - poľnohospodárske produkty, Pracovná skupina pre analýzu rizík a nezrovnalostí), zasadnutí siete komunikátorov OLAFu (OAFCN) a pracovných skupín Rady (Pracovná skupina pre boj proti podvodom).

Každoročne Pracovná skupina k čl. 325 Zmluvy o fungovaní o EÚ vypracováva dotazník k implementácii článku 325, ktorý informuje Európsku komisiu o legislatívnych zmenách prijatých z vlastnej iniciatívy Slovenskou republikou v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ a v boji proti podvodom a poskytuje ďalšie požadované informácie vzhľadom na určené témy. Tento dotazník je súčasťou Výročnej správy Európskej komisie, ktorú Európska komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade.

OFZ prijíma a eviduje všetky nezrovnalosti odhalené príslušnými orgánmi a inštitúciami, ktoré sú porušením ustanovení národnej alebo európskej legislatívy. Po vykonaní analýzy nahlasuje Európskej komisii tie nezrovnalosti, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v nariadeniach ES č. 1848/2006 a č. 2035/2005.

V súvislosti s nezrovnalosťami vláda SR uložila uznesením vlády SR č. 547/2007 vedúcemu Úradu vlády SR úlohu predkladať na rokovanie vlády SR Ročnú správu o nezrovnalostiach.

Hlavnými prioritami pre nadchádzajúce obdobie sú:

- Posilniť administratívne a technické zabezpečenie výkonných zložiek, ktoré aktívne pracujú na odhaľovaní protiprávnych činností, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ a SR.
- Posilniť medzinárodnú spoluprácu pri odhaľovaní podvodov a iných nelegálnych činností.
- Posilniť aktívnu spoluprácu s verejnosťou v boji proti podvodom a proti poškodzovaniu finančných záujmov EÚ a SR.

⁵Národná stratégia ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva v Slovenskej republike bola schválená uznesením vlády SR č. 547 z 27. júna 2007 vrátane manuálov o nahlasovaní nezrovnalostí a spolupráce siete AFCOS

2.6 Boj proti terorizmu

Prax neustále dokazuje, že v oblasti boja proti terorizmu je nevyhnutná spolupráca, najmä v poskytovaní informácií o medzinárodných sieťach a hľadaných osobách a v zabezpečovaní ochrany civilného obyvateľstva. Terorizmus od základov mení charakter vedenia vojen (namiesto symetrických vojen sa čoraz častejšie stávame svedkami asymetrických vojen). Boj proti terorizmu však neznamená len policajno-bezpečnostné aktivity, ale je tiež potrebné zameriavať sa aj na politickú stránku terorizmu, teda na dôvody alebo akcie, ktoré vyvolávajú terorizmus v najrozmanitejších podobách a oblastiach sveta.

Na európskej úrovni v tejto oblasti reprezentuje záujmy Slovenskej republiky Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR, ktoré sú aktívne zapojené do činnosti pracovných skupín Rady EÚ pre boj s terorizmom. Spolu s ďalšími subjektami sú zapojené aj do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru napr. prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Nosnými dokumentmi EÚ v tejto oblasti sú Štokholmský program ako aj Akčný plán EÚ pre boj proti terorizmu.

V rámci Rady EÚ sa terorizmom zaoberá najmä pracovná skupina pre terorizmus, ktorej rokovaní sa zúčastňujú zástupcovia MV SR. Druhou pracovnou skupinou je COTER, kde sú prerokované medzinárodné aspekty terorizmu. Tu je SR zastúpená zamestnancami MZV SR. Zasadnutia týchto pracovných skupín sa konajú spravidla jedenkrát mesačne.

Je potrebné uviesť, že problematika boja proti terorizmu čiastočne zasahuje do problematik zastrešovaných inými ministerstvami a ministerskými radami, patrí napríklad aj do pôsobnosti Rady ministrov pre zahraničné vzťahy.

Slovenská republika sa prostredníctvom MV SR zapája do tvorby európskej legislatívy a do aktivít smerujúcich k zabráneniu teroristickým útokom ako aj do snáh ochrániť civilné obyvateľstvo, a to už od počiatočnej fázy. Súvisiace témy sú prerokovávané v COREPER-i II.

Od roku 2006 platí nový mechanizmus spolupráce v oblasti boja proti terorizmu – základné princípy koordinácie a spolupráce subjektov boja proti terorizmu pri výmene informácií. Koordinácia výmeny a analýzy informácií a spolupráca v oblasti boja proti terorizmu prebieha v rámci expertnej skupiny.

V rokoch 2007-2010 sa uskutočnilo druhé hodnotenie, venované pripravenosti a reakcii v prípade teroristického útoku, v rámci ktorého bolo vykonané aj hodnotenie Slovenskej republiky. Výsledky tohto hodnotenia v súčasnosti podliehajú príslušnému stupňu utajenia.

Španielsko v súčasnosti v spolupráci s Europolom vytvára systém včasného varovania (EWS). Očakáva sa, že Európsky informačný systém o bombách (EBDS) bude funkčný do konca roku 2010.

V sledovanom období začali alebo pokračovali rokovania o týchto významných legislatívnych aktoch v oblasti boja proti terorizmu:

- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady o využívaní osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva

- Návrh dohody medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými o spracovaní a zasielaní údajov obsiahnutých vo finančných správach z Európskej únie do Spojených štátov na účely Programu na sledovanie financovania terorizmu (TFTP)

Významné dokumenty legislatívneho charakteru, ktoré v monitorovanom období vyšli v Úradnom vestníku ES/EÚ:

- Rozhodnutie Rady 2009/1023/SVV z 21. septembra 2009 o podpise v mene Európskej únie a predbežnom vykonávaní určitých ustanovení Dohody medzi Európskou úniou a Islandom a Nórskom na účely uplatňovania určitých ustanovení rozhodnutia Rady 2008/615/SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti a rozhodnutia Rady 2008/616/SVV o vykonávaní rozhodnutia 2008/615/SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti, vrátane jeho prílohy
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 444/2009 zo 28. mája 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi
- V priebehu roku 2009 boli na základe právnych aktov publikovaných v Úradnom vestníku EÚ uplatňované reštriktívne opatrenia voči osobám a organizáciám, ktoré sú spájané s podporou terorizmu. Týmito reštriktívnymi opatreniami sa obmedzuje jednak pohyb a pobyt týchto osôb na území SR, používanie platobných prostriedkov a finančných zdrojov a/alebo vývoz tovarov použiteľných pre teroristické aktivity. Tieto reštriktívne opatrenia sa podľa právnych aktov uverejnených v Úradnom vestníku EÚ vzťahujú buď na osoby a subjekty spájané s Usámom bin Ládinom a sieťou Al-Káida, iné teroristické organizácie alebo niektoré štáty alebo separatistické hnutia, ktoré sú podozrivé z podpory terorizmu.

Významné dokumenty nelegislatívneho, strategického charakteru, ktoré boli predmetom rokovaní alebo schválenia v monitorovanom období :

- Štokholmský program – strategický dokument pre oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre obdobie rokov 2010 – 2014
- Stratégia vnútornej bezpečnosti
- Správa koordinátora EÚ pre boj proti terorizmu ohľadom aktivít prebiehajúcich v oblasti boja proti terorizmu a o stave implementácie Akčného plánu boja proti terorizmu
- Závery Rady pre spravodlivosť a vnútorné zo 4. júna 2009 ohľadom výmeny informácií týkajúcich sa prijímania osôb z detenčného zariadenia Guantánamo medzi členskými štátmi EÚ
- Spoločné vyhlásenie Európskej únie a jej členských štátov a Spojených štátov amerických o uzavretí detenčného zariadenia Guantánamo a o budúcej spolupráci v oblasti boja proti terorizmu
- Správa o implementácii legislatívnych nástrojov obsiahnutých v deklarácii Európskej rady k oblasti boja proti terorizmu z 25.3.2004

Šiesty rok členstva Slovenskej republiky v EÚ je možné z perspektívy boja proti terorizmu hodnotiť kladne, keďže zvýšené nároky na administratívne a finančné kapacity vyvažuje obrovský prínos z bezpečnostno-politického hľadiska. Koordinácia činnosti a výmena informácií s ostatnými členskými štátmi, ich bezpečnostnými službami a nadnárodnými organizáciami bojujúcimi proti kriminalite vo vysokej miere prispieva ku zlepšovaniu vnútroštátnej bezpečnosti ako aj schopnosti reagovať na hrozby pochádzajúce zo zahraničia.

V roku 2010 pripraví Európska komisia návrh Akčného plánu pre implementáciu Štokholmského programu. Konkrétne úlohy a termíny vyplývajúce z Akčného plánu bude SR povinná plniť. Návrh by mal byť schválený Radou JHA do konca španielskeho predsedníctva v Rade EÚ.

Hlavnými prioritami pre nadchádzajúce obdobie sú:

Je potrebné naďalej plniť ciele Akčného plánu boja proti terorizmu, Stratégie a Akčného plánu EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov, Stratégie mediálnej komunikácie EÚ, ktorá bola prijatá v roku 2007 a aktívne sa podieľať na tvorbe účinných legislatívnych aktov. Dôležitá bude takisto zvýšená pozornosť na programy zahraničnej pomoci, ktoré vznikli v rámci finančnej perspektívy EÚ na roky 2007 – 2013. Ide predovšetkým o programy „Predchádzanie a boj proti trestnej činnosti a “Predchádzanie, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu”.

2.7 Rozšírenie EÚ

SR aktívne pôsobila v pracovnej skupine Rady EÚ pre rozširovanie (COELA) a predstavitelia SR prezentovali naše postoje k otázkam rozširovania EÚ na zasadnutiach ďalších formácií Rady EÚ (PSC, COREPER 2), kde sa podieľali na prijatí všetkých dôležitých dokumentov zameraných na udržanie dynamiky tohto procesu.

V hodnotenom období sa aj vďaka úsiliu slovenskej diplomacie podarilo oživiť proces rozširovania. Považujeme za mimoriadne dôležité, že EÚ bola schopná v decembri 2009 – t.j. ihneď po vstupe Lisabonskej zmluvy do platnosti - potvrdiť prijatím záverov svoj záväzok k rozširovaniu voči kandidátskym krajinám Turecku a Chorvátsku, ako aj európsku perspektívu krajín západného Balkánu. Krajiny západného Balkánu boli pre SR prioritnými krajinami z hľadiska poskytovania rozvojovej pomoci. V tejto súvislosti je SR pripravená naďalej poskytovať krajinám západného Balkánu potrebnú pomoc formou seminárov a konzultácií zameraných na odovzdávanie skúseností z prístupového procesu. Na pôde MZV SR sa napr. v júli 2009 uskutočnil seminár k vízovej liberalizácii za účasti expertov z krajín západného Balkánu. Práve posun v otázke vízovej liberalizácie, t.j. možnosť slobodne cestovať v rámci Schengenského priestoru pre občanov Srbska, Macedónska a Čiernej Hory od 19.12. 2009, je veľkým úspechom regiónu. V prípade Srbska sa podarilo vyslať pozitívny signál v podobe odblokovania implementácie Dočasnej dohody. Následne podanú prihlášku Srbska na členstvo v EÚ vnímame ako ďalší pozitívny krok na ceste tejto krajiny do únie.

Počas českého predsedníctva (CZ PRES) v I. polovici roku 2009 bola značná pozornosť venovaná oblasti rozširovania EÚ a posilňovaniu vzťahov EÚ k západnému Balkánu. Napriek úsiliu PRES sa však nepodarilo dosiahnuť v tomto smere viaceré zo stanovených cieľov,

najmä kvôli niektorým nepriaznivým faktorom. Bol to predovšetkým pretrvávajúci odmietavý postoj Slovinska, ktoré z dôvodu bilaterálnych územných sporov zablokovalo prístupové rokovania s Chorvátskom.

Vo vzťahu k ostatným krajinám západného Balkánu malo CZ PRES záujem o zlepšenie vzťahov a o podporu možného udelenia statusu kandidátskej krajiny ďalším štátom regiónu. Ašpirácie tretej kandidátskej krajiny – Macedónska - sa vzhľadom na existujúci bilaterálny problém (názov krajiny) nenaplnili. Rovnako sa nepokročilo ďalej ani v prípade Srbska, ktorému bránila v ratifikácii a následnej implementácii Stabilizačnej a asociačnej dohody pozícia Holandska a Belgicka, ktoré – opierajúc sa o postoj generálneho prokurátora ICTY S. Brammertza - žiadali vydať do Haagu aj dvoch ďalších podozrivých z vojnových zločinov R. Mladiča a G. Hadžiča.

CZ PRES zásadne pokročilo v súlade so svojím cieľom - zasadzovať sa za posilnenie občianskej spoločnosti a priamych kontaktov obyvateľov krajín regiónu - v otázke vízovej liberalizácie. Na zasadnutí GAERC v júni 2009 boli prijaté závery vyzývajúce komisiu k predloženiu návrhu na preradenie Macedónska, Srbska a Čiernej hory na zoznam krajín s bezvízovým stykom.

V II. polovici roku 2009 bola počas švédskeho predsedníctva (SE PRES) uzavretá arbitrážna dohoda medzi Slovinskom a Chorvátskom vedúca k odblokovaniu prístupových rokovaní Chorvátska (dohoda si vyžaduje ratifikáciu oboch parlamentov, chorvátsky parlament arbitrážnu dohodu ratifikoval 20.11. 2009). Po tomto úspešnom kroku sa uskutočnilo niekoľko medzivládnych prístupových konferencií, na ktorých postupne došlo k výraznému posunu v prístupových rokovaníach EÚ s Chorvátskom.

Počas zasadnutia Rady pre všeobecné záležitosti v decembri 2009 došlo k vyhodnoteniu tureckého záväzku vo vzťahu k Dodatočnému protokolu k Ankarskej dohode a za pomoci SE PRES sa podarilo dosiahnuť konsenzus, ktorý umožňuje pokračovať v prístupových rokovaníach Turecka aj počas španielskeho predsedníctva v I. polovici roku 2010.

Počas SE PRES došlo k liberalizácii vízového režimu s tromi krajinami západného Balkánu – Čiernou horou, Macedónskom a Srbskom, a to k 19.12. 2009. Dňa 22.12.2009 podalo Srbsko prihlášku do EÚ. Dosiaľ neúspešné bolo úsilie o doriešenie názvu Macedónska, kde je kľúčovým postoj Grécka.

Napriek úsiliu SE PRES venovanému posilneniu proreformných procesov v Bosne a Hercegovine (BaH) a posilneniu úlohy EÚ v tejto krajine sa nepodarilo zabrániť výraznému zaostávaniu BaH v procese približovania sa k EÚ.

Európska komisia dňa 24. 2. 2010 odporučila Rade začať prístupové rokovania s Islandom na základe prihlášky, ktorú krajina podala v júli 2009.

Dnes sa SR profiluje v oblasti západného Balkánu, viditeľní sme aj vo východných politikách EÚ. Otázka znie, dokedy sa budeme môcť profilovať v týchto segmentoch, čo nové ešte môžeme povedať a aká bude vôľa aj na strane tretích partnerov nás počúvať. Isté je, že problematika západného Balkánu neposkytne slovenskej diplomacii takpovediac nevyčerateľný priestor. Minimálne vstupom krajín juhovýchodnej Európy do EÚ sa jedna etapa vývoja ukončí.

Krajiny západného Balkánu musia čeliť na strane únie (na rozdiel od predchádzajúceho piateho kola rozširovania) tzv. fenoménu „únavy z rozširovania“. Keďže tento fenomén má determinujúce účinky, krajinám západného Balkánu je potrebné vysielat' pozitívne signály. SR má mimoriadny záujem na tom, aby vízia európskej perspektívy bola hmatateľná a stala sa tak dostatočným stimulom motivujúcim krajiny západného Balkánu k realizácii potrebných reforiem. Transparentná politika rozširovania je presne tým prostriedkom, ktorý má najširší dosah a ktorý napomáha posilneniu stability regiónu.

2.8 Humanitárna pomoc

Európska únia naďalej zostáva jedným z najvýznamnejších poskytovateľov pomoci postihnutým, bez ohľadu na ich rasu, náboženstvo či politické názory. Humanitárna pomoc EÚ je realizovaná prostredníctvom Úradu humanitárnej pomoci (DG ECHO), ktorý akcie implementuje prostredníctvom svojich partnerov, osobitne v najviac ohrozených krajinách sveta. V roku 2009 aj začiatkom roka 2010 pokračoval trend zvýšený počet prírodných katastrof, v súvislosti s klimatickými zmenami, ktoré často prehlbujú humanitárne potreby aj tam, kde je už v súčasnosti vysoká potreba pomoci. ECHO sa zameriava na opomínané krízy, ako aj na krátkodobé humanitárne krízy v rôznych častiach sveta či dlhodobé humanitárne krízy. Súčasťou zamerania ECHO sú aj prípravné a preventívne programy, prepájanie humanitárnej a rozvojovej pomoci, potravinová pomoc, ako aj vzdelávanie a advokácia v tejto oblasti. SR sa aktívne zúčastňuje na zasadnutiach výborov pre humanitárnu pomoc EU a ECHO. Vážne humanitárne krízy (zemetrasenie Haiti) sú prerokovávané i vo výboroch stálych zástupcov Coreper 1 a 2 i na zasadnutiach Rady EÚ. Otázky HP sú na programe medzirezortného koordinačného výboru, ktorý slúži ako expertný poradný orgán ministra ZV pre oficiálnu rozvojovú pomoc.

HP SR vychádza z medzinárodných princípov humanity, nestrannosti, nezávislosti a neutrality. Cieľom SR je naďalej podporovať a posilňovať základné humanitárne princípy a prijať princípy dobrého humanitárneho darčovstva. SR v druhom polroku 2009 poskytla priamu materiálnu HP Tadžikistanu, Afganistanu, Ukrajine a finančným príspevkom prostredníctvom medzinárodných organizácií Palestínskej samosprávy, a Etiópii. Začiatkom roka 2010 SR poskytla záchranársku a v dvoch etapách materiálnu HP zemetrasením postihnutého Haiti a prisľúbila výhľadovo prispieť aj na rekonštrukciu krajiny. Vo februári bola poskytnutá materiálna HP zemetrasením postihnutému Čile.

Humanitárna pomoc SR je poskytovaná v zmysle zákona č. 617/2007 o ODA a na základe mechanizmu, ktorý schválila vláda SR v roku 2006, ako aj na základe v marci 2009 vládou SR schválenej Strednodobej stratégie ODA SR na roky 2009 –2013 a každoročne prijímaných Národných programov ODA SR. Dokumenty schválené dokumenty vychádzajú z dokumentu Dohoda EÚ o poskytovaní HP.

V súčasnosti SR kladie veľký dôraz na efektívnosť a zviditeľňovanie poskytovania HP. Medzi hlavné výzvy na zefektívňovanie poskytovania humanitárnej pomoci na nadchádzajúce obdobie patrí najmä posilňovanie kapacít zainteresovaných strán, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility, ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci.

Hlavnými prioritami pre nadchádzajúce obdobie sú:

Pre SR je v otázke poskytovania humanitárnej pomoci dôležitým motívom plnenie záväzkov a prisľubov, ktoré vyplývajú z členstva SR v medzinárodných organizáciách (EÚ, OECD, OSN a NATO). Európska únia ako najväčší svetový poskytovateľ humanitárnej pomoci prebrala na seba kľúčovú úlohu pri napĺňaní Miléniových rozvojových cieľov (summit OSN, New York, r. 2000), ku ktorým sa SR jednoznačne prihlásila a ich plnenie predstavuje základ smerovania slovenskej humanitárnej pomoci.

Rozvojová pomoc (ODA)

Koordináciu na európskej úrovni zabezpečujú FAC pre rozvoj, Coreper 2, Pracovné skupiny CODEV, DCI pre rozvoj, Výbor pre európsky rozvojový fond, na vnútroštátnej úrovni rokovania RKS MZV SR, Koordinačný výbor pre ODA SR.

Objem poskytovanej ODA dosiahol v roku 2009 výšku 54,0 mil. EUR, čo predstavuje podiel 0,086% z HND vytvoreného v roku 2009. V roku 2008 bol podiel ODA/HND 0,102 %, v absolútnych číslach išlo o sumu 65,4 mil. EUR. Oproti minulému roku ide o pokles o 11,4 mil. EUR, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje o 18,68 % menej ako v roku 2008. Slovenská ODA stále zaostáva za cieľom, ktorý stanovila Európska rada v júni 2005. Na základe záverov rady sa majú nové členské štáty EÚ snažiť dosiahnuť podiel ODA/HND v roku 2010 vo výške 0,17 % a v roku 2015 vo výške 0,33 %. Zvyšovanie podielu ODA, ako významného nástroja zahraničnej politiky SR, si napriek súčasnej globálnej finančnej kríze vyžaduje neustálu politickú podporu, ako aj aktívny prístup vlády SR k tejto problematike pri tvorbe štátneho rozpočtu. Pokles ODA/HND v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi bol spôsobený predovšetkým dôsledkami globálnej finančnej krízy a stagnáciou objemu prostriedkov alokovaných na bilaterálny komponent ODA SR.

Na návrh DG Development Európskej komisie, bol pripravený zborník znalostí a skúseností ČK EÚ z transformačného procesu (European Transition Compendium). V tejto súvislosti MZV SR zorganizovalo odborný seminár „Zdieľanie transformačných skúseností medzi ČK EÚ a krajinami západného Balkánu a SNŠ“ (25.-26.6., MZV SR).

Aktuálnou prioritnou témou sa stáva zmena klímy. Uznesenie vlády SR č. 98/2010 k správe o priebehu a výsledkoch rokovania Európskej rady v Bruseli 10. a 11. decembra 2009 uložila MZV SR, MŽP SR, MF SR, MP SR, MŠ SR vyčleniť z vnútorných zdrojov v rámci rozpočtovej kapitoly rezortu v roku 2010 finančné zdroje v celkovej výške 1 mil. EUR na realizáciu záväzného prísľubu SR v rámci rokovania Európskej rady o financovaní neodkladných opatrení (fast-start financing) na zmiernenie dôsledkov dopadu zmeny klímy v rozvojových krajinách v roku 2010. MZV SR vyčlenilo zo svojej rozpočtovej kapitoly 500 000 EUR na predmetné účely, čo bolo zapracované do návrhu NP ODA SR na rok 2010. Po schválení návrhu NP vládou SR, SAMRS vypíše samostatnú výzvu na predkladanie projektov, ktoré budú spĺňať medzinárodné kritériá pre financovanie zmiernenia následkov klimatických zmien. MF SR, MŽP SR, MP SR, MŠ SR sa zaviazali vyčleniť po 125 000,-EUR. Ďalšie záväzné prísľuby SR (vyčleniť 4 mil. EUR na rok 2011 a 4 mil. EUR na rok 2012), má zohľadniť MF SR pri návrhu štátneho rozpočtu na roky 2011 – 2013.

V nadchádzajúcom období je:

Prioritou pre Slovenskú republiku v súčasnej dobe je plnenie záväzkov EÚ na poskytovanie ODA SR, dosiahnuť podiel ODA/HND v roku 2010 vo výške 0,17 % a v roku 2015 vo výške 0,33 %.

3. Účasť SR na sektorových politikách EÚ

3.1

Vnútrotný trh a štyri slobody

Koordináciou vnútorného trhu na európskej úrovni sa vnútorným trhom zaoberá PS Rady G.1 pre konkurencieschopnosť a rast (na úrovni expertov alebo na vysokej úrovni), Coreper 1 a Rada pre konkurencieschopnosť. Okrem toho sa v tejto oblasti konajú aj zasadnutia viacerých skupín a výborov EK.

Na vnútroštátnej úrovni vnútorný trh koordinuje MH SR, voľný pohyb tovaru, služieb, osôb a kapitálu koordinujú ÚNMS SR, MH SR, MPSVaR SR, MF SR a ďalšie ministerstvá (MDPaT SR, MVaRR SR, MZ SR a pod.). Zapojené sú aj ďalšie orgány, napr. ÚV SR.

Slovenská republika v šiestom roku členstva v Európskej únii podporila viaceré závery Rady, ktoré sa týkali vnútorného trhu, napr. v septembri 2009 o zlepšení fungovania vnútorného trhu (aj k Odporúčaniu Komisie z 29. 6. 2009 o opatreniach na zlepšenie fungovania jednotného trhu), v novembri 2009 o prioritách vnútorného trhu na ďalšie desaťročie, takisto prispela ku konzultácii o budúcej stratégii EÚ do roku 2020.

V ďalšom období sa treba zaoberať najmä Odporúčaním Komisie z 29. 6. 2009 o opatreniach na zlepšenie fungovania jednotného trhu a implementáciou jednotlivých opatrení v tomto odporúčaní.

V nadchádzajúcom období je prioritné:

- Nadalej podporovať iniciatívy smerujúce k odstraňovaniu zbytočných administratívnych prekážok na vnútornom trhu
- Pokračovať v informovaní a vzdelávaní občanov a podnikov o vnútornom trhu, jeho prínose a možnostiach
- Podporovať dvojstrannú aj viacstrannú spoluprácu vnútroštátnych orgánov a organizácií na rôznych úrovniach s partnermi v iných štátoch EÚ, resp. aj v rámci celej EÚ

3.1.1 Slobodný pohyb tovaru

Slobodný pohyb tovaru je prierezovou oblasťou, upravovanou tzv. smernicami nového alebo odvetvového (starého) prístupu, alebo sa realizuje na základe uznávania ekvivalentnosti úrovne právom chránených záujmov, ktorá je v prípade spotrebiteľských, nepotravinárskych výrobkov daná základnou požiadavkou všeobecnej bezpečnosti výrobkov. Predpokladom realizácie slobodného pohybu tovaru, je existencia infraštruktúry kvality. Jej funkčnosť je zárukou úspešnosti krajiny aj v iných oblastiach, nielen v oblasti slobodného pohybu tovaru, ide tu napr. o služby na vnútornom trhu, energetiku, životné prostredie, dopravu a telekomunikácie.

V pôsobnosti Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR (ÚNMS SR) bola účasť v šiestom roku členstva na európskej úrovni zameraná na realizáciu nového EÚ regulačného balíčka na tovary, na upevňovanie európskeho etablovania slovenskej infraštruktúry kvality a na prácu v pracovnej skupine Rady pre technickú harmonizáciu a v pracovnej skupine Rady pre pozemnú dopravu. V rámci pracovnej skupiny Rady pre technickú harmonizáciu išlo

o podieľaní sa na rokovaní o novele smernice o bezpečnosti strojových zariadení vo väzbe na správnu aplikáciu pesticídov, smernica bola prijatá 21. októbra 2009 ako smernica EP a Rady 2009/127/ES ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/42/ES, pokiaľ ide o strojové zariadenia na aplikáciu pesticídov. V oblasti metrologie sa ÚNMS SR aktívne podieľa na rokovaní k smernici EP a Rady, ktorá by mala zrušiť smernice 71/317/EHS, 71/347/EHS, 71/349/EHS, 74/148/EHS, 75/33/EHS, 76/765/EHS, 76/766/EHS a 86/217/EHS týkajúce sa metrologie. Návrh bude opätovne prerokovaný výborom stálych zastupiteľov Coreper 1 a 2 pravdepodobne 14. apríla 2010. Spolu s Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácii SR sa ÚNMS SR podieľal na rokovaní v rámci pracovnej skupiny Rady pre pozemnú dopravu k smernici EP a Rady o prepravovateľných tlakových zariadeniach, pričom návrh bol už schválený Výborom pre dopravu a turizmus EP po konzultáciách s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom.

Na vnútroštátnej úrovni ÚNMS SR zabezpečoval uplatňovanie a prijatie opatrení pre realizáciu nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 764/2008 a č. 765/2008 a rozhodnutia č. 768/2008. ÚNMS SR zorganizoval 9 koordinačných stretnutí medzirezortnej pracovnej skupiny zriadenej úradom (ÚNMS) pre tieto nariadenia. V súvislosti s jednotlivými článkami nariadenia EP a Rady č. 765/2008 zabezpečoval zavedenie vhodných komunikačných a koordinačných mechanizmov medzi orgánmi dohľadu nad trhom v SR a informoval o nich a oblastiach ich pôsobnosti Komisiu. Okrem toho bolo spracovaných 7 programov pre trhovú dohľad a s tým súvisiacich materiálov v slovenskom a anglickom jazyku, oznámil tieto programy ostatným členským štátom a Komisii a zabezpečil ich zverejnenie na webovej stránke ÚNMS SR a stránkach jednotlivých orgánov pre trhovú dohľad v SR.

RKS sa taktiež zaoberala prípravou stanovísk k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o bezpečnosti hračiek, k materiálu SOGS N595rev - cezhraničná akreditácia, dokumentom týkajúcim sa problematiky netarifných prekážok obchodu (NTBs) v elektrotechnickom priemysle a problematiky technických noriem, technických predpisov a posudzovania zhody v automobilovom priemysle. (Táto problematika vyplynula z rokovaní Rozvojovej agendy z Dohody WTO) a k smernici 93/15/ES - výbušniny pre civilné použitie. ÚNMS SR presadzoval záujmy Slovenskej republiky na všetkých úrovniach rozhodovacieho procesu v rámci EÚ v oblasti slobodného pohybu tovaru.

Na úrovni rokovaní pracovnej skupiny Rady k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa rušia smernice 71/317/EHS, 71/347/EHS, 71/349/EHS, 74/148/EHS, 75/33/EHS, 76/765/EHS, 76/766/EHS a 86/217/EHS týkajúce sa metrologie presadzoval ÚNMS SR zachovanie týchto smerníc ich začlenením ako nových príloh k smernici MID, s výnimkou smernice týkajúcej sa lodných cisterien. Taktiež podporil jednotný dátum zrušenia všetkých smerníc. Rokovania ešte nie sú ukončené.

V oblasti smerníc Nového prístupu je prioritou súčasného obdobia prispôbovanie existujúcich smerníc „novému legislatívnemu rámcu“ (NLF), t.j. nariadenia č. 765/2008/ES a rozhodnutia č. 768/2008/ES. Predpokladá sa tzv. „omnibus“ postup, ktorý znamená zjednodušenie schvaľovacích procesov. V rámci prispôbovania smerníc NLF sa už začalo s revíziou smernice EP a Rady 97/23/ES o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa tlakových zariadení k NLF. V súčasnosti prebieha rokovanie na úrovni pracovnej skupiny Komisie. Daná smernica musí byť zosúladená aj s Nariadením ES č. 1272/2008 (CLP) ako aj Lisabonskou zmluvou (ZFEÚ). V rámci aktivít pracovnej skupiny Komisie pre meradlá sa riešili najmä otázky súvisiace s revíziou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/22/ES z 31. marca 2004 o meradlách (ďalej len „smernica MID“). Okrem toho sa v pracovnej skupine prerokovali otázky prispôbovania smernice MID a smernice Európskeho parlamentu a

Rady 2009/23/ES z 23. apríla 2009 o váhach s neautomatickou činnosťou Novému legislatívnemu rámcu (NLF), návrhy príručiek WELMEC týkajúce sa smernice MID, tabuľky zhody medzi ustanoveniami smernice MID a medzinárodnými odporúčaniami Medzinárodnej organizácie pre legálnu metrológiu (OIML).

V rámci zúženej expertnej skupiny Komisie sa začala prerokovávať zmena smernice 98/34/ES o postupe poskytovania informácií v oblasti technických noriem a technických predpisov. Zúžená expertná skupina pozostáva zo zástupcov siedmich členských štátov EÚ, pričom zástupca ÚNMS SR v tejto skupine participuje. Účasť v skupine považujeme za veľmi významnú, pretože už na úrovni Komisie budeme môcť presadzovať záujmy Slovenskej republiky, napr. skrátenie doby, kedy nie je možné prijať technický predpis.

Mandátové normy, teda normy slúžiace ako podporná zložka technických predpisov Nového prístupu, ktoré úzko súvisia s ochranou oprávneného záujmu, boli prioritou v oblasti pripomienkovania a spracúvania plánu technickej normalizácie, v ktorom sa zohľadňovali mandáty EK podľa smernice 98/34/ES. Zoznamy harmonizovaných slovenských technických noriem k jednotlivým nariadeniam vlády, resp. zákonom implementujúcim smernice EÚ, sa uverejňovali vo Vestníku ÚNMS SR v súlade s oznámeniami EK v Úradnom vestníku EÚ. V sledovanom období vyšlo 24 oznámení k 18 predpisom a zákonom. Z celkového počtu 1965 vydaných noriem bolo 929 harmonizovaných alebo mandátových. Napr. z 505 harmonizovaných noriem k NV SR č. 436/2008 Z. z., transponujúcej smernicu č. 2006/42/ES týkajúcu sa strojových zariadení, bolo len v sledovanom období vydaných 286. Súčasne s normami určenými na využitie v legislatíve EÚ sa pripomienkovalo niekoľko tisíc návrhov normalizačných dokumentov v rôznych etapách a spracúvali sa národné stanoviská k návrhom európskych noriem. Zainteresované subjekty zo Slovenskej republiky zaslali odborné pripomienky a ovplyvnili konečné znenia 37 EN v oblasti telekomunikácií (ETSI), 9 v oblasti elektrotechnických výrobkov (CENELEC) a 19 v ostatných oblastiach (CEN).

Za hlavné zmeny počas šiesteho roku členstva možno považovať vstúpenie do platnosti Nového regulačného balíčka EÚ na tovary. Balíček pozostáva z nariadenia EP a Rady č. 765/2008, nariadenia EP a Rady č. 764/2008 a rozhodnutia EP a Rady č. 768/2008.

V súlade s novým regulačným balíčkom EÚ na tovary bol posilnený význam CE označenia a bola zahájená kampaň o CE označení. Úlohou kampane, ktorá má trvať 2 roky, je pripraviť podnikateľskú ale aj spotrebiteľskú verejnosť na nový regulačný rámec na výrobky. Toto je osobitne dôležité najmä preto, že dochádza k spresneniu požiadaviek uvádzania CE značených výrobkov na trh, pokiaľ ide o zodpovednosť podnikateľských subjektov, a pripravujú sa účinnejšie nástroje na realizáciu spotrebiteľských práv, pokiaľ ide o stiahnutie výrobkov z trhu ako aj jeho spätné prevzatie od konečného užívateľa. V súlade so vstúpením do platnosti nariadenia EP a Rady č. 764/2008 vyplynula povinnosť, okrem iného, zriadiť kontaktné miesto pre výrobky. V SR úlohu tohto kontaktného miesta plní ÚNMS SR. Jeho prostredníctvom, v zmysle daného nariadenia, je zabezpečené plnenie informačnej povinnosti voči hospodárskym subjektom, orgánom štátnej správy iných členských štátov EÚ a Európskej komisii. Zriadenie kontaktného miesta pre výrobky a ním poskytované informačné služby výrazne prispievajú k zlepšeniu aplikácie princípu vzájomného uznávania a súčasne k zjednodušeniu vstupu hospodárskych subjektov na trhy.

V nasledujúcich 3 rokoch dôjde:

- k revízii právneho základu Európskej normalizácie s cieľom uľahčenia prístupu k technickým normám a plného využitia ich potenciálu v inováciách. V tejto súvislosti sa treba orientovať najlepšou praxou v členských krajinách EÚ tak, aby sa do

podnikateľského prostredia, najmä však inovačných klastrov premietala znalosť technických riešení kodifikovaných v európskych normách, najmä tých, ktoré majú relevanciu tak globálnu, ako aj k potenciálu slovenského malého a stredného podnikania,

- k revízii súboru 23 smerníc nového prístupu tak, aby bolo možné plne využiť nový EU regulačný balíček na výrobky, na čo treba dôkladne pripraviť všetkých dovozcov z tretích krajín, pretože sa zmení ich úloha pri uvádzaní výrobkov na EU trh, či už budú pôsobiť v pozícii splnomocnenca, alebo v dodávateľskom reťazci na splnomocnenca resp. výrobcu nadviazanom. Prípravná kampaň musí včas, ešte pred spracúvaním analýzy vplyvov novej regulačnej úpravy, komunikovať možné negatívne dôsledky pre slovenských dovozcov a upozorniť ich na príslušné náležitosti obchodno-závazkových vzťahov, ktorými možno eliminovať negatívne dopady,
- k synergii informačného kanála sprostredkujúceho návrhy technických predpisov na výrobky na vnútrokomunitárne pripomienkové konanie so sprostredkúvaním informácií týkajúcich sa požiadaviek na služby vnútorného trhu na účely uľahčenia trhovej realizácie produktov a služieb na vnútornom trhu EU.

3.1.2 Slobodný pohyb osôb

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) i v priebehu roka 2009 vypracovávalo stanoviská k návrhom smerníc v rámci Plánu politiky legálnej migrácie - Návrhu smernice Rady o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnávania, Návrhu smernice Rady o zjednotenom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a prácu na území členského štátu vydávané pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pre pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte a Návrhu smernice Rady, ktorá upravuje sankcie proti zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín s nelegálnym pobytom a tiež v súčinnosti s MV SR aj podklady na COREPER2 a na zasadnutia SCIFA, JHA k uvedeným návrhom smerníc.

Smernica EP a Rady 2009/52/ES, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov je jednou z opatrení boja proti nelegálnej migrácii a predstavuje súčasť komplexného prístupu EÚ k problematike migrácie. Je zameraná ako opatrenie voči zamestnávateľom a predpokladá administratívne, finančné a trestné sankcie vrátane možnosti odobratia licencie, vylúčenia z verejných dotácií a ich získania. Jej cieľom je aj to, aby všetky ČŠ uplatňovali dostatočne vysoké sankcie voči zamestnávateľom, ktoré by mali byť porovnateľné, aby nespôsobili sekundárne pohyby v rámci EÚ, a zároveň vytvoríť porovnateľné podmienky pre podnikateľov v rámci EÚ. Smernica sa nevzťahuje na príslušníkov tretích krajín, ktorí síce pracujú nelegálne v ČŠ EÚ, ale majú platné povolenie na pobyt. Smernica bola schválená 18. júna 2009 a jej transpozícia do vnútroštátnej legislatívy má byť ukončená do 20. júla 2011.

Rokovania k návrhu smernice Rady o zjednotenom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a prácu na území členského štátu vydávané pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pre pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte, ktorej cieľom je zjednodušiť podmienky vstupu pre všetkých cudzincov prichádzajúcich na územie ČŠ za účelom zamestnania, za pomoci jednotného

posúdenia žiadosti o pobyt a o zamestnanie a vydávania jednotných povolení na pobyt a zamestnanie, zabezpečiť spoločné práva a záruky pre všetkých príslušníkov tretích krajín, zdržiavajúcich sa na území ČŠ legálne, porovnateľné s právami vlastných občanov a tiež napomôcť ich integrácii neboli v roku 2009 ukončené a budú pokračovať v roku 2010.

K 1. 5. 2009 trh práce pre občanov SR otvorilo Belgicko a Dánsko a z krajín EHP Nórsko. Oznámenie EK o pokračovaní uplatňovania prechodných opatrení v oblasti slobodného pohybu pracovníkov voči občanom EÚ8 zaslalo Nemecko a Rakúsko s odvolaním sa na hrozbu vážneho narušenia trhu práce po 30. apríli 2009 v nadväznosti na dopad krízy na pracovný trh. Rakúsko uplatňuje zjednodušené postupy v prípade 68 povolání. Prechodné opatrenia ďalej tiež uplatňuje Lichtenštajnsko a Švajčiarsko.

V roku 2009 MPSVR SR v súčinnosti s MŠ SR spracovalo dotazník a informáciu o uplatňovaní voľného pohybu za prácou v oblasti profesionálneho športu, ako aj dotazník a informáciu ohľadom pravidiel voľného pohybu za prácou aj pre zamestnancov v rámci štátnej služby a verejnej služby podľa článku 39 (4) Zmluvy o ES.

V rámci pracovnej skupiny Rady pre sociálne otázky pokračovali rokovania o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje postup pre vykonávanie nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia. Nariadenie EP a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia bolo schválené 16. septembra 2009. Obe nariadenia nadobudnú účinnosť 1.5.2010. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 883/04 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia predpokladá zabezpečenie zjednodušenej a modernej formy komunikácie medzi príslušnými inštitúciami členských štátov. Zohľadnilo vo svojich ustanoveniach predchádzajúcu judikatúru Európskeho súdneho dvora a malo by byť pre oblasť koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia nástrojom zjednodušujúcim prácu príslušných inštitúcií jednotlivých členských štátov EÚ v oblasti sociálneho zabezpečenia. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ustanovuje postup vykonávania nového nariadenia o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia.

MPSVR SR v roku 2009 predložilo návrh Koncepcie integračnej politiky SR, ktorý bol vypracovaný v súlade so Spoločnými základnými princípmi politiky integrácie prisťahovalcov v EÚ na rokovanie vlády SR, ktoré bolo schválené uznesením č. 338/2009.

3.1.3 Slobodný pohyb služieb a kapitálu

Služby

Voľný pohyb väčšiny služieb (s výnimkou finančných, zdravotných, niektorých sociálnych, niektorých dopravných, všeobecného záujmu a niektorých ďalších) koordinuje MH SR, voľný pohyb finančných služieb a kapitálu MF SR, voľný pohyb ostatných služieb príslušné ministerstvá (MDPaT SR, MPSVaR SR, MZ SR a pod.).

Koordináciou na európskej úrovni sa voľným pohybom (väčšiny) služieb zaoberá PS Rady G.1 pre konkurencieschopnosť a rast (na úrovni expertov alebo na vysokej úrovni). Vzhľadom na to, že hlavný legislatívny nástroj Smernica EP a Rady 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (ďalej len „smernica“) bol schválený v roku 2006, Coreper 1 sa ním zaoberal už len v prípade schvaľovania programu Rady pre konkurencieschopnosť, kde býva

témou programu informácia o implementácii smernice v ČŠ. MH SR sa zúčastňovalo aj zasadnutí skupín a výborov EK, ktoré sa zaoberali implementáciou smernice a jej jednotlivých nástrojov.

Na vnútroštátnej úrovni pri transpozícii a implementácii smernice MH SR, ako gestor smernice, spolupracovalo so spolugestormi, najmä MV SR, MF SR, MS SR, ÚV SR a inými orgánmi štátnej správy.

Slovenská republika v šiestom roku členstva v Európskej únii sústredila pozornosť na pokračovanie transpozície a implementácie smernice. Smernicu prebrala do svojho právneho poriadku Zákonom č. 136/2010 o službách na vnútornom trhu (ďalej len „zákon o službách“), ktorým sa novelizuje 37 osobitných predpisov týkajúcich sa poskytovania služieb.

Návrh zákona o službách na vnútornom trhu bol od mája 2009 v legislatívnom procese, 8. 4. 2010 bol zverejnený v Zbierke zákonov SR. Zákon transponuje do vnútroštátnej legislatívy SR všetky relevantné požiadavky smernice o službách. Vymedzuje vecný rozsah pôsobnosti zákona a cez vymedzenia pojmov „poskytovateľ služby“ a „príjemca služby“ osobný rozsah zákona. Zásadne rozlišuje medzi požiadavkami na trvalé poskytovanie služieb (s usadením sa) v Slovenskej republike a na dočasné alebo príležitostné cezhraničné poskytovanie služieb.

Pri trvalom poskytovaní služieb je potrebná úplná integrácia poskytovateľa do hospodárskeho života krajiny tak, ako u domácich poskytovateľov služieb. Zákon o službách preto špecifikuje také podmienky trvalého poskytovania služieb v SR, ako je uznávanie splnenia požiadaviek na poskytovanie služby a uznávanie dokladov, pokiaľ boli požiadavky splnené v inom členskom štáte, možnosť predkladania kópií dokladov a neoverených prekladov dokumentov, princíp tichého súhlasu, uznávania poistenia uzavretého v inom členskom štáte a ďalšie požiadavky na trvalé poskytovanie služby. Na Slovensku majú domáci poskytovatelia služby rovnaké práva a povinnosti ako poskytovatelia služieb iných členských štátov usadených na Slovensku.

Dočasné poskytovanie služby funguje na princípe voľného pohybu služieb a Slovenská republika nekladie žiadne prekážky poskytovateľom služieb z iných členských štátov, ktorí dočasne poskytujú služby na Slovensku, okrem tých, ktoré sa týkajú udržania verejného zdravia, bezpečnosti, poriadku a ochrany životného prostredia.

Práva príjemcov služieb a kvalita služieb sú v zákone o službách zakotvené viacerými ustanoveniami, ako napr. informačnými povinnosťami poskytovateľov služieb voči príjemcom služieb, založením kontaktných miest pre príjemcov služby, nositeľom ktorých budú v SR Európske spotrebiteľské centrá a živnostenské úrady.

V súčasnosti prebieha hodnotenie povolovacích postupov v oblasti poskytovania služieb, ktoré požaduje článok 39 smernice a ktoré sa zameriava na požiadavky povolovacích postupov podľa článkov 9, 15, 25 a 16, ktoré SR (a ostatné členské štáty) predložili EK a iným členským štátom. Ministerstvo hospodárstva SR koordinuje prácu spolugestorov smernice na tomto projekte vzájomného hodnotenia povolovacích postupov v SR.

Ministerstvo hospodárstva SR o príprave zákona o službách informovalo aj podnikateľskú verejnosť (napr. na konferenciách a seminároch) a diskutovalo s podnikateľmi o očakávaných dopadoch zákona o službách na podnikateľské prostredie.

MH SR spolupracuje a konzultuje aj s inými členskými štátmi, najmä s ČR. V októbri a novembri 2009 a februári 2010 sa zúčastnilo na rokovaní o implementácii smernice v Prahe a v marci 2010 v Budapešti. Na vzájomných rokovaní si priebežne vymieňa skúsenosti pri preberaní smernice o službách.

Aj v roku 2010 pokračuje proces vzájomného hodnotenia podľa smernice, ktorého sa SR aktívne zúčastňuje.

V šiestom roku členstva sa Slovensko plne zapojilo do Informačného systému vnútorného trhu (IMI systém). IMI systém je významným článkom pre naplňovanie cieľov vyplývajúcich zo smernice. Funkciou národného koordinátora IMI systému v SR bolo poverené MH SR. Základnú úlohu pre zabezpečenie realizácie systému IMI v rámci Ministerstva hospodárstva SR prevzala sekcia obchodu a ochrany spotrebiteľa. Treba zdôrazniť, že ide o mimoriadne náročnú úlohu z hľadiska koordinácie mnohých zúčastnených rezortov, a vyžaduje si aj zmenu spôsobu myslenia a pracovných postupov administratívnych orgánov.

IMI systém významne uľahčuje administratívnu spoluprácu medzi orgánmi s rovnakými kompetenciami v jednotlivých členských štátoch v oblasti vnútorného trhu, najmä pri cezhraničnom poskytovaní služieb podnikateľmi. Taktiež napomáha vyhľadať kompetentný partnerský úrad v inom členskom štáte. Spolupráca sa okrem požiadaviek vyplývajúcich zo smernice zameriava aj na oblasť uznávania odbornej kvalifikácie.

Práce na vytvorení IMI systému sa v prvej etape (1. modul) sústredili na smernicu o uznávaní odborných kvalifikácií. Kompetentnými orgánmi pre I. modul realizácie IMI projektu – uznávanie odborných kvalifikácií pre 4 regulované povolania (lekár, farmaceut, fyzioterapeut a účtovník) – sú Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo zdravotníctva SR a Ministerstvo financií SR, ktoré boli zapojené do systému IMI. Dohľad nad I. modulom za SR vykonáva Ministerstvo školstva SR ako delegovaný koordinátor.

V nadchádzajúcom období je prioritné:

- Naďalej informovať podnikateľskú verejnosť o zákone o službách na vnútornom trhu a o funkciách jednotných kontaktných miest.
- Naďalej podporovať iniciatívy smerujúce k odstraňovaniu zbytočných administratívnych prekážok pri poskytovaní služieb a aktívne zamedzovať snahám smerujúcim k vytváraniu nových prekážok.

Kapitál

V rámci pracovných skupín Európskej komisie sa zástupcovia MF SR zúčastňujú predovšetkým nasledovných zasadnutí: Európsky výbor pre bankovníctvo (EBC), Európsky výbor pre cenné papiere (ESC), Európsky výbor pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPC), Výbor pre platby, RELEX – Sankčný výbor, Pracovný výbor pre prevenciu prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, Pracovná skupina pre smernicu CRD, Pracovná skupina pre garančné schémy vkladov, Pracovná skupina pre inštitúcie elektronických peňazí, Pracovná skupina pre včasnú intervenciu zásah (EIWG), Pracovná skupina pre prípravu smernice o právnej úprave pre cenné papiere, Pracovná skupina pre deriváty a trhovú infraštruktúru, Pracovná skupina pre poistenie motorových vozidiel, Pracovná skupina pre ekonomické ukazovatele finančnej integrácie, a Pracovná skupina pre solventnosť poisťovní.

V rámci pracovných skupín a výborov Rady EÚ sa zástupcovia MF SR zúčastňujú nasledovných zasadnutí: Výbor pre finančné služby, Pracovná skupina k smernici o kapitálových požiadavkách (CRD WG), Pracovná skupina pre finančné služby.

Na národnej úrovni je koordinácia v oblasti slobodného pohybu finančných služieb a kapitálu zabezpečovaná v gescii MF SR a prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny.

Najvýznamnejšou agendou v oblasti finančného trhu bola v skúmanom období oblasť novej architektúry dohľadu nad finančným trhom EÚ, ktorej cieľom je vybudovať účinnejší,

integrovanejší a udržateľnejší európsky systém dohľadu. Nová štruktúra dohľadu by mala byť funkčná od začiatku roka 2011 a má pozostávať z dvoch rozmerov:

- dohľad na makroúrovni t.j. dohľad nad finančnou stabilitou EÚ, založením Európskeho výboru pre systémové riziká, ktorý má byť zodpovedný za dohľad nad finančným systémom na úrovni Spoločenstva (ide o návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky výbor pre systémové riziká a návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami týkajúcimi sa fungovania Európskeho výboru pre systémové riziká).

- dohľad na mikroúrovni, zriadením Európskeho systému orgánov finančného dohľadu, ktorý má pozostávať zo siete vnútroštátnych orgánov pre finančný dohľad a z troch nových Európskych orgánov dohľadu zriadenými transformáciou existujúcich európskych poradných výborov Európskej komisie, a to konkrétne s Európskym orgánom pre bankovníctvo, Európskym orgánom pre cenné papiere a trhy a Európskym orgánom pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov. Ich úlohou bude zabezpečovať finančnú stabilitu na úrovni jednotlivých finančných sektorov a individuálnych finančných firiem a za týmto účelom im majú byť pridelené posilnené právomoci v porovnaní so súčasnými poradnými výbormi Komisie (ide o tri návrhy nariadení, ktorými sa zriaďujú Európsky orgán pre bankovníctvo; Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov a návrh nariadenia, a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy).

SR vo všeobecnosti podporuje znenie legislatívnych návrhov v znení, v akom boli odsúhlasené na zasadnutí ministrov financií ECOFIN v decembri 2009. SR v priebehu rokovaní v Rade EÚ presadzovala také návrhy ustanovení, ktoré by národnému orgánu dohľadu ponechávali kompetencie dohľadu nad jednotlivými finančnými inštitúciami, a na základe ktorých by nedošlo k ich neproporcionálnemu presunu na nové európske authority, s cieľom vylúčenia fiškálnych dopadov a za účelom ochrany stability národného finančného trhu.

Medzi ďalšie významné legislatívne akty prerokované v sledovanom období patria:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady Omnibus I (v súčasnosti prerokovaný v Rade EÚ), ktorý je súčasťou nového balíčka dohľadu nad finančným trhom EÚ a ktorý upravuje desať sektorových smerníc v oblasti finančného trhu za účelom prideliť trom novým Európskym orgánom dohľadu posilnené kompetencie v oblasti vydávania technických štandardov a v oblasti záväznej mediácie v rozsahu predmetných smerníc. SR nemá zásadné výhrady voči návrhu smernice. Pripomienky SR v procese rokovaní smerovali k stanoveniu jasných a konkrétnych podmienok pre kompetencie Európskych orgánov dohľadu v oblasti vydávania technických štandardov a záväznej mediácie.
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o správcoch alternatívnych investičných fondov, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2003/41/ES a 2009/65/ES (v súčasnosti prerokovaný v rámci Rady EÚ): cieľom návrhu je zaviesť harmonizované požiadavky na subjekty zapojené do riadenia a správy alternatívnych investičných fondov. Tento sektor zahŕňa zaist'ovacie fondy (hedge funds) a fondy investujúce do verejne neobchodovateľných akcií (private equity funds), ako aj fondy investujúce do nehnuteľností (real estate funds), komoditné fondy, infraštruktúrne fondy a iné druhy fondov určených pre inštitucionálnych investorov. Cieľom návrhu je zabezpečiť primeranú úroveň ochrany investorov, o. i. aby všetci správcovia alternatívnych investičných fondov pôsobiaci v Spoločenstve podliehali rovnakej kontrole a dohľadu. SR nemá zásadné výhrady k predloženému návrhu, hoci presadzovala väčšiu prepojenosť so smernicou UCITS a jedno povolenie pre správcovské spoločnosti, ktoré spravujú jednak fondy podľa tejto smernice a zároveň aj fondy podľa smernice UCITS, a podporuje kompromisné znenie návrhu smernice Rady EÚ.

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2006/48/ES a 2006/49/ES, pokiaľ ide o kapitálové požiadavky na obchodnú knihu a resekuritizácie a preverovanie politik odmeňovania orgánmi dohľadu (CRD III) (v súčasnosti predmetom rokovaní v rámci formálneho dialógu s Európskym parlamentom), ktorej cieľom je zlepšiť finančnú stabilitu, zabezpečenie ochrany záujmov veriteľa, zaistiť medzinárodnú konkurencieschopnosť bankového odvetvia v EÚ a zmenšiť procyklické účinky finančného systému. SR podporuje návrh smernice bez zásadných výhrad.

Najvýznamnejšie legislatívne akty prijaté v sledovanom období:

- Nariadenie o cezhraničných platbách v Spoločenstve (zverejnené v Úradnom vestníku EÚ 9.10.2009)
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (publikovaná v Úradnom vestníku EÚ 17.12.2009)
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES z 13. júla 2009 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (publikovaná v Úradnom vestníku EÚ 17.11.2009)
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady zo 16. septembra 2009, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2006/48/ES a 2006/49/ES, pokiaľ ide o banky pridružené k ústredným inštitúciám, niektoré položky vlastných zdrojov, veľkú majetkovú angažovanosť, mechanizmy dohľadu a krízové riadenie (banková smernica - CRD II) (zverejnená v Úradnom vestníku EÚ 17.11.2009)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009 zo 16. septembra 2009 o ratingových agentúrach (publikované v Úradnom vestníku EÚ 17.11.2009)

V oblasti obchodného práva sa v súčasnosti prerokúva:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Prepracované znenie) vykonávajúca iniciatívu „Small Business Act“ - SR návrh vo všeobecnosti podporuje, avšak má výhrady (rovnako ako väčšina ČŠ) so snahou obmedziť zmluvnú slobodu a s nedostatkom proporcionality vo vzťahu k orgánom verejnej správy, i keď mierne sprísnenú úpravu voči verejnej správe SR podporuje
- Návrh nariadenia Rady o štatúte Európskej súkromnej spoločnosti – MS SR sa návrh nariadenia podporovalo a aktívne sa podieľalo aj na navrhovaní kompromisných riešení, avšak návrh bol v konečnom dôsledku zablokovaný zo strany DE na decembrovej Rade pre konkurencieschopnosť (nutná jednomyselnosť). V blízkej dobe sa neočakáva znovuotvorenie rokovaní

- Zelená kniha o prepojení obchodných registrov- SR vyslovilo podporu myšlienke prepojenia obchodných registrov v EÚ a to prostredníctvom začlenenia do Európskeho obchodného registra.
- Závery Rady pre konkurencieschopnosť o posilnenom patentovom systéme v Európe, schválené 4. 12. 2009 – SR vyjadrilo celkovú podporu neskôr schváleným záverom Rady predloženým švédskym predsedníctvom, i keď niektoré otázky zostávajú naďalej problematické.

Pripravovaná agenda na európskej úrovni v oblasti finančných služieb a implikácie pre SR
 Jednou z najdôležitejších tém, ktorým budú v nadchádzajúcom období intenzívne prerokovávané na úrovni EÚ, je rámec nových regulačných opatrení v oblasti krízového manažmentu, ktoré majú za cieľ posilnenie stability a odolnosti finančného systému EÚ. Uvedený rámec bude zameraný na návrhy opatrení v rámci včasnej intervencie, riešenia resp. rezolúcie finančných inštitúcií a nesolventnosti, ako aj na koordináciu politik v oblasti krízového manažmentu so zameraním na systémovo dôležité finančné inštitúcie. Predloženie legislatívneho návrhu Komisie sa predpokladá na začiatku roka 2011.

Ďalej sa predpokladá ukončenie dialógu s Európskym parlamentom k legislatívnym návrhom v oblasti novej štruktúry dohľadu nad finančným trhom EÚ, ktorá by mala byť funkčná od začiatku roka 2011, a všeobecne aj úspešný priebeh rokovaní a schvaľovania ďalších legislatívnych návrhov v oblasti finančných služieb.

V nadchádzajúcom období je prioritné:

- Naďalej pokračovať pri rokovaníach v orgánoch EÚ zabezpečiť presadzovanie takej európskej legislatívy, ktorá neoslabí právomoci národného dohľadu nad finančným trhom;
- Podporovať iniciatívy Európskej komisie, ktoré by prispeli k stabilite európskeho finančného trhu ako celku pri zachovaní oprávnených záujmov slovenského finančného sektora;
- Aktívne presadzovať záujmy SR na európskej úrovni v európskych iniciatívach súvisiacich s finančnou krízou, a to tak v prípravných fázach pred vydaním legislatívnych návrhov, ako aj na rokovaníach k návrhom v Európskej komisii, Rade EÚ aj v Európskom parlamente.

3.2 Colná únia

Na európskej úrovni sa SR zapája do pracovných skupín Rady EÚ: pracovná skupina pre colnú úniu, pracovná skupina pre colnú spoluprácu, horizontálna pracovná skupina pre drogy; na úrovni Európskej komisie: Výbor pre Colný kódex a jeho jednotlivé podvýbory; účasť na aktivitách komunitárneho programu Customs a Fiscalis.

Na vnútroštátnej úrovni má rezortné koordinačné skupiny: odborná pracovná skupina clá, medzirezortný Expertný koordinačný orgán (MEKO).

Najvýznamnejšie prijaté materiály EP a Rady a materiály v schvaľovacom procese v oblasti colnej:

- Rozhodnutie Rady z 28. mája 2009, ktorým sa v úplnom znení uverejňuje znenie Colného dohovoru o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR (Dohovor TIR) zo 14. novembra 1975 v znení zmenenom a doplnenom od tohto dátumu (2009/477/ES),
- Nariadenie Rady (ES) c. 1186/2009 zo 16. novembra 2009 ustanovujúce systém Spoločenstva pre oslobodenie od cla (kodifikované znenie),
- Rozhodnutie Rady 2009/917/SVV z 30. novembra 2009 o využívaní informačných technológií na colné účely,
- Nariadenie Rady (ES) č. 1225/2009 z 30. novembra 2009, o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho spoločenstva (kodifikované znenie),
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 169/2010 z 1. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2454/93, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 177/2010 z 2. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2454/93, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 197/2010 z 9. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2454/93, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva,
- Návrh vykonávacích ustanovení k modernizovanému Colnému kódexu.

SR počas šiesteho roku členstva EÚ uviedla do činnosti druhú fázu vývozného kontrolného systému (ECS) a prvú fázu dovozného kontrolného systému (ICS), ktoré slúžia na uplatnenie bezpečnostnej analýzy rizika pred vstupom tovaru na colné územie Spoločenstva alebo výstupom z neho. Dovozný kontrolný systém je aktívne uplatňovaný len v dvoch členských krajinách EÚ, pričom jednou z nich je Slovenská republika. Záver roka 2009 bol venovaný prípravám na uplatnenie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 z 23. apríla 2008, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva (modernizovaný Colný kódex), ktorý si vyžaduje vybudovať celkové elektronické prostredie v colnej oblasti.

Tak ako v predchádzajúcom roku aj v tomto roku EK v spolupráci s členskými štátmi vyvíjala colné elektronické systémy, ktorými sa zabezpečí implementácia koncepcie centrálného elektronického priečinka, t. j. jednotného vstupného elektronického miesta určeného na predkladanie všetkých dokumentov a informácií týkajúcich sa dovozu, vývozu a prepravy tovaru v jednom vstupnom bode (tzv. „single window“), spoločného miesta kontroly (tzv. „one-stop-shop“) a vytvorenie jednoduchého colného a obchodného prostredia bez dokumentov v papierovej forme. Aj týmito krokmi sa realizuje celoeurópska elektronizácia štátnej správy, ktorá si vyžaduje zabezpečiť také informačné a komunikačné technológie v colnej oblasti, ktoré zabezpečia zvýšenie efektívnosti vykonávaných colných kontrol, efektívnejšie colné konanie a plynulý tok údajov, zníženie administratívneho zaťaženia,

účinnejší boj proti podvodom, organizovanému zločinu a terorizmu a zabezpečia ochranu finančných záujmov, duševného vlastníctva, kultúrneho dedičstva, ako aj ochranu zdravia a životného prostredia.

SR aj v šiestom roku členstva v EÚ naďalej venovala zvýšenú pozornosť najmä ochrane voľne žijúcich živočíchov a rastlín, kultúrneho dedičstva, spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ a ochrane práv duševného vlastníctva. V súlade s akčným plánom EÚ v colnej oblasti zameraným na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2009 – 2012 sa SR snažila zvyšovať úroveň ochrany EÚ pred falzifikátmi a nedovolenými napodobeninami, zlepšovať partnerstvá medzi colnými orgánmi a podnikateľskou sférou, posilňovať medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti. Novelou zákona č. 200/2004 Z. z. o opatreniach proti porušovaniu práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru v znení neskorších predpisov (zákon č. 476/2009 Z. z.) sa rozšírili kompetencie colných orgánov v SR aj na prijímanie opatrení na vnútornom trhu. Colné orgány v SR môžu prijímať od 1. 12. 2009 opatrenia aj pri tovare, ktorý nie je pod colným dohľadom a ktorý sa nachádza napríklad na trhoviskách a vo verejných veľkoskladoch.

Na zlepšenie ochrany Spoločenstva pri vývoze tovaru kultúrneho charakteru bolo prijaté nové nariadenie Rady (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru. V tejto súvislosti boli podmienky vývozu a dovozu predmetov kultúrnej hodnoty, ako aj kompetencie colných orgánov v tejto oblasti na národnej úrovni upravené zákonom č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a zákonom č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V oblasti boja proti trestnej činnosti páchanej v súvislosti s porušením colných a daňových predpisov došlo v roku 2009 k uskutočneniu významnej právnej reformy inštitútu vyšetrovania. Dňom 1. 9. 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 305/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa v súlade s uznesením vlády SR č. 145/2008 zaviedol nový inštitút vyšetrovania, dopĺňajúci právomoci colných orgánov o úplné vyšetrovacie kompetencie. Tieto kompetencie umožňujú colným orgánom samostatne vyšetrovať aj také trestné činy, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou prevyšujúcou tri roky. Cieľom zavedenia právneho inštitútu vyšetrovania v podmienkach colnej správy je zefektívniť činnosť colného kriminálneho úradu pri odhaľovaní colných a daňových podvodov a pri zamedzovaní páchania trestnej činnosti na území SR a Európskej únie prostriedkami úplných vyšetrovacích právomocí colných orgánov vo vymedzenej oblasti a s využitím prostriedkov operatívno-pátracej činnosti. Získaním všetkých vyšetrovacích kompetencií sa zjednodušil a zefektívnil inštitucionálny rámec vyšetrovania trestných činov spáchaných v súvislosti s porušením colných predpisov a predpisov na úseku správy spotrebných daní, čo v neposlednom rade zefektívnilo činnosť colnej správy a plnenie úloh SR pri plnení medzinárodných záväzkov, ku ktorým sa v kapitole Colná únia zaviazala.

Colná správa je od júla 2006 zapojená do činnosti misie EUBAM (Podporná misia EÚ na hranici Moldavska a Ukrajiny). Na základe rozhodnutia ministra financií boli vyslaní dvaja zástupcovia colnej správy na plnenie úloh colnej správy v zahraničí v misii EUBAM s trvaním do 31.12. 2008; od 1. 1. 2009 colnú správu zastupuje jeden zástupca.

V oblasti bilaterálnych vzťahov :

- v roku 2010 bolo v Zbierke zákonov SR pod číslom 72/2010 publikované oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR o uzatvorení Dohody medzi vládou SR a vládou Moldavskej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach;
- dňa 25. marca 2010 došlo k podpisu Memoranda o spolupráci medzi Colným riaditeľstvom SR a Philip Morris International S.A. Cieľom Memoranda je zabezpečiť spoluprácu medzi zmluvnými stranami v boji proti pašovaniu a distribúcií falšovaných a nezákonne dovezených cigariet a tabakových výrobkov spoločnosti Philip Morris International, zabezpečenie analýz vzoriek zaistených cigariet a tabakových výrobkov, ako aj školení pre colníkov v oblasti identifikácie nezákonne dovážaných a falšovaných cigariet a tabakových výrobkov tejto spoločnosti.

Colná správa má svoje nezastupiteľné miesto pri ochrane finančných záujmov Spoločenstva, ako aj pri poskytovaní zodpovedajúcej úrovne ochrany občanom a hospodárskym subjektom na území SR a v rámci úzkej súčinnosti s ostatnými colnými správami aj na celom území Spoločenstva. Budúci vývoj v colnej oblasti bude ovplyvnený novou legislatívou (modernizovaný Colný kódex a jeho vykonávacie nariadenie), ktorej cieľom je modernizácia colných režimov a postupov a prijatie pravidiel smerujúcich k spoločným štandardom pre informačné systémy potrebné na uplatňovanie princípu interoperability a elektronického colného vyhlásenia.

Hlavné úlohy, resp. ciele v oblasti automatizácie činností colnej správy je možné definovať nasledujúco:

- zabezpečenie interoperability systémov colného dohľadu s novými systémami EÚ, ktoré sa realizujú v rámci viacročného plánu MASP medzi DG TAXUD a colnými správami všetkých členských štátov EÚ.
- zabezpečenie interoperability systémov správy spotrebných daní s novými systémami EÚ, ktoré sú zamerané na zefektívnenie dohľadu nad tokom tovaru podliehajúceho spotrebným daniam v rámci EÚ (EMCS).
- zabezpečenie automatizácie a elektronizácie služieb colnej správy. Vytvorenie lepších podmienok pre obchodnú sféru, ako aj zvýšenie konkurencieschopnosti slovenskej colnej správy v rámci EÚ. Rozšírenie PKI (infraštruktúra verejných kľúčov) pre externú komunikáciu, zavedenie PKI pre internú komunikáciu.
- zabezpečenie interoperability systémov colnej správy s inými systémami v SR. Integrácia informačného systému pre správu príjmov a systému vnútornej správy s relevantnými systémami rezortu Ministerstva financií SR v súlade s projektom Jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva a integrácia systémov daňovej správy so systémami zabezpečujúcimi výber štátnych príjmov, základnými registrami a pod.
- zvýšenie bezpečnosti informačného systému prostredníctvom realizácie opatrení vyplývajúcich zo záverov bezpečnostného projektu ako aj realizácie nových požiadaviek definovaných príslušnými inštitúciami.

Okrem uvedených základných systémov bude potrebné na národnej úrovni vyvinúť, prípadne zmeniť už existujúce súvisiace systémy a jednotlivé zložky elektronických systémov (funkčné a technické špecifikácie, sieťové prepojenia, softvér a iné vybavenie).

Významným cieľom v tejto oblasti je vytvorenie centrálného elektronického priečinka, ktorý bude umožňovať všetkým stranám zapojeným v obchode a preprave podávať a vybavovať štandardizované informácie a dokumenty v jedinom vstupnom bode a splniť tak všetky požiadavky súvisiace s dovozom, vývozom a tranzitom. Úplná realizácia projektu predpokladá celonárodný rozsah so zapojením všetkých relevantných organov verejnej správy, všetkých relevantných subjektov súkromného sektora a zároveň predpokladá súvisiacu úpravu väzieb na partnerské subjekty členských štátov EÚ.

Modernizácia a elektronizácia sa dotkne aj iných oblastí, akými sú napríklad colné sadzby (zriadenie integrovaného prostredia pre colné sadzby), pravidlá pôvodu tovaru (elektronické osvedčovanie preferenčného pôvodu – vývoj systému REX), určovanie colnej hodnoty a nomenklatúrne zatried'ovanie tovaru.

Pre naplnenie uvedených cieľov vypracovala EK viacročný strategický rámec, ktorý po ďalšom rozpracovaní na konkrétny strategický plán a plán na implementáciu by mal zabezpečiť, aby colná správa bola v rámci medzinárodného obchodu moderným partnerom, ktorý zabezpečuje presadzovanie finančných, ochranných a bezpečnostných záujmov a ktorý je pripravený pružne reagovať na meniace sa podmienky a nové potreby. Pozornosť bude aj naďalej venovaná postupnému zjednodušovaniu nomenklatúry Spoločného colného sadzobníka.

V oblasti boja proti drogám sa plnia a naďalej budú plniť ciele Stratégie EÚ v boji proti drogám na roky 2005 – 2012 predovšetkým s ohľadom na zabezpečenie ochrany vonkajšej hranice EÚ, vrátane medzinárodných letísk a kontroly poštových zásielok v súvislosti s nezákonnou prepravou omamných a psychotropných látok a ich prekurzorov.

V nasledujúcom období je potrebné:

- zabezpečiť finančné, materiálne a personálne kapacity na splnenie úloh vyplývajúcich z viacročného strategického plánu a plánu implementácie modernizovaného Colného kódexu,
- zabezpečiť plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru vypracovaného na základe článku K. 3 Zmluvy o Európskej únii o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami (dohovor Neapol II) v rámci činnosti pracovnej skupiny pre colnú spoluprácu,
- na národnej úrovni vytvoriť organizačný útvar adekvátnym spôsobom vykonávajúci rozšírené oprávnenia colných orgánov v súvislosti s prijatím zákona č. 476/2009 Z. z. v oblasti vymáhania práva a boja proti podvodom.

V súvislosti so záväzkami, ktorými je SR viazaná a v súlade s dohovorom Neapol II, je potrebné vytvoriť vhodné podmienky na špecializované formy spolupráce s okolitými členskými štátmi, pričom by sa mali zriadiť spoločné vyšetrovacie tímy v oblasti jednotlivých komodít, pri ktorých dochádza k významným únikom na cle a daniach.

3.3 Dane a účtovníctvo

Oblasť priamych daní

V oblasti priamych daní sa aktivity EÚ v priebehu hodnoteného obdobia sústredili predovšetkým na oblasť presadzovania dobrej správy v oblasti daní, koordinačné aktivity v oblasti priameho zdaňovania a zároveň pokračovali práce na prehodnocovaní smernice o zdaňovaní príjmu z úspor a príprave súvisiacich aktov. Legislatívne návrhy z oblasti priamych daní počas šiesteho roku členstva:

- návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor vo forme výplaty úrokov – pokračovanie rokovaní
- návrh dohody proti podvodom s Lichtenštajnskom a negociačný mandát na vyjednávanie dohôd proti podvodom s Andorrou, Monakom, San Marínom a Švajčiarskom (návrh súvisí s návrhom smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor vo forme výplaty úrokov)

Dokumenty nelegislatívnej povahy v oblasti priamych daní:

- Klauzula o dobrej správe v oblasti daní a nadväzujúce informácie Komisie o pokroku negociácií s tretími krajinami (napr. s Irakom a Vietnamom)
- Koordinácia v oblasti priameho zdaňovania:
 - daňová koordinácia v oblasti cezhraničného darovania
 - pravidlá proti zneužívaniu právnych predpisov

Code of Conduct for Business Taxation

V oblasti Code of Conduct for Business Taxation pracovná skupina sledovala implementáciu tzv. rollbacku a standstillu, v sledovanom období začala diskusiu k opatreniam proti vyhýbaniu sa plateniu daní, prevodom prichádzajúcich a odchádzajúcich ziskov, pôžičkám s podielom na zisku a vzťahom s tretími krajinami. Z pohľadu SR boli prerokované daňové úľavy, ktoré poskytuje Slovenská republika podľa § 30a zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Skupina súhlasila, že slovenské daňové úľavy nie sú z pohľadu Code of Conduct škodlivé a teda si nevyžadujú ďalšie hodnotenie podľa kritérií Code of Conduct.

Nepriame dane

Za oblasť nepriamych daní boli za posledný rok predmetom rokovania pracovných skupín Rady tieto legislatívne návrhy:

Daň z pridanej hodnoty

V tejto oblasti boli v roku 2009 prijaté nasledovné právne akty:

- Smernica Rady 2009/47/ES z 5.mája 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o znížené sadzby dane. Smernica bola zverejnená v Úradnom vestníku Európskej únie 9.5.2009 v čiasťke L 116.

- Smernica Rady 2009/69/ES z 25. júna 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o daňové úniky súvisiace s dovozom. Smernica bola zverejnená v Úradnom vestníku Európskej únie 4.7.2009 v čiastke 175
- Smernica Rady 2009/162/ES z 22. decembra 2009 dopĺňajúca rôzne ustanovenia smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. Smernica bola uverejnená v Úradnom vestníku Európskej únie dňa 15.1.2010 pod čiastkou L10.
- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o uplatňovanie predpisov o fakturácii. Návrh smernice bol schválený na zasadnutí Rady EKOFIN dňa 16.3.2010 a čaká sa na jeho uverejnenie v Úradnom vestníku Európskej únie.
- Smernica Rady 2010/23/EÚ zo 16.3.2010, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty pokiaľ ide o voliteľné a dočasné uplatňovanie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v súvislosti s poskytovaním určitých služieb, pri ktorých existuje riziko podvodu. Smernica bola zverejnená v Úradnom vestníku Európskej únie 20.3.2010 v čiastke L 72.

Legislatívne návrhy, ktoré sú v procese rokovania v pracovnej skupine Rady:

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami - cieľom návrhu je zvýšiť právnu istotu hospodárskych subjektov a vnútroštátnych daňových orgánov a znížiť ich administratívne zaťaženie v súvislosti so správnym uplatňovaním pravidiel oslobodenia poisťovacích a finančných služieb od DPH, ako aj znížiť vplyv skrytej DPH v nákladoch poskytovateľov poisťovacích a finančných služieb a zároveň zmodernizovanie zastaraných definícií finančných a poisťovacích služieb a ich zosúladienie so súčasnými potrebami tejto oblasti podnikania. Avšak, SR je zdržanlivá v oblasti možnosti voľby subjektov zdaňovať poskytovanie finančných a poisťovacích služieb.
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia k smernici 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami - návrh nariadenia nadväzuje na ustanovenia k článku 135 ods. 1 písm. a) až g) a ods. 1a a článku 135a smernice o DPH. Týmito článkami sa objasňujú pravidlá upravujúce oslobodenie poisťovacích a finančných služieb od DPH.
- Návrh na nariadenie Rady o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty (recast) - predložený návrh predstavuje prepracovanie existujúceho nariadenia, na základe ktorého si daňové správy členských štátov v oblasti DPH vymieňajú informácie potrebné na boj proti daňovým podvodom a spolupracujú pri ich odhaľovaní. Každým rokom medzinárodná administratívna spolupráca a výmena informácií naberá na významnosti, keďže objem cezhraničných transakcií realizovaných medzi daňovými subjektmi registrovanými pre DPH v rôznych členských štátoch sa neustále zvyšuje s čím samozrejme narastá aj rozsah daňových podvodov.

- Návrh na nariadenie Rady ustanovujúce vykonávacie opatrenia k smernici Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (recast) - predložený návrh predstavuje prepracovanie existujúceho nariadenia v troch častiach. Prvá časť, na základe ktorej sa vykonávali určité ustanovenia smernice o DPH, druhá časť obsahujúca prijatie nových ustanovení na základe ich jednomyselného prijatia Výborom pre DPH a tretia najvýznamnejšia časť vyplývajúca z prijatia smernice 2008/8/ES, ktorou sa novelizovala smernica o DPH a ktorá významne zmenila pravidlá miesta poskytovania služieb zákazníkom.
- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty v oblasti poskytovania poštových služieb - pôvodný návrh ohľadom služieb poskytovaných v poštovom sektore (COM (2003) 234), bol vypracovaný v snahe odstrániť deformáciu na trhu poštových služieb, spôsobenú súbežnou existenciou verejných poštových operátorov, ktorých služby sú oslobodené od DPH (oslobodenie sa týka služieb poskytovaných v rámci tzv. univerzálnej poštovej služby) a ostatných operátorov na trhu, ktorých služby podliehajú zdaneniu. Návrh SE Predsedníctva z druhej polovice roka 2009 predstavuje kompromis, ktorý takmer spĺňa požiadavky všetkých členských štátov.
- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty v oblasti poskytovania poštových služieb - v roku 2002 a 2003 sa otvorilo rokovanie v oblasti uplatňovania osobitnej úpravy pre cestovné kancelárie (ďalej len „CK“) z dôvodu problémov v aplikačnej praxi. Keďže členské štáty nedospeli k dohode v predmetných oblastiach, rokovanie k zmenám v oblasti osobitnej úpravy pre CK bolo zastavené. ES predsedníctvo opätovne otvorilo problematiku uplatňovania DPH v oblasti CK vo februári 2010, kde sa členské krajiny vyjadrovali k nasledovným oblastiam akými sú upresnenie rozsahu pôsobnosti osobitnej úpravy, zdaňovanie služieb, ktoré poskytujú CK usadené mimo Spoločenstva zákazníkom usadeným v Európskej únii a v Spoločenstve a umožnenie CK odmietnuť uplatňovanie osobitnej úpravy (doložka o možnosti neuplatňovania).

Spotrebné dane

V tejto oblasti boli počas šiesteho roku členstva prijaté nasledovné právne akty:

- Smernica Rady 2010/12/EU zo 16.2.2010, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/79/EHS, 92/80/EHS a 95/59/ES, pokiaľ ide o štruktúru a sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2008/118/ES. Smernica bola uverejnená v Úradnom vestníku Európskej únie dňa 27.2.2010 pod čiastkou L50.

Oblasť správy daní

Medzinárodná administratívna pomoc a spolupráca medzi Slovenskou republikou a členskými štátmi EÚ bola v hodnotenom období vykonávaná v oblasti správy daní a vymáhania daňových pohľadávok formou výmeny informácií, vykonávaním multilaterálnych kontrol, vzájomného vymáhania pohľadávok a výmeny informácií o postupoch a skúsenostiach pri odhaľovaní daňových podvodov a v boji proti daňovým únikom. V oblasti medzinárodnej výmeny daňových informácií bolo Daňovým riaditeľstvom SR v roku 2009 vybavených 3793 žiadostí, z toho 3196 žiadostí sa týkalo DPH. Zvýšenie počtu žiadostí o poskytnutie informácií bol naďalej zaznamenaný v oblasti dane z pridanej hodnoty. V roku 2009 bol zaznamenaný aj nárast počtu žiadostí o informácie zo zahraničia.

Celková finančná efektívnosť výmeny informácií uskutočnenej Daňovým riaditeľstvom SR predstavovala v roku 2009 sumu 23 603 EUR (711 064 Sk). Pri poskytovaní a požadovaní medzinárodnej pomoci pri vymáhaní daňových pohľadávok bolo v roku 2009 Daňovým riaditeľstvom SR prijatých a odoslaných 157 žiadostí, čo predstavuje nárast oproti roku 2008 o 74,44 %.

Na základe smernice Rady 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov v roku 2009 po štvrtýkrát došlo k výmene informácií o úrokových príjmoch rezidentov Slovenskej republiky, iných členských štátov, území závislých na Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska a Holandského kráľovstva a tretích štátov, s ktorými ES v mene členských štátov uzavrelo dohody o pristúpení k smernici. V roku 2009 sa Daňové riaditeľstvo SR aktívne zúčastnilo šiestich multilaterálnych kontrol organizovaných členskými štátmi EÚ za účelom preverenia intrakomunitárnych obchodných transakcií a oprávnenosti čerpania nadmerných odpočtov DPH.

Legislatívne návrhy v oblasti správy daní:

- v sledovanom období bola schválená smernica Rady o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa daní, odvodov a ďalších opatrení (16.3.2010), ktorá nahradila smernicu Rady 2008/55/ES zo dňa 26. mája 2008.
- rokovania pokračovali k návrhu smernice Rady o administratívnej spolupráci v oblasti daní, ktorá má nahradiť smernicu Rady 77/799/EHS z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných úradov členských štátov v oblasti priamych daní a daní z poistného. Cieľom návrhu smernice je zlepšiť administratívnu spoluprácu v oblasti priamych daní ustanovením účinnejších pravidiel a postupov výmeny informácií a takto napomôcť k eliminácii daňových únikov a podvodov.

Počas sledovaného obdobia Slovenská republika v rámci rokovaní aktívne participovala na riešení otvorených otázok v oblasti daní, obzvlášť v oblasti dane z pridanej hodnoty, kde za naliehavú prioritu považujeme boj proti podvodom, ako aj zmenu vybraných ustanovení z dôvodu ich nedostatočnej aktuálnosti vo vzťahu k potrebám trhu (finančné služby) a nariadení upravujúcich priamu aplikáciu vybraných ustanovení v praxi.

SR je zároveň pripravená aj v budúcnosti na všetky otvorené témy v daňovej oblasti v Pracovnej skupine Rady o daňových otázkach reagovať.

Účtovníctvo

Na európskej úrovni je MF SR zastúpené za oblasť účtovníctva vo výbore pre reguláciu auditu a výbore pre reguláciu účtovníctva

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia v tejto oblasti zabezpečovaná prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva financií SR.

Výbor pre reguláciu účtovníctva (Accounting Regulatory Committee – ARC), ktorého účelom je najmä schvaľovať preberania jednotlivých medzinárodných štandardov finančného výkazníctva do práva Európskej Únie, schválil v roku 2009 prevzatie nasledujúcich štandardov:

- a) Revidovaný IFRS 3 Obchodné kombinácie a zmenený a doplnený IAS 27 Konsolidované finančné výkazy a samostatné výkazy materských spoločností
- b) Usmernenie 16 Zaisťovania čistých investícií do operácií v zahraničí

- c) Doplnenie IAS 39 Finančné nástroje: Vykazovanie a meranie vhodných zaist'ovacích položiek
- d) Doplnenie IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie a IFRS 7 Finančné nástroje: zverejňovanie – účinnosť a prechodné obdobie ustanovení o reklasifikácii finančných nástrojov
- e) IFRIC 15 Dohody o výstavbe nehnuteľností
- f) IFRIC 9/IAS 39 Vložené deriváty
- g) Revidovaný IFRS 1 Prvé použitie IFRS
- h) Zlepšenia IFRS 7 zverejňovanie finančných nástrojov
- i) IFRIC 17 Rozdeľovanie iného majetku ako v podobe hotovosti vlastníkom
- j) IFRIC 18 Prevody majetku od zákazníkov
- k) IAS 32 (vo veci práv na emitované akcie)
- l) Ročné zlepšenia IFRS
- m) IFRS 2 (vo veci skupinových, hotovostne vyrovnaných platobných operáciách založených na akciách).

Proti prevzatiu týchto štandardov Slovenská republika nemala námietky.

Stálou témou roku bola finančná kríza a potreba rýchlej zmeny IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie v jej dôsledku. Rada pre medzinárodné účtovné štandardy rozčlenila túto zmenu do troch fáz, z ktorých prvú mala EÚ prevziať už v roku 2009. Nestalo sa tak, aby bolo možné celú zmenu posúdiť komplexne, v celku.

Ústredným bodom diskusie o zmene IAS 39 bolo úsilie najmä Francúzka a Nemecka využiť túto zmenu na to, aby sa obmedzilo požívanie reálnej hodnoty pri oceňovaní finančných nástrojov. Účelom zavedenia IFRS v Európe bolo, aby sa zatriktívni európske kapitálové trhy pre investorov, ktorí potrebujú pre svoje investičné rozhodovanie údaje o emitentovi, ktoré majú prediktívnu hodnotu, teda nie historické ceny, ale reálne hodnoty. Preto sme toho názoru, že ak sa nerozšíri používanie reálnej hodnoty na oceňovanie finančných nástrojov, nemalo by sa zužovať a Slovenská republika by takéto snahy nepodporuje. EÚ má názor (najmä jej veľké členské štáty), že štandardy by nemali slúžiť len pre potreby investorov, ale aj rôznych regulátorov, ktorí preferujú vo finančných výkazoch pohľad manažmentu účtovnej jednotky (a tým proces tvorby hodnoty pred dôrazom na výsledok tvorby hodnoty) pred pohľadom investora. Za vrcholný cieľ IFRS považuje EÚ finančnú stabilitu pred záujmom investorov. Slovenská republika nepodporuje zmenu orientácie štandardov z plnenia jedného cieľa na plnenie viacerých cieľov s prioritou uchovania finančnej stability. Ak nemajú trhy dôveru investorov, nie je ani finančná stabilita. Taký rozsiahly a zložitý systém ako sú IFRS nemôže plniť súčasne viac cieľov, pretože si čiastočne odporujú a výsledkom bude, že ak bude vôbec schopný plniť viac cieľov, ani jeden z nich sa nebude plniť na úrovni, ktorá sa od nich pri ich preberaní očakávala.

Ďalšou stálou témou bola zmena 4. a 7. smernice. Komisia zatiaľ len informovala o prácach, materiál do diskusie zatiaľ predložený nebol. Slovenská republika podporuje úmysel zjednodušiť 4. smernicu, vylúčiť z nej množstvo niekedy protichodných výnimiek a urobiť ju tak prehľadnejšou a lepšie uplatniteľnou v praxi a tiež úmysel spojiť 4. a 7. smernicu do jednej smernice.

Výbor pre reguláciu auditu (Audit Regulatory Committee) - výbor zložený zo zástupcov ministerstiev jednotlivých členských štátov, ktorý má podľa čl. 48 smernice č. 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok (ďalej len „smernica č. 2006/43/ES“) napomáhať Európskej komisii. Činnosť výboru bola v uplynulom období zameraná najmä na oblasti týkajúce sa uskutočňovania spolupráce s tretími krajinami pri dohľade nad výkonom auditu so zameraním sa na prenos pracovnej

dokumentácie o audite a zavedenia medzinárodných audítorských štandardov (International Standards on Auditing - ISA) do práva EÚ a iných súvisiacich tém.

V nadväznosti na výsledky diskusií k problematike riešenia spolupráce orgánov dohľadu EÚ s orgánmi dohľadu tretích krajín (Kanada, Japonsko, USA a Švajčiarsko) a súvisiaceho vyhodnotenia rovnocennosti systémov dohľadu, zabezpečenia kvality a prešetrovania a sankcií uvedených tretích krajín podľa čl. 47 smernice č. 2006/43/ES na účely prenosu pracovnej dokumentácie o audite sa v decembri 2009 uskutočnilo písomné hlasovanie o návrhu rozhodnutia Komisie o primeranosti požiadaviek na príslušné orgány určitých tretích krajín podľa smernice č. 2006/43/ES. K návrhu, v ktorom za orgány spĺňajúce požiadavky smernice boli určené príslušné inštitúcie Japonska, Kanady a Švajčiarska, nemala Slovenská republika pripomienky. Špecifická pozornosť sa venovala vyjednávaniu s USA, ako významným partnerom pre EÚ, ale keďže v oblasti riešenia spolupráce s USA v oblasti prenosu pracovnej dokumentácie o audite nebol na pôde výboru dosiahnutý konsenzus, a to najmä z dôvodu absencie avizovaných legislatívnych zmien v tejto oblasti zo strany USA, zostáva otázka spolupráce s príslušnými orgánmi USA otvorená. Slovenská republika presadzuje pragmatický prístup k riešeniu spolupráce, ktorý by vyhovoval aj tým členským štátom, v ktorých americký orgán dohľadu zamýšľa výkon inšpekcií.

Diskutovanou témou ostáva možné prijatie medzinárodných audítorských štandardov v EÚ na základe rozhodnutia Komisie podľa článku 26 smernice č. 2006/43/ES, čím by sa na úrovni EÚ dosiahol výrazný harmonizačný prvok v oblasti výkonu auditu. V októbri uplynulého roka bola ukončená Európskou komisiou iniciovaná verejná diskusia k možnosti zavedenia ISA v EÚ, ktorej výsledky by mali byť základom pre ďalší postup v tejto oblasti. Slovenská republika podporuje zavedenie ISA v EÚ ako aj snahy zamerané na znižovanie administratívnej záťaže v oblasti auditu najmä menších spoločností, pričom súhlasí s názormi členských štátov, ktoré poukazujú na potrebu vydania usmernení pre výkon auditu menších spoločností, v prípade ak audit týchto spoločností mal byť uskutočnený podľa ISA, a to aj z dôvodu skúseností, ktoré sú v Slovenskej republike s používaním IAS od roku 2003.

V nadchádzajúcom období bude potrebné sledovať hlavne tieto oblasti:

- v oblasti daní je potrebné úzko sledovať vývoj jednotlivých návrhov a po schválení zabezpečiť ich transpozíciu do národnej legislatívy;
- zabezpečiť aktívnu účasť zástupcov na rokovaniach odborných pracovných skupín na úrovni EK a Rady EÚ.
- v oblasti účtovníctva a auditu je potrebné úzko sledovať vývoj legislatívnych návrhov a po schválení zabezpečiť ich transpozíciu do národnej legislatívy;
- dôležité je zabezpečenie aktívnej účasti zástupcov na rokovaniach odborných pracovných skupín na úrovni Európskej komisie.

3.4 Doprava

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (MDPT SR) spolupracuje na vnútroštátnej úrovni v rámci koordinácie rozhodovacích procesov v súvislosti s prijímaním dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä s MŽP SR, MPSVR SR a Národným inšpektorátom práce, MH SR, MF SR, MV SR a Prezídiom Policajného zboru a ÚNMS.

MDPT SR sa v oblasti dopravnej politiky podieľa na činnosti Rady EÚ pre dopravu, telekomunikácie a energetiku (Rada TTE) v pracovných skupinách pre pozemnú dopravu, leteckú dopravu, lodnú dopravu a pre intermodálne otázky a siete. V oblastiach presahujúcich pôsobnosť jedného rezortu sa ministerstvo podieľa na riešení legislatívnych úloh iných rezortov v rámci spolugestorstva na úrovni expertov. Ministerstvo tiež participuje na definovaní strategických cieľov EÚ. V sledovanom období ministerstvo zabezpečovalo v oblasti spolupráce s EÚ najmä aktivity súvisiace s účasťou expertov MDPT SR na zasadnutiach pracovných skupín Rady a na zasadnutiach výborov EK, ďalej aktivity súvisiace s prípravou podkladov, inštrukcií a pozícií na rokovania Výboru stálych zástupcov (COREPER) a podkladov, stanovísk a pozícií na rokovania Rady TTE.

Počas švédskeho predsedníctva Rady EÚ (2. polrok 2009) sa v rámci Rady TTE konali 2 neformálne zasadnutia ministrov dopravy (Švédsko – Göteborg a Štokholm). Španielske predsedníctvo Rady EÚ (1. polrok 2010) zorganizovalo 1 neformálne zasadnutie Rady ministrov dopravy (Španielsko - La Coruña). V marci 2010 sa uskutočnilo 1 formálne zasadnutie Rady TTE (dopravná politika a telekomunikácie). Na jún 2010 pripravuje predsedníctvo osobitnú konferenciu k otázkam transeurópskych dopravných sietí - TEN-T (Španielsko - Zaragoza) a 1 formálne zasadnutie Rady TTE k dopravnej politike.

V tematickej časti intermodálne otázky a siete sa pozornosť ministrov dopravy orientovala na tvorbu budúcej európskej stratégie dopravnej politiky na r. 2010 – 2020 s akcentom na podporu zavádzania inteligentných dopravných systémov v Európe, monitorovania transeurópskych dopravných sietí (TEN-T) vrátane vytvárania zelených dopravných koridorov a tiež príprave zelenej knihy o TEN-T. Tieto iniciatívy odrážajú integrovaný prístup k otázkam dopravy, kde sa navzájom dopĺňajú príbrežná námorná (námorné diaľnice), železničná, vnútrozemská vodná a cestná doprava. Takéto vzájomné dopĺňanie umožňuje vytvárať podmienky pre dopravu priateľskú pre životné prostredie. Cieľom predsedníctiev bolo tiež vyvíjať aktivity na vytvorenie bezpečnejšieho systému cestnej dopravy, ktorý bude priaznivý voči životnému prostrediu, a to prostredníctvom zvyšovania využívania nových aj už zavedených technológií.

Predsedníctva sa zamerali aj na otázky mestskej a prímestskej mobility. Vysoká pozornosť bola venovaná aj implementácii európskych programov satelitnej rádiovej navigácie EGNOS a GALILEO. Rada TTE sa tiež zaoberala dohodou v oblasti dopravy s krajinami západného Balkánu. Výrazná pozornosť bola venovaná aj ustanoveniu detailných pravidiel týkajúcich sa prepravovateľných tlakových zariadení (spolupráca s ÚNMS).

Predsedníctva venovali osobitnú pozornosť otázkam bezpečnosti a bezpečnostnej ochrany v doprave.

V cestnej doprave rezonovali najmä otázky vytvorenia spoločných pravidiel prístupu na trh cestnej dopravy (tzv. cestný balíček), práv cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a tvorba Akčného programu pre oblasť bezpečnosti cestnej premávky (po r. 2010).

V železničnej doprave sa predsedníctva zamerali najmä na podporu konkurencieschopnej železničnej nákladnej dopravy (siete pre nákladnú železničnú dopravu) a liberalizácie železničnej dopravy (tzv. 3. železničný balíček) a na presadzovanie pravidiel pre bezpečnosť a interoperabilitu železničnej dopravy (tzv. 1. železničný balíček).

V leteckej doprave sa Rada TTE zaoberala najmä problematikou riadenia letovej prevádzky v rámci projektu jednotného európskeho vzdušného priestoru (SES II) a riadenia letovej prevádzky (SESAR). Ďalej sa ministri zaoberali otázkami poplatkov za bezpečnostnú ochranu civilného letectva, vyšetrovaním a prevenciou nehôd a incidentov v civilnom letectve, stavom v rokovaní o druhom stupni dohody o leteckých službách so Spojenými štátmi americkými. Rezovali tiež dohody v leteckej doprave, najmä medzi EÚ a Kanadou, EÚ a Austráliou, EÚ a Ukrajinou, EÚ a USA, EÚ a Západoafrickou úniou a otázky spolupráce s Medzinárodnou organizáciou civilného letectva (ICAO).

Rada TTE sa sústredila aj na otázky práv cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave, strategickým otázkam EÚ v oblasti námornej politiky a otázkam zjednodušenia ohlasovacích formalít v prístavoch. Vo vnútrozemskej doprave boli ďalej prijaté predpisy o technických požiadavkách na plavidlá. Španielske predsedníctvo tiež otvorilo rokovania ku Dunajskej stratégii, ktorá má prierezový charakter.

V oblasti technickej harmonizácie bola pozornosť venovaná prijímaniu technických predpisov pre vozidlá a traktory.

Legislatívne iniciatívy EÚ sa v sledovanom období premietli aj do prijatých a publikovaných legislatívnych aktov. Spolu bolo prijatých 32 nariadení (z toho 14 nariadení EP a Rady a 18 nariadení Komisie), 39 smerníc (z toho 32 smerníc EP a Rady a 7 smerníc Komisie), 10 rozhodnutí (z toho 1 rozhodnutie EP a Rady a 9 rozhodnutí Komisie) a 1 odporúčanie Komisie. Z tohto počtu najviac nariadení bolo prijatých v oblasti leteckej dopravy (15), najvyšší počet smerníc bol prijatý pre motorové vozidlá a traktory (18). Najvyšší počet rozhodnutí Komisie sa týkal železničnej dopravy (4).

Z hľadiska druhov dopravy, v cestnej doprave bolo z celkového počtu predpisov prijatých 5 nariadení a 5 smerníc. V námornej doprave bolo prijatých 5 nariadení a 11 smerníc. Vo vnútrozemskej vodnej doprave boli prijaté 3 smernice, v leteckej doprave to bolo 15 nariadení. V železničnej doprave bolo prijaté 1 nariadenie a 2 smernice.

Na vnútroštátnej úrovni MDPT SR premietlo základné priority EÚ v oblasti dopravnej politiky do troch základných strategických dokumentov, ktoré schválila vláda SR:

- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 (uzn. vlády SR č. 158/2010), ktorá predstavuje základný dokument, ktorým sa vymedzujú základné dlhodobé ciele, priority rozvoja dopravy v SR, nástroje a zdroje na dosiahnutie cieľov, slúži na vypracovanie ďalších koncepčných materiálov ministerstva a formulovanie pozície SR k budúcej európskej dopravnej politike na obdobie do roku 2020. Definuje víziu, ciele, priority a opatrenia v oblasti rozvoja dopravy na podporu zvýšenia konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky, zabezpečenie sociálneho rozvoja spoločnosti a odstraňovanie regionálnych disparít tak, aby sa ekonomický potenciál SR v horizonte roku 2020 priblížil k priemeru úrovni EÚ v súlade s požiadavkami trvalo udržateľného rozvoja. Víziou stratégie je do roku 2020 zabezpečiť kvalitnú, dostupnú a integrovanú dopravnú infraštruktúru; konkurencieschopné dopravné služby; užívateľsky prijateľnú dopravu; ekologicky a energeticky efektívnu a bezpečnú dopravu. Hlavnými nástrojmi na realizáciu cieľov stratégie sú opatrenia, ktoré zabezpečia efektívne vynakladanie finančných prostriedkov v doprave viac zdrojové financovanie dopravnej infraštruktúry, rovnovážny vývoj jednotlivých druhov dopravy a ochranu záujmov SR pri tvorbe legislatívy EÚ.

- Harmonogram úloh Akčného plánu rozvoja verejnej osobnej cestnej dopravy pred dopravou individuálnou (uzn. vlády SR č. 184/2009). Materiál obsahuje rozpracované úlohy vyplývajúce z opatrení materiálu Rozvoj verejnej osobnej dopravy pred dopravou individuálnou schválených uznesením vlády SR č. 675/2008. Ich cieľom je zachovať a zvýšiť podiel verejnej dopravy na celkovom objeme prepravených osôb, podporiť sociálnu inklúziu zabezpečením minimálnej dopravnej obslužnosti prepojením menej rozvinutých regiónov a obcí k centráram ekonomických aktivít a obmedziť nárast emisií škodlivých plynov z dopravy.
- Program podpory rozvoja inteligentných dopravných systémov – Národný systém dopravných informácií, ktorý bol schválený uznesením vlády č. 22/2009. Program je založený na vybudovaní Národného systému dopravných informácií (NSDI) integrujúceho jednotlivé informačné systémy a telematické aplikácie založené na využívaní informačných a komunikačných systémov a technológií v cestnej doprave. Opatrenia programu sú smerované na podporu dobudovania a integráciu informačných systémov, ktoré generujú dopravné informácie, rozvoj konkrétnych telematických aplikácií na diaľniciach, vybraných úsekoch ciest I. triedy a implementáciu IDS vo vybraných mestách. Financovanie programu je zabezpečené z prostriedkov Operačného programu Doprava (OPD) a prostriedkov európskeho programu EASYWAY. Celkové náklady na realizáciu a zabezpečenie programu do roku 2013 sú vo výške 131,53 mil. € (3 962,45 mil. Sk). V súčasnosti prebieha výberové konanie v rámci súťaže k návrhu NSDI.

Fondy EÚ - Programové obdobie 2007 – 2013

MDPT SR je Riadiacim orgánom pre Operačný program Doprava 2007 - 2013 (OPD). OPD predstavuje východiskový dokument pre čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ v oblasti dopravy a definuje sektorové zámery, ciele a priority, ktoré budú spolufinancované z prostriedkov Kohézneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF). Je zameraný na modernizáciu a rozvoj železničnej infraštruktúry, výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu a výstavbu ciest I. triedy, rozvoj infraštruktúry intermodálnej prepravy a modernizáciu mobilného parku osobnej železničnej dopravy. Európskej komisii bolo predložených spolu 6 veľkých projektov, z ktorých boli k termínu 1. 3. 2010 schválené 3 projekty.

Stav realizácie projektov: V roku 2009 EK schválila 2 veľké projekty:

- Modernizácia železničnej trate Žilina – Krásno nad Kysucou (prioritná os 1 – Železničná infraštruktúra) a D1 Sverepec – Vrtižer (prioritná os 2 – Cestná infraštruktúra). Riadiaci orgán v roku 2009 schválil 7 projektov s investičnými nákladmi pod 50 mil. €:
- Modernizácia železničnej trate Žilina - Košice, úsek Liptovský Mikuláš – Poprad (prioritná os 1 – Železničná infraštruktúra); D1 Studenec – Behárovce (prioritná os 2 – Cestná infraštruktúra), TIP Žilina, projektová príprava – DÚR, Verejný terminál intermodálnej prepravy BA, Verejný terminál intermodálnej prepravy Košice DÚR, Verejný terminál intermodálnej prepravy Leopoldov (prioritná os 3 – Infraštruktúra intermodálnej prepravy); Trnava – severný obchvat II. a III. etapa (prioritná os 5 – Cestná infraštruktúra, rýchlostné cesty a cesty I. triedy).

V roku 2010 (1. 03. 2010) EK schválila 1 veľký projekt: R1 Žarnovica – Šášovské Podhradie

Verejné práce

Ministerstvo zostavilo Rezortný rozvojový program verejných prác na roky 2010 - 12 (RRPVP), ktorým deklarovalo rozvojové zámery v rezorte vo forme zoznamu verejných prác zoradených podľa priorít. Za rozvojovú verejnú prácu sa považuje každá stavba financovaná z verejných prostriedkov s celkovou cenou vyššou ako 1.327,75 tis. €. V RRPVP je zaradených 91 verejných prác, z ktorých 26 je určených na spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie. RRPVP obsahuje rozvojové verejné práce železničnej siete - 15 verejných prác, diaľnic a rýchlostných ciest - 33 verejných prác a ciest I. triedy 43 verejných prác.

Klimaticko-energetický balíček

Rezort dopravy sa spolupodieľal na implementácii klimaticko-energetického balíčka, ktorý EK prijala v roku 2008. Medzi jeho ciele patria: znižovanie emisií skleníkových plynov, využívanie obnoviteľných zdrojov energie a využívanie biopalív. Napĺňanie cieľov klimaticko-energetického balíčka sa realizuje obnovou vozidlového parku v osobnej aj verejnej cestnej doprave, budovaním diaľnic a rýchlostných ciest (zlepšovanie plynulosti dopravy má pozitívny dopad na parametre intermodálnej dopravy). Postupná implementácia klimaticko-energetického balíčka sa realizuje v zmysle uznesenia vlády SR č. 108/2010.

Monitoring a analýza životného prostredia

Vplyvy dopravy na životné prostredie sú sledované a vyhodnocované v rámci realizácie výskumného projektu Monitoring a analýza životného prostredia. Výskumný projekt prináša bilancie produkcie emisií za jednotlivé druhy dopravy, údaje týkajúce sa spotreby pohonných hmôt a vyhodnocovanie environmentálnych indikátorov.

NATURA 2000

MDPT SR postupuje pri posudzovaní vplyvov realizovaných stavieb na životné prostredie – napr. výstavba diaľnic, výstavba a modernizácia železničných tratí podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona je pri hodnotení navrhovaných činností (EIA proces) potrebné posúdiť okrem iného aj vplyv stavieb na územia sústavy NATURA 2000.

S cieľom oboznámiť vládu SR o súčasnom stave budovania sústavy NATURA 2000 a jej prehodnotení, MŽP SR v spolupráci s MDPT SR v roku 2009 iniciatívne vypracovalo informatívny materiál, ktorý bol predložený na rokovanie vlády SR 9. 12. 2009. V materiáli boli prezentované výsledky štúdie pod názvom Diaľnice, rýchlostné cesty, cesty I. triedy a železnice– vzťah k sústave NATURA 2000, ako aj navrhnuté ďalšie kroky pri postupe riešenia stretov záujmov. V záujme plynulej prípravy líniových stavieb na ich realizáciu je aj naďalej potrebné pokračovať v analýze stretov záujmov dopravnej infraštruktúry so záujmami sústavy NATURA 2000, aby sa vylúčili potenciálne negatívne vplyvy líniových stavieb na chránené územie.

V nasledujúcom období je potrebné sa zamerať:

Aktívna účasť na pracovných skupinách Rady a výboroch Európskej komisie, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov.

3.5 Telekomunikácie a poštové služby

3.5.1 Telekomunikácie

Kľúčovou snahou na úrovni EÚ v oblasti telekomunikácií je rozvoj liberalizácie telekomunikačného trhu. MDPT SR sa v sledovanom období sústredilo na podporu rozvoja širokopásmového prístupu predovšetkým podporou rozvoja súťaže a hospodárneho využívania frekvenčného spektra. V oblasti digitálneho televízneho vysielania dosiahlo naštartovanie procesu prechodu z analógového na digitálne televízne vysielanie s cieľom ukončiť analógové vysielanie v súlade s požiadavkami EK.

Koordináciu na úrovni EÚ za SR pre oblasť telekomunikácií zabezpečuje MDPT SR. MDPT SR sa v agende telekomunikácií zúčastňovalo rokovaní pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť, ktorá funguje v rámci formácií Rady EÚ pre dopravu telekomunikácie a energetiku (Rada TTE). Prebiehali tiež konzultácie s Generálnym riaditeľstvom pre informačnú spoločnosť (DG INFSOC) pri príprave 15. implementačnej správy, ktorá uvádza prieskum vývoja v oblasti elektronických komunikácií.

MDPT SR spolu s Telekomunikačným úradom SR (TÚ SR) a so Stálym zastúpením SR pri EÚ zabezpečuje na expertnej úrovni zastupovanie záujmov SR aj v orgánoch EK – v Komunikačnom výbore (COCOM), vo Výbore pre rádiové spektrum (RSC), v Skupine pre politiku rádiového spektra (RSPG) a v ich pracovných skupinách a podskupinách. MDPT SR zastupuje SR vo Výbore pre európske programy GNSS a v Správnej rade Európskeho úradu pre dohľad nad GNSS.

V priebehu švédskeho predsedníctva Rady EÚ (2. polrok 2009) sa v oblasti telekomunikácií konalo jedno formálne zasadnutie Rady TTE a jedno neformálne zasadnutie venované otázkam telekomunikácií a informačnej spoločnosti (Švédsko - Visby). Španielske predsedníctvo (1. polrok 2010) naplánovalo neformálne zasadnutie Rady, ktoré sa uskutoční v španielskej Granade v 18. – 19. apríla a bude sa zaoberať novou stratégiou v oblasti digitálnej agendy (tzv. Granadská stratégia) a jedno formálne zasadnutie Rady TTE (máj 2010).

Legislatívne iniciatívy EÚ sa v sledovanom období premietli aj do prijatých a publikovaných legislatívnych aktov. Spolu bolo prijatých 6 nariadení (z toho boli 3 nariadenia EP a Rady a 3 nariadenia Komisie), 4 smernice, 17 rozhodnutí (z tohto počtu je jedno rozhodnutie EP a Rady a 16 rozhodnutí Komisie) a 4 odporúčania Komisie.

Na vnútroštátnej úrovni MDPT SR pripravilo Národnú politiku pre elektronické komunikácie na roky 2009 – 2013 (uzn. vlády SR č. 360/2009), ktorá stanovuje stratégiu rozvoja elektronických komunikačných sietí a služieb v SR najmä v oblasti harmonizácie regulačného rámca, rozvoja súťaže, využívania frekvenčného spektra, ochrany súkromia a bezpečnosti,

krízového manažmentu a kritickej infraštruktúry, medzinárodnej spolupráce a rozvoja inovatívnych služieb.

Hospodárne využívanie frekvenčného spektra je upravované Národnou tabuľkou frekvenčného spektra (NTFS), ktorá stanovuje pridelenie frekvenčných pásiem jednotlivým rádiokomunikačným službám. V súlade s pravidelným, každoročným harmonizovaním NTFS bola uznesením vlády SR č. 836/2009 schválená aktualizovaná NTFS.

V súlade so Stratégiou prechodu z analógového na digitálne pozemské televízne vysielanie v SR (DVB-T), TÚ SR uskutočnil v roku 2009 výberové konanie na udelenie terestriálnych prevádzkových povolení, vytvorenie verejnoprávneho terestriálneho multiplexu a na vytvorenie prvého a druhého terestriálneho multiplexu, víťazom ktorého sa stala akciová spoločnosť Towercom. Prevádzka prvého multiplexu začala 22. 12. 2009 a v súčasnosti signálom pokrýva 90 % obyvateľstva. Informačnú kampaň prechodu na DVB-T začala na základe víťazstva vo výberovom konaní realizovať spoločnosť B.M.A. Aktuálne informácie o prechode na digitálne televízne vysielanie sú prístupné na webovej stránke www.digimedia.sk.

Plný rozvoj nových širokopásmových rádiokomunikačných služieb si vyžaduje postupné uvoľňovanie frekvenčných pásiem v súlade s Politikou využívania frekvenčného spektra na širokopásmový prístup, ktorej strategickým cieľom je zosúladiť pridelenia frekvenčných pásiem a ich využitia podľa NTFS s Európskou tabuľkou pridelení.

V nasledujúcom období je potrebné sa zamerať na:

Aktívna účasť na pracovných skupinách Rady a výboroch Európskej komisie, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov.

3.5.2 Poštové služby

V oblasti poštových služieb sa MDPT SR podieľa na aktivitách príslušného pracovného výboru EK a pracovnej skupiny Rady EÚ pre poštové služby.

Legislatívne iniciatívy EÚ sa v sledovanom období premietli aj do prijatia a publikovania 3 legislatívnych aktov (odporúčaní).

V poštových službách bola v sledovanom období činnosť MDPT SR prednostne venovaná návrhu zmien v právnej úprave poštových služieb, ktoré vyplynuli z Rozhodnutia Európskej komisie K(2008) 5912 zo 7. 10. 2008 vo veci rozšírenia monopolu Slovenskej pošty vo vzťahu k službe dodávania hybridnej pošty a nadväzne formálnemu oznámeniu a odôvodnenému stanovisku Európskej komisie Porušenie č. 2008/2333. Práce na novele zákona začali v 1. polroku 2009. V jeseni 2009 bol pripravený nový návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov a ktorý zahŕňa úplnú transpozíciu smernice č. 2008/6/ES. Návrh zákona o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol predložený na medzirezortné pripomienkové konanie ukončené 18. 12. 2009. Práce na novele pokračujú aj v nadväznosti na konzultácie s Generálnym riaditeľstvom EK pre vnútorný trh.

V nadväznosti na Stratégiu poštovej bezpečnosti prijatú v roku 2005 a prerokovanie Informácie o plnení úloh Stratégie poštovej bezpečnosti za rok 2008 bol v Porade vedenia ministerstva schválený Program realizácie Stratégie poštovej bezpečnosti Slovenskej pošty, a. s., na roky 2009 – 2012. Po vyslovení súhlasu NR SR s medzinárodnými zmluvami prijatými na 24. kongrese Svetovej poštovej únie (2008) a ich ratifikácii boli uvedené zmluvy zverejnené v Zbierke zákonov (oznámenie MZV SR č. 50/2010 Z. z.).

Regulácia poštových služieb

Poštový regulačný úrad s účinnosťou od 1. 7. 2009 vydal Výnos zo 14. 5. 2009 č. 1/2009, ktorým ustanovil rozsah regulácie cien a určil maximálne ceny univerzálnej poštovej služby a poštového platobného styku pre vnútroštátny styk a Opatrenie z 18. 5. 2009 č. 1-MS/2009, ktorým ustanovil rozsah regulácie cien a určil maximálne ceny univerzálnej poštovej služby pre medzinárodný styk. Súčasne nadobudli účinnosť aj Poštové podmienky Slovenskej pošty, a. s. (www.slposta.sk), poskytovateľa univerzálnej služby. V roku 2009 pôsobilo na trhu poštových služieb 23 poštových podnikov registrovaných v Poštovom regulačnom úrade (www.posturad.sk.), vrátane poskytovateľa univerzálnej služby, Slovenskej pošty, a. s.

3.6 Informačná spoločnosť

MDPT SR sa spolu s MF SR v tejto agende zúčastňovalo rokovaní Pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť. V rámci pracovnej skupiny boli predmetom aj niektoré otázky informačnej spoločnosti, pričom gestorstvo za otázky informačnej spoločnosti s účinnosťou od 1. 2. 2007 patrí do pôsobnosti MF SR.

Koordinátorom pre oblasť informačnej spoločnosti na úrovni EÚ je za SR Ministerstvo financií SR (ďalej MF SR), ktoré sa v agende informačnej spoločnosti zúčastňuje rokovaní pracovnej skupiny Rady (Pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť), ktorá je prvým orgánom prerokovávanía návrhov dokumentov EÚ, ktoré sú v ďalšej etape schvaľované COREPEROM – Výborom stálych predstaviteľov a Radou ministrov EÚ pre dopravu, telekomunikácie a energetiku (TTE).

MF SR aktívne pracuje v skupine Európskej komisie – Skupina zástupcov na vysokej úrovni pre i2010, ktorá prejednáva strategické ciele a priority v rámci „i2010 európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť“, sleduje a vyhodnocuje implementáciu týchto cieľov. MF SR má zastúpenie aj v poradných orgánoch tejto skupiny, konkrétne v podskupine pre eGovernment, a podskupine pre eInclusion. Ďalej má mandát v skupine podskupina pre širokopásmový internet, ktorá vytvára kompozitný indikátor tzv. “index zavádzania širokopásmového internetu” pre lepšie štatistické porovnávanía krajín v zavádzaní širokopásmového internetu. MF SR sa zúčastňuje aj zasadaní tretej (expertnej) úrovne skupín i2010, a to na expertnej skupine pre inkluzívny eGovernment .

MF SR má zastúpenie v Poradnom orgáne pre Európsku komisiu a členské štáty – v Riadiacej rade Európskej agentúry pre sieťovú a informačnú bezpečnosť – ENISA. Riadiaca rada bola zriadená EÚ najmä na koordináciu činnosti v oblasti sieťovej a informačnej bezpečnosti.

Ďalšou významnou aktivitou je účasť na činnosti poradnej skupiny Európskej komisie DG INFSO – Skupina zástupcov na vysokej úrovni pre správu internetu, ktorá rieši najmä otázky verejnej politiky správy internetu, v ktorej sa vyžaduje aktívny vstup vlád, prerokováva

aktuálne otázky správy internetu a pripravuje spoločné stanoviská EÚ k problematike správy domén.

Ministerstvo zastupuje a zúčastňuje sa na rokovaníach expertných skupín Európskej komisie pracujúcich v rámci IDABC – komunitárneho programu Európskej únie pre podporu a dodávanie cezhraničných elektronických verejných služieb verejným správam, občanom a podnikom v Európe. Skupiny boli zriadené za účelom zlepšenia súčinnosti a spolupráce medzi európskymi verejnými správami. Na dosiahnutie svojich cieľov vydáva IDABC odporúčania, vyvíja riešenia a poskytuje služby, ktoré umožňujú národným a európskym verejným správam elektronicky komunikovať a ponúkať moderné verejné služby podnikom a občanom. Program zabezpečuje financovanie projektov, ktoré spĺňajú požiadavky európskej politiky na zlepšenie spolupráce medzi verejnými správami v Európe. V rámci IDABC funguje viacero expertných skupín, v ktorých má ministerstvo priame zastúpenie, napr. Výbor pre pan-európske služby elektronickej verejnej správy – PEGSCO, Technická pracovná skupina PEGSCO, redakčný výbor Vaša Európa (v ktorej má MF SR zastúpenie spolu s Úradom vlády SR), expertná skupina pre európsky rámec interoperability, atď. Zodpovedá za koordináciu skupín IDABC, v ktorých majú zastúpenie iné príslušné rezorty.

MF SR má zastúpenie v Pracovnej skupine pre posudzovanie vplyvov legislatívy EÚ na IKT, ktorej cieľom je vypracovávať a vyhodnocovať metodiku dopadov prijímanej legislatívy EÚ na projekty IKT s cieľom vyhnúť sa problémom pri implementácii prierezových projektov.

Tiež má tiež zastúpenie vo výboroch Európskej komisie pre riadenie komunitárnych programov EÚ v oblasti informačno-komunikačných technológií (IKT) a to vo Výbore pre podporu politiky IKT pre program pre konkurencieschopnosť a inovácie a vo Výbore pre implementáciu viacročného programu Spoločenstva na podporu bezpečnejšieho používania internetu a nových on-line technológií.

Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejšou jednotkou pre realizáciu opatrení v súvislosti s rozhodovacími záležitosťami Európskej únie podskupina rezortnej koordinačnej skupiny MDPT SR pre telekomunikácie a poštové služby, v ktorej má MF SR svojho zástupcu pre oblasť informačnej spoločnosti.

Právne alebo iné dokumenty, na ktorých tvorbe a implementácii sa na pôde EK alebo Rady podieľalo MF SR:

- Rozhodnutie EP a Rady o riešeníach interoperability pre európske orgány verejnej správy č. 922/2009/ES zo 16. septembra 2009

Program ISA je ustanovený na obdobie od 1. januára 2010 do 31. decembra 2015. Má prispieť k uskutočňovaniu iniciatív i2010, pri zohľadnení ďalších programov Spoločenstva týkajúcich sa oblasti IKT, najmä Programu na podporu politiky IKT rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 – 2013) ustanoveného rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES, aby sa tak predišlo duplicitě projektov. ISA priamo nadväzuje na množstvo projektov z predchádzajúceho programu IDABC (ktoré skončilo 31. Decembra 2009) a rozvíja ich.

- Transpozícia a implementácia Smernice EP a Rady č. 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu

MF SR sa podieľa na implementácii článku 8 smernice, tzv. postupy prostredníctvom elektronických prostriedkov, na ktoré MF SR pripravuje a koordinuje projekty pre prípravu elektronických formulárov, jednoznačného identifikátora, interoperability informačných systémov verejnej správy a v spolupráci s MV SR rieši projekt implementácie článku 6 smernice - „Jednotné kontaktné miesta“ ako centrá administratívno-správnych postupov súvisiacich s podnikaním.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o ochrane kritických informačných infraštruktúr - „Ochrana Európy pred rozsiahlymi kybernetickými útokmi a narušeniami: zvyšovanie pripravenosti, bezpečnosti a odolnosti“

Oznámenie sa sústreďuje na prevenciu, pripravenosť a informovanosť a vymedzuje sa v ňom plán okamžitých opatrení na posilnenie bezpečnosti a odolnosti kritických informačných infraštruktúr. Zameranie je v súlade s rozpravou, ktorá sa začala na žiadosť Rady a Európskeho parlamentu s cieľom riešiť výzvy a priority v oblasti politiky bezpečnosti sietí a informačných systémov, ako aj najvhodnejších nástrojov potrebných na úrovni EÚ na ich vyriešenie.

- Návrh uznesenia Rady o európskom prístupe zameranom na koordináciu a spoluprácu v oblasti sieťovej a informačnej bezpečnosti

Návrh uznesenia sa týka otázky ochrany kritickej informačnej infraštruktúry, oblastí pôsobnosti agentúry ENISA a všeobecného smerovania európskeho úsilia v tejto oblasti.

Ministerská deklarácia z Malmo - na ministerskej konferencii v Malmo došlo 18. novembra 2009 k podpísaniu ministerskej deklarácie, ktorá má byť základom pre stratégiu eGovernmentu v krajinách EÚ do roku 2015.

MF SR sa náležite venuje všetkým svojim zvereným úlohám, ktoré boli vymenované v rámci priestoru určeného v správe, primerane k ostatným krajinám ES, ktoré participujú na týchto aktivitách. Ministerstvo sa aktívne podieľa na spolupráci s príslušnými európskymi inštitúciami.

Úrad vlády v rámci PO 1 OPIS bola publikovaná prvá výzva na predloženie projektu – Elektronizácia služieb matriky pre Ministerstvo vnútra SR. K dnešnému dňu bolo vyhlásených v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti celkovo 22 výziev v sume 555,72 mil. €, ďalších 9 výziev je v procese prípravy. Podpísaných bolo 13 zmlúv o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v celkovej výške 304,9 mil. €.

V rámci PO 2 OPIS bola ukončená štúdia uskutočniteľnosti a pripravujú sa výzvy na predkladanie jednotlivých národných projektov, ktoré budú platformou pre implementáciu PO 2 OPIS. Štúdia uskutočniteľnosti predmetnej prioritnej osi navrhla riešenie nasledovných oblastí pokrývajúcich kompletný proces digitalizácie pamäťových a fondových inštitúcií, ide o: systém konzervovania a reštaurovania kultúrnych objektov pre účely digitalizácie systém výroby digitálnych objektov, systém archivácie digitálneho obsahu - Digitálny archív, systém pre spracovanie, správu a prezentáciu digitálneho obsahu - Digitálna knižnica a systém tvorby a využitia obsahu vrátane systému uplatnenia autorských práv pre digitálny obsah. V rámci tejto prioritnej osi je plánovaná digitalizácia 3,5 mil. digitálnych objektov. Na základe výsledkov analýz štúdia uskutočniteľnosti prioritnej osi 2 sa navrhuje

komplexný rámec projektov spojených s vybudovaním Slovenskej digitálnej knižnice a jej integráciou do celoeurópskeho systému tzv. Europeany v časovom horizonte do roku 2015. Digitalizačné procesy sa budú vykonávať v piatich digitalizačných pracoviskách, ktoré budú vytvorené na území cieľa Konvergencia.

V súčasnosti sa nachádza PO 3 v štádiu ukončenej štúdie uskutočniteľnosti. Cieľ štúdie uskutočniteľnosti PO 3 OPIS vychádzal zo zámeru OPIS, ktorým je zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu občanom v tých oblastiach, kde nemajú záujem pôsobiť komerční operátori. Výstupmi štúdie je identifikácia geografických oblastí budovania širokopásmovej infraštruktúry, ako aj odporúčania súvisiace s technickou špecifikáciou, výstavbou, prevádzkou a financovaním sietí, ale aj súvisiacich technológií a služieb. Aktuálne prebiehajú práce na príprave výziev na predkladanie projektov, taktiež je ešte potrebné, aby Európska komisia schválila notifikáciu štátnej pomoci v tejto oblasti. Následne po týchto veciach, bude prebiehať príprava, schvaľovanie a implementácia projektov. Do roku 2015 chceme z prostriedkov OPIS pokryť približne 600 000 obyvateľov.

3.7 Energetika

Základné ciele EÚ v oblasti energetiky reflektujú priority energetickej politiky zverejnenej v januári 2007: bezpečnosť dodávok, environmentálna udržateľnosť a konkurencieschoposť. Tieto ciele sú vzájomne prepojené a ich dosiahnutie navzájom podmienené. Cestou, ktorú si EÚ zvolila na dosiahnutie týchto cieľov sú aktivity v oblastiach od liberalizácie trhu cez, obnoviteľné zdroje a energetickú efektívnosť až po atómovú energetiku a zahraničnú energetickú politiku. Je tiež dôležité poznamenať, že energetika bola v sledovanom období jednou z najvyšších priorít EÚ a problematikou energetiky sa zaoberali viaceré formácie Rady EÚ a jej orgány. Gestorom Rady TTE, pre energetiku je MH SR.

Na národnej úrovni oblasť energetiky je vo vzťahu k EÚ koordinačne zabezpečená cez pravidelnú účasť a predkladanie relevantných materiálov v RKS MH SR v rámci SPS Energetika. MH SR zabezpečuje zriadenie medzirezortných pracovných skupín pre všetky prerokovávané agendy Rady pre energetiku ako i pre atómové otázky a pôsobí ako kontaktný bod SR pre Energetickú chartu, program Inteligentná energia – Európa II (IEEC). MH SR sa tiež zúčastňovalo na rokovaní Riadiacej skupiny Strategického plánu pre energetické technológie, ktorá má za cieľ podporu a koordináciu výskumu v oblasti energetiky.

Ďalej sem spadá koordinácia a riadenie Spoločného výboru SR a EBRD k problematike vyradovania JE V-1 (BIDSF) a schvaľovanie projektov financovaných z BIDSF. Problematikou ropných zásob sa zaoberá Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky.

V priebehu roka 2009 pokračovala vo svojej činnosti Medzirezortná koordinačná skupina na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy Euratom, ktorá bola na ÚJD zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 442/2006, pričom sa uskutočnili dve zasadnutia aj za účasti zástupcu MH SR.

Zároveň vo svojej činnosti pokračovala aj Komisia pre klimaticko-energetický balíček, ktorá vznikla v lete roku 2008 za účelom koordinácie pri rokovaní o legislatívnych návrhoch klimaticko-energetického balíčka a ich implementácii do praxe. V roku 2009 sa pozornosť upriamila predovšetkým na implementačnú fázu a hľadanie riešení pre praktické plnenie cieľov.

Na európskej úrovni bola SR zapojená do rozhodovacieho procesu EÚ na všetkých úrovniach Rady, EK a EP, zároveň prostredníctvom priamej účasti expertov MH SR a Úradu jadrového dozoru SR (ÚJDSR), na zasadnutiach pracovných skupín Rady. Základné PS sú PS pre energetiku, PS pre atómové otázky, ad hoc PS pre jadrovú bezpečnosť a ad hoc PS pre štrukturálne činnosti. Špeciálnu kategóriu tvorí pracovná skupina Rady EÚ pre energetiku na vysokej úrovni, za účasti generálnych riaditeľov pre energetiku, ktorá býva zvolaná predsedníčkou krajiny, ako aj európska skupina na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť a nakladanie s odpadom (ENSREG), ktorej cieľom je prehĺbiť spoločné smerovanie EÚ v oblasti jadrovej bezpečnosti.

Za účasti zástupcov členských krajín EÚ, členov Európskeho parlamentu, zástupcov jadrového priemyslu, energetických spoločností, veľkých spotrebiteľských spoločností, zástupcov bankového sektora, štátnej a verejnej správy, ako aj zástupcov ostatných organizácií na úrovni EÚ ako aj na národnej úrovni sa v dňoch 28.-29. mája 2009 v Prahe uskutočnilo za aktívnej účasti slovenskej delegácie 4. zasadnutie Európskeho jadrového fóra.

Vypracovanie podkladov pre inštrukcie do COREPER 1 a 2 v časti energetika zabezpečovalo MH SR v spolupráci s dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy (napr. ÚJD SR, MŽP SR a MP SR) a orgánmi štátnej správy (URSO).

MH SR tiež zabezpečovalo účasť v pracovnej skupine ekonomických analytikov pre energetiku, Riadiacom výbore pre komunitárny program Inteligentná energia-Európa II (IEE II) a Rade pre komunitárny program Energetická hviezda – Energy Star (ECESB), účasť v PS Energetickej charty, zastupovanie SR na Madridskom fóre, Amsterdamskom fóre ako aj aktivity v rámci Siete spravodajcov pre energetickú bezpečnosť. SR tiež prezentovalo v októbri svoju politiku v oblasti energetickej efektívnosti v rámci nástrojov procesu Energetickej charty (PEEREA), pričom došlo ku kladnému hodnoteniu progresu SR v tejto oblasti. V máji 2009 bol publikovaný v rámci Protokolu pre energetickú efektívnosť a spojených environmentálnych otázok Energetickej charty, Híbkový prehľad politik SR pre energetickú efektívnosť.

Legislatívne dokumenty s významom pre SR schválené a prerokované za šiesty rok členstva:

Tretí legislatívny balíček pre vnútorný trh s energiou (liberalizačný balíček) nadobudol účinnosť 3. 9. 2009. Balíček pozostáva z týchto legislatívnych návrhov:

- návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/54/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou
- návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/55/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1228/2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie

- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1775/2005 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn

Výsledná podoba tretieho liberalizačného balíčka je, okrem prehĺbenia liberalizácie trhu s elektrinou a zemným plynom, aj príkladom spôsobu, akým sa môžu presadiť požiadavky SR v koordinácii s ďalšími členskými štátmi EÚ. Na záver je v súvislosti s tretím liberalizačným balíkom dôležité tiež uviesť, že SR na zasadnutí Rady ministrov pre energetiku v decembri 2008 oznámila kandidatúru Bratislavy na budúce sídlo Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky. MH SR spolupracovalo pri prezentácii kandidatúry Bratislavy so Stálym zastúpením, do procesu bol rovnako zapojený Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Podľa dohodnutej procedúry prebehlo hlasovanie o výbere sídla Agentúry pred rokovaním Rady ministrov pre energetiku dňa 6. 12. 2009. Kandidatúra Bratislavy sa umiestnila na druhom mieste za slovinskou Ľubľanou.

Ministerstvo hospodárstva pripravuje transpozičnú novelu zákona o energetike a zákona o regulácii v súčinnosti s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví. Je ešte predčasné hovoriť o konkrétnom termíne predloženia návrhu, ktorý bude rešpektovať potrebu jeho schválenia v súlade s termínom daným európskymi predpismi, t.j. 3.3.2011.

Od októbra 2009 bol v pracovnej skupine pre energetiku prejednávaný návrh nariadenia Rady o oznamovaní investičných projektov v oblasti energetickej infraštruktúry v rámci Európskeho spoločenstva Komisii a o zrušení nariadenia (ES) č.736/96. Cieľom tohto nariadenia je zefektívniť spoločný rámec pre odovzdávanie údajov a informácií Európskej komisii o investičných energetických projektoch. Po úpravách, týkajúcich sa najmä relevantnosti poskytovaných údajov v monitoringu pre Komisiu, zabráneniu duplicity a administratívnej záťaži v súvislosti s existujúcimi informačnými povinnosťami podľa už platnej legislatívy EÚ (najmä 3. legislatívny balík pre vnútorný trh s energiou), ako aj ich efektívneho využitia a ochrany obchodných informácií dosiahla Rada TTE politickú dohodu o návrhu dňa 14. 3. 2010.

Aktuálne je však z dôvodu zabezpečenia právnej istoty pre členské krajiny, ktorú požadovala aj SR, odložená platnosť nariadenia do sfinalizovania notifikačných formulárov, ktoré má povinnosť pripraviť Komisia. Uplatňovanie nariadenia je stanovené od roku 2011.

V súčasnosti tiež prebiehajú rokovania o Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu, ktorým sa zrušuje smernica 2004/67/ES, ktorého cieľom je zvýšenie energetickej bezpečnosti pri dodávkach zemného plynu a to predovšetkým pomocou zvýšenej koordinácie na regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Návrh sa stal predmetom rokovania Rady ministrov pre energetiku dňa 7.12.2009 v Bruseli.

Rada EU pre životné prostredie schválila dňa 25.6.2009 Smernicu Rady 2009/71/EURATOM, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení. Táto Smernica definuje ciele, rozsah pôsobnosti a pojmy v oblasti jadrovej energetiky a stanovuje povinnosti a požiadavky na regulačné orgány, ako aj držiteľov licencií (prevádzkovateľov jadrových zariadení). Určuje povinnosti pri zabezpečení odbornej spôsobilosti v oblasti bezpečnosti, povinnosti v oblasti informovania verejnosti a pri predkladaní správ KOM. Podľa uznesenia vlády SR č. 686/2009 z 30. 9. 2009 k návrhu na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc a rámcových rozhodnutí bol ÚJD určený ako gestorský ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za prebratie a aplikáciu predmetnej smernice v lehote do 15. 04. 2011.

Vo vzťahu k plneniu záväzkov vyplývajúcich z jednotlivých článkov Zmluvy Euratom v priebehu roka 2009 Komisia vydala svoje stanovisko vo veci II. etapy vyradovania JE A-1 v Jaslovských Bohuniciach na základe notifikácie uskutočnenej podľa čl. 37 Zmluvy Euratom.

Výbor pre ekodizajn a energetické štítkovanie (EELEP) schválil viacero návrhov nariadení k smernici 2005/32/ES, ktoré boli zároveň publikované v úradnom vestníku EÚ.

Dňa 21. októbra 2009 bola tiež schválená Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov. Termín pre transpozíciu revidovaných častí Smernice je 20. november 2010, transpozícia by mala byť vykonaná novelou Zákona 665/2007 o environmentálnom navrhovaní a používaní výrobkov využívajúcich energiu (zákon o ekodizajne).

Dňa 25. novembra 2009 bolo schválené Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1222/2009 o označovaní pneumatík vzhľadom na palivovú úspornosť a iné základné parametre s cieľom znížiť spotrebu motorových vozidiel a tým zvýšiť energetickú efektívnosť v doprave.

Zároveň prebehli rokovania o nasledujúcich legislatívnych návrhoch týkajúcich sa energetickej efektívnosti:

- Návrh prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov
- Návrh prepracovaného znenia smernice o udávaní spotreby energie a iných zdrojov energeticky významnými výrobkami na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch.

Doposiaľ prebiehajú lingvisticko-právne úpravy týchto legislatívnych návrhov a úpravy týkajúce zmien vyplývajúcich zo schválenia lisabonskej zmluvy.

Dňa 13. júla 2009 bolo schválené Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009, ktorým sa ustanovuje program na podporu oživenia hospodárstva udelením finančnej pomoci Spoločenstva na projekty v oblasti energetiky. Toto nariadenie počíta s celkovou finančnou pomocou vo výške 3,980 mld. EUR, ktorá by mala byť alokovaná v rokoch 2009 a 2010.

V rámci nariadenia boli dňa 4.3.2010 Európskou komisiou podporené tieto pre SR relevantné projekty:

- Prepojenie Veľký Krtíš – Vecsés: plynárenské prepojenie umožňujúce spätný tok plynu, predpokladaná kapacita 5 mld.m³ plynu/rok. Je jedným z kľúčových projektov pri diverzifikácii dodávok zemného plynu do SR. Výška finančnej pomoci Spoločenstva je 30 mil. EUR.
- Projekt prepojenia zberných staníc komplexu UGS Láb a prepravnej siete Slovenskej republiky cez centrálnu stanicu Gajary-Báden: jedným z účelov projektu je zvýšenie kapacity v prípade realizácie spätného toku zemného plynu z ČR v prípade prerušenia dodávok. Výška finančnej pomoci Spoločenstva je 2,9 mil. EUR.

- Projekt posilnenia kapacity reverzného toku plynu v smere západ – východ (infraštruktúra a vybavenie): jedným z účelov projektu je zvýšenie kapacity v prípade realizácie spätného toku zemného plynu z ČR v prípade prerušenia dodávok. Výška finančnej pomoci Spoločenstva je 0,66 mil. EUR

Smernica Rady, ktorou sa členským štátom ukladá povinnosť udržiavať minimálne zásoby ropy a/alebo ropných výrobkov bola schválená dňa 14. septembra 2009 ako Smernica Rady 2009/119/ES. Gestorom transpozície smernice je Správa štátnych hmotných rezerv SR. Termín implementácie uvedenej smernice je 31. december 2012. Uvedená smernica bude transponovaná do zákona č. 170/2001 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze v znení zákona č. 240/2006 Z. z.

Významnou súčasťou energetiky EÚ sú medzinárodné vzťahy v oblasti energetiky, ktoré sa rozvíjali aj v rámci partnerstiev a dialógov: Dialóg EÚ – Rusko, Dialóg EÚ- OPEC, EÚ-Čína, EÚ-Japonsko, Dialóg EÚ- Brazília, Dialóg EÚ- Afrika vrátane Energetického partnerstva EÚ-Afrika, Medzinárodná platforma pre energetickú efektívnosť, KEDO, Regionálna spolupráca v oblasti energetiky v regióne Baltického mora (BASREC), Energetické spoločenstvo krajín juhovýchodnej Európy.

V rámci implementácie legislatívy EÚ vyplynula SR povinnosť podávania správ o transpozícii a implementácii jednotlivých právnych aktov.

MH SR vypracovalo správu o používaní biozložiek v motorových palivách za rok 2008 v zmysle nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z., ktorá vyplýva zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/30/ES z 8. mája 2003 o podpore používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave.

MH SR tiež vypracovalo správu o pokroku dosiahnutého pri plnení národných indikatívnych cieľov v oblasti OZE, vyplývajúcu zo Smernice 2001/77/ES o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou, ako aj prognózu o využívaní obnoviteľných zdrojov energie do roku 2020, vyplývajúcu zo Smernice 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie.

Transpozícia smernice 2004/8/ES o podpore kombinovanej výroby elektriny a tepla bola zabezpečená schválením Zákona 309/2009 o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol schválený dňa 19. júna 2009.

V nasledujúcom období zostane energetika naďalej jednou z najvyšších priorít EÚ a jej trvalo udržateľný rozvoj pre zachovanie konkurencieschopnosti a bezpečnosti dodávok jednou zo základných podmienok ekonomického rastu.

Z krátko a strednodobého hľadiska bude potrebné pozornosť upriamiť na :

- rokovania o návrhu nariadenia o bezpečnosti dodávok zemného plynu
- rokovania o novom nástroji pre podporu infraštruktúry, ktorý by mal nahradiť mechanizmus transeurópskych sietí v oblasti energetiky (TEN-E)
- prípravu rokovaní o novej finančnej perspektíve, v rámci ktorej je dôležité zdôrazniť aspekt energetickej bezpečnosti a to predovšetkým realizáciou plynárenského prepojenia

v smere sever juh, ktoré by prechádzalo cez všetky krajiny V4a spájalo terminály na skvpalnený zemný plyn (LNG) v Chorvátsku a Poľsku

- prípravu rokovaní o Akčnom pláne EÚ pre roky 2013-2020.

Ďalšou dôležitou témou nadchádzajúcich rokovaní v rámci SR bude implementácia klimaticko-energetického balíčka, v rámci ktorého je z hľadiska energetiky potrebné do konca júna roku 2010 pripraviť Akčný plán pre obnoviteľné zdroje energie. Na úrovni EÚ bude mimoriadne dôležitá pokračujúca diskusia o vykonávacích opatreniach klimaticko-energetického balíčka súvisiacich predovšetkým s natavením systému obchodovania s emisiami po roku 2013.

Z dlhodobého hľadiska je potrebné:

- priebežne sledovať problematiku jadrovej energetiky a naďalej vyvíjať aktivity súvisiace s odstavovaním a plánovanou výstavbou jadrových zariadení v SR.
- Rovnako bude potrebné zabezpečiť organizáciu ďalšieho zasadnutia Európskeho jadrového fóra, ktoré sa uskutoční v Bratislave 25. - 26. mája 2010.

3.8

Hospodárska súťaž a štátna pomoc

Ministerstvo financií SR koordinuje štátnu pomoc vo vzťahu k poskytovateľom štátnej pomoci v Slovenskej republike a vo vzťahu k Európskej únii. Žiadosti o schválenie poskytnutia štátnej pomoci predkladajú poskytovatelia štátnej pomoci Komisii prostredníctvom Ministerstva financií SR s výnimkou žiadostí o poskytnutie investičnej pomoci, ktoré predkladá Komisii priamo Ministerstvo hospodárstva SR.

V súlade s prijatým Akčným plánom štátnej pomoci Komisia v roku 2009 dokončovala realizovanie reformy politiky štátnej pomoci. Podstatou akčného plánu je zásada „nižšej a lepšie cielenej štátnej pomoci“. Hlavným cieľom je nabádať členské štáty, aby znížili svoju celkovú úroveň pomoci a súčasne presmerovali zdroje štátnej pomoci na ciele, ktoré majú pre Európsku úniu nesporný význam (napr. na výskum a vývoj a ochranu životného prostredia).

Ministerstvo financií SR sa v hodnotenom období zúčastňovalo na tvorbe nových právnych predpisov Komisie pre štátnu pomoc najmä aktívnou účasťou na rokovaníach Poradného výboru Komisie pre štátnu pomoc.

Najvýznamnejšie právne predpisy (dokumenty), ktoré v hodnotenom období prijala Komisia sú:

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1125/2009 z 23. novembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, pokiaľ ide o časť III. 2, časť III. 3 a časť III. 7 jeho prílohy I.

Týmto nariadením Komisia spresnila formulár doplňujúcich informácií o štátnej pomoci na pomoc vzdelávania a formulár doplňujúcich informácií o štátnej pomoci pre znevýhodnených pracovníkov a pracovníkov so zdravotným postihnutím nadväzne na novoprijaté právne akty v týchto oblastiach.

- Oznámenie Komisie – Kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci pre zamestnávanie znevýhodnených pracovníkov a pracovníkov so zdravotným postihnutím podliehajúcej individuálnej notifikačnej povinnosti.

Oznámenie obsahuje usmernenie o kritériách, ktoré bude Komisia uplatňovať pri posudzovaní štátnej pomoci vo forme dotácií na mzdy, ktorá sa musí individuálne notifikovať podľa čl. 6 nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách). Zámerom tohto usmernenia je zabezpečiť transparentnosť odôvodnení Komisie a vytvoriť právnu istotu.

- Oznámenie Komisie – Kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vzdelávania podliehajúcej individuálnej notifikačnej povinnosti.

Oznámenie obsahuje usmernenie o kritériách, ktoré bude Komisia používať pri posudzovaní opatrení pomoci na podporu vzdelávania. Cieľom tohto usmernenia je zabezpečiť transparentnosť odôvodnení Komisie a vytvoriť právnu istotu. Usmernenie sa vzťahuje na každú individuálnu pomoc na podporu vzdelávania, ak je jej ekvivalent grantu vyšší ako 2 mil. eur na jeden vzdelávací projekt.

- Oznámenie Komisie o kritériách pre dôkladné posúdenie regionálnej pomoci pre veľké investičné projekty.

Cieľom tohto oznámenia je zabezpečiť transparentnosť a predvídateľnosť rozhodovacieho procesu Komisie a rovnaké zaobchádzanie s členskými štátmi. Veľký investičný projekt je počiatočnou investíciou s oprávnenými nákladmi nad 50 mil. eur, pričom hrozí riziko, že veľké investičné projekty ovplyvnia obchodovanie a dôjde k väčšiemu narušeniu hospodárskej súťaže vo vzťahu ku konkurentom v iných regiónoch.

- Usmernenie Spoločenstva pre uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v súvislosti s rýchlym zavádzaním širokopásmových sietí.

V novembri 2008 Komisia prijala Plán hospodárskej obnovy Európy, ako prostriedok na podporu ozdravenia Európy z následkov finančnej a hospodárskej krízy. Širokopásmová stratégia je dôležitou súčasťou plánu obnovy, pretože širokopásmové pripojenie môže v krátkodobom horizonte podporiť hospodárstvo a z dlhodobejšieho hľadiska môže vytvoriť nevyhnutné infraštruktúry pre udržateľný hospodársky rast.

S cieľom zdokonaľiť postupy v oblasti štátnej pomoci Komisia prijala aj tieto právne akty:

- Oznámenie Komisie o zjednodušenom postupe vybavovania určitých druhov štátnej pomoci (2009/C 136/03)
- Kódex najlepšej praxe pre uskutočňovanie konaní vo veci kontroly štátnej pomoci (2009/ C 136/04).

V nadväznosti na dočasný rámec Spoločenstva pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy a oznámenie Komisie Rade o situácii na trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami v roku 2009 z 22. júla 2009 a výsledky zasadnutia Rady ministrov poľnohospodárstva, ktoré sa uskutočnilo 7. septembra 2009, Komisia zaviedla samostatnú zlučiteľnú obmedzenú sumu pomoci pre podniky pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe, ktorá nadobudla účinnosť 28. októbra 2009.

Tieto opatrenia Komisie boli zohľadnené v bode 4.2.2. dočasného rámca, ktorý nemení nariadenie Komisie (ES) č. 1535/2007 z 20. decembra 2007 o uplatňovaní čl. 87 a 88 Zmluvy o ES na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárskej výroby, ale len ustanovuje novú možnosť poskytovania zlučiteľnej obmedzenej výšky pomoci (malej pomoci v poľnohospodárskej prvovýrobe) do výšky 15 000 eur, a to do konca roka 2010.

Schému pre dočasné poskytovanie malej pomoci v Slovenskej republike počas trvania finančnej a hospodárskej krízy v poľnohospodárskej prvovýrobe Európskej komisii notifikovalo Ministerstvo pôdohospodárstva SR prostredníctvom Ministerstva financií SR v decembri 2009. Komisia ju schválila rozhodnutím C (2010) 1305 z 3.3.2010.

V nasledujúcom období:

- naďalej sa aktívne zúčastňovať tvorby európskej legislatívy v oblasti štátnej pomoci,
- štátnu pomoc poskytovať najmä prostredníctvom schém štátnej pomoci s dôrazom na možnosť využitia skupinových výnimiek v oblasti poskytovania štátnej pomoci.

3.9

Hospodárske a menové záležitosti

Najdôležitejšie hospodárske a menové udalosti, ktoré ovplyvňovali ekonomiku Slovenska v šiestom roku členstva SR v EÚ boli predovšetkým bezproblémové zavedenie eura a globálna hospodárska kríza, ktorá sa preliala na Slovensko a výraznou mierou zasiahla vývoj ekonomiky SR.

Slovensko vstúpilo do eurozóny 1.1.2009 a stalo sa tak v poradí jej 16-tým členom. Vstupom do eurozóny stratilo Slovensko svoju nezávislú menovú politiku, ktorá je teraz vykonávaná prostredníctvom Európskej centrálnej banky pre všetky krajiny eurozóny. Hlavným cieľom v menovej oblasti však naďalej zostáva cenová stabilita. Európska centrálna banka definuje cenovú stabilitu ako infláciu pod, ale blízko úrovne 2%. Je však zrejmé, že v období pokračovania reálnej a nominálnej konvergenie Slovenska možno v dôsledku absencie kurzového kanála očakávať mierne vyššiu mieru inflácie.

Pred zavedením eura existovalo viacero predpokladov, ktoré naznačovali, že výhody zavedenia eura na Slovensku jednoznačne prevýšia nevýhody. Za najdôležitejšiu priamu výhodu sa považovalo odstránenie nákladov na výmenu slovenských korún za eurá, t. j. odstránenie transakčných nákladov. Od prijatia spoločnej meny sa očakávala tiež eliminácia významnej časti kurzového rizika, ktorému boli slovenské subjekty vystavené. Tieto a ďalšie priame výhody zavedenia eura by mali v dlhodobom horizonte viesť k podstatne širším nepriamym prínosom. Rátalo sa s dodatočným prílevom priamych zahraničných investícií a nárastom zahraničného obchodu Slovenska, čo by následne malo prispieť k rýchlejšiemu rastu HDP a k zvýšeniu životnej úrovne.

Na celkové objektívne zhodnotenie vplyvu zavedenia eura na ekonomiku Slovenska je zatiaľ priskoro, je však možné čiastkové porovnanie doterajších skúseností s očakávaniami. Výhoda odstránenia kurzového rizika pri eurových devízových operáciách sa citeľne prejavila ešte pred samotným zavedením eura na Slovensku. Viacročný trend posilňovania mien okolitých krajín sa zastavil a meny okolitých krajín voči euru výrazne oslabili. Slovenská koruna však v súvislosti so stanoveným konverzným kurzom nebola negatívne zasiahnutá. Globálna hospodárska kríza výrazne umocnila význam eura pri ochrane pred finančnou krízou. Krátko

po zavedení eura sa na Slovensku znížili náklady na kapitál. Výrazný prepád zahraničného obchodu v roku 2009 spôsobil, že objem usporených transakčných nákladov je v súčasnosti mierne nižší ako sa pôvodne očakávalo.

Čo sa týka dlhodobých vplyvov zavedenia eura, tak napriek tomu, že krátko po oficiálnom schválení vstupu SR do eurozóny prideliť ratingové agentúry Slovensku lepšie hodnotenie, kvôli globálnej hospodárskej kríze sa potenciálne nepriame výhody – rast priamych zahraničných investícií, zahraničného obchodu a HDP - prejaví až po ozdravení globálnej ekonomiky.

Charakteristickým prvkom vývoja v roku 2009 bola aj hospodárska kríza, ktorá zasiahla ekonomiku SR. Slovensko zaznamenalo prepád ekonomického rastu na úrovni -4,7%. Slovensko, ako malá otvorená ekonomika, bolo obzvlášť zraniteľné voči prepádu zahraničného dopytu, ktorý spôsobil pokles slovenského exportu, priemyselnej výroby, trhu práce a celkového domáceho dopytu. Z hľadiska štruktúry dopytu k poklesu ekonomiky Slovenska prispeli predovšetkým investície a zásoby, a v menšej miere aj spotreba domácností. Reálne klesla každá zložka HDP okrem konečnej spotreby vlády (rast o 2,8%). Konečná spotreba domácností klesla o 0,7%. To bolo spôsobené zhoršením podmienok na trhu práce ako aj poklesom spotrebiteľskej dôvery. Pokles HDP bol zmiernený pozitívnym príspevkom zahraničného dopytu, ktorý bol na úrovni 0,4 p.b. Reálny export tovarov a služieb klesol v porovnaní s rokom 2008 o 16,5% a import poklesol o 17,6%.

Pre vývoj inflácie na Slovensku v roku 2009 je príznačný klesajúci trend spôsobený prevažne reakciou na globálnu hospodársku krízu. Priemerná ročná miera inflácie podľa národnej metodiky (index rastu spotrebiteľských cien CPI) dosiahla úroveň 1,6% a harmonizovaný index HICP 0,9% (metodika podľa EUROSTAT-u). Slovensko od februára do septembra 2009 mierne prekročilo maastrichtské kritérium cenovej stability, avšak porovnávať slovenskú infláciu s referenčnou hodnotou nemá v čase hospodárskej krízy opodstatnenie vzhľadom na skutočnosť, že referenčnú hodnotu tvorili tiež štáty, ktoré sa dostali do deflácie (referenčná hodnota sa blížila k teoretickým minimám 1,5%). Cenový vývoj počas posledných troch mesiacov roka 2009 bol charakterizovaný opätovným plnením Maastrichtského inflačného kritéria s dostatočnou rezervou pod úrovňou referenčnej hodnoty. Zhoršovanie vývoja reálnej ekonomiky a prepád zahraničného dopytu sa s časovým posunom začal prejavovať aj na slovenskom trhu práce. Zatiaľ čo v štvrtom kvartáli 2008 sa iba zastavil predošlý pozitívny vývoj rastu zamestnanosti a poklesu miery nezamestnanosti, v prvom polroku 2009 sa počet pracujúcich znížil podľa metodiky výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) medziročne o 0,6%. V druhej polovici roka bol vplyv krízy na trh práce ešte výraznejší, keď sa počet zamestnaných znížil medziročne o 4,9%. V porovnaní s rokom 2008 sa počet zamestnaných podľa metodiky VZPS znížil o 2,8%. K celkovému poklesu zamestnanosti najviac prispel pokles zamestnanosti v súkromnom sektore. Podľa metodiky štvrtročného štatistického výkazníctva mala zamestnanosť mierne odlišný trend, keď pokles zamestnancov bol výrazný i v prvých dvoch štvrtrokoch 2009. S poklesom zamestnanosti sa zákonite zvyšovala aj miera nezamestnanosti, tá však bola mierne tlmená vyšším počtom ekonomicky neaktívnych. Počet nezamestnaných sa podľa metodiky VZPS v roku 2009 zvýšil o 66 tisíc na 324 tisíc, miera nezamestnanosti tak stúpila na 12,1%. Miera evidovanej nezamestnanosti sa zvýšila na úroveň 11,4%, čo predstavuje nárast o 3,8 p.b. oproti roku 2008.

Podľa predbežných údajov o vývoji platobnej bilancie SR v roku 2009 možno konštatovať, že v porovnaní s rokom 2008 sa deficit bežného účtu znížil približne o 3,3% HDP na úroveň

3,2% HDP. Strednodobé odhady vývoja ekonomiky SR však naďalej naznačujú, že deficit sa bude postupne znižovať a v roku 2013 by mal dosiahnuť 2,4% z HDP. Deficit bežného účtu je do značnej miery krytý finančným účtom prostredníctvom prílevu PZI. Zníženie deficitu bežného účtu v roku 2009 bolo spôsobené predovšetkým pozitívnym vývoj v oblasti bilancie tovarov.

Po rokoch úspešného znižovania deficitu obchodnej bilancie sa hodnota bilancie vplyvom hospodárskej krízy dostala do historicky najvyššieho prebytku. V absolútnom vyjadrení dosiahla v roku 2009 výška prebytku bilancie tovarov hodnotu 1 186,8 mil. Eur (1,9 % HDP), čo predstavuje zvýšenie oproti roku 2008 o 1 944,6 mil. Eur. Vývoj zahraničného obchodu bol v roku 2009 ovplyvnený predovšetkým vplyvom globálnej ekonomickej krízy, ktorá sa naplno prejavila na vývoji zahraničného obchodu takmer počas celého roka. V prvej polovici roka 2009 vývoz aj dovoz pokračoval v trende z konca roka 2008, keď klesal v priemere dvojčiferným tempom. Vysoké poklesy vývozu prebiehali hlavne v súvislosti so svetovou hospodárskou krízou a oslabeným dopytom v zahraničí i doma. Vývoz klesal predovšetkým v triede stroje prístroje a elektrotechnické zariadenia. Z hľadiska komoditnej štruktúry pokles dovozu kopíroval vývoj vývozu a slabý domáci dopyt. Medziročný pokles exportov tak zaznamenal v roku 2009 hodnotu 19,8%, kým import klesal medziročne na úrovni 23,4%. Podľa predbežných údajov sa oproti roku 2009 ceny dovozov znížili o 5,7% a ceny vývozov o 4,7 %. Reálna hodnota čistého zahraničného dopytu zostala aj v roku 2009 kladná a príspevok zahraničného obchodu k reálnemu rastu HDP bol 0,4 p.b.

V roku 2009 sa vplyv zhoršeného ekonomického vývoja v plnej miere odráža vo zvýšenom deficite verejnej správy. Na základe aktuálneho odhadu sa očakáva prehlbenie deficitu z rozpočtovanej úrovne 2,1 % HDP na 6,3 % HDP, čo je nad referenčnou hodnotou stanovenou v Zmluve vo výške 3 % HDP. Uvedený vývoj vyústil do začatia procedúry nadmerného deficitu zo strany Európskej komisie, pričom Slovensko bolo do procedúry formálne zaradené po schválení Radou EÚ dňa 2. decembra 2009. Termín na odstránenie nadmerného deficitu stanovila Rada EÚ najneskôr na rok 2013, pričom Slovensko deklarovalo ambíciu znížiť deficit na úroveň 3% HDP už v roku 2012.

Menové záležitosti

NBS sa prijatím eura v Slovenskej republike začlenila od 1.1.2009 do Eurosystemu. Pojem Eurosystem sa prvýkrát objavuje až v Lisabonskej zmluve. Začlenenie NBS do Eurosystemu z technického hľadiska zahŕňalo splatenie plnej výšky podielu na základnom imaní ECB a prevod časti devízových rezerv na ECB. Z inštitucionálneho hľadiska sa NBS stala od 1.1.2009 plnohodnotnou súčasťou Eurosystemu, z čoho vyplýva členstvo guvernéra NBS v Rade guvernérov ECB.

Zástupcovia NBS sa zúčastňujú výborov Eurosystemu/ESCB a ich pracovných skupín, pričom sa podieľajú na príprave analýz a návrhov rozhodnutí, ako aj na príprave stanovísk k podkladovým materiálom pre guvernéra NBS na rokovania Rady guvernérov a tiež na príprave stanovísk NBS k písomným konaniam.

NBS je pritom aj naďalej súčasťou ESCB a guvernére NBS je členom Generálnej rady ECB, pričom má právo pripomienkovať stanoviská ECB, čo využíva v plnom rozsahu aj NBS.

Zároveň naďalej prebiehali konzultácie národnej legislatívy, resp. legislatívy EÚ, ktorá spadá do kompetencie ECB a ku ktorej ECB prijíma stanoviská. ECB vypracovala nasledovné stanoviská k legislatíve SR:

- Stanovisko ECB z 27. mája 2009 na žiadosť Ministerstva financií Slovenskej republiky k opatreniam na zmiernenie krízy (CON/2009/49);
- Stanovisko ECB z 29. septembra 2009 na žiadosť Ministerstva financií Slovenskej republiky o platobných službách (CON/2009/75);
- Stanovisko ECB z 27. októbra 2009 na žiadosť Národnej rady Slovenskej republiky o nezávislosti Národnej banky Slovenska (CON/2009/85).

Od 1.1.2009 sa NBS podieľa na decentralizovanom výkone úloh Eurosystemu, ako aj na zisku a stratách Eurosystemu podľa platnej legislatívy. NBS ako plnoprávny člen Eurosystemu sa zapája do procesu prípravy menovopolitických rozhodnutí pre eurozónu a ich implementácie.

3.10

Finančná kontrola, vládny audit a vnútorný audit

V súvislosti s členstvom SR v EÚ zabezpečuje plnenie úloh a povinností, stanovených v nariadeniach EÚ, v oblasti finančnej kontroly, vládneho auditu a vnútorného auditu, v rámci skráteného programového obdobia 2004 – 2006 a programového obdobia 2007 – 2013, sekcia auditu a kontroly Ministerstva financií SR.

Sekcia auditu a kontroly MF SR v oblasti vládneho auditu metodicky koordinuje svoju činnosť v súlade s Postupmi pre vládny audit štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo, ktoré boli schválené uznesením vlády č. 511 zo dňa 20. augusta 2008.

Základný rámec výkonu činnosti sekcie auditu a kontroly vo vzťahu medzinárodným zdrojom tvoria najmä nasledovné dokumenty, ktoré Európska komisia v hodnotenom období schválila:

- Stratégia auditu pre programy štrukturálnej pomoci (operačné programy zahrnuté do Národného strategického referenčného rámca SR), schválená EK dňa 25. 05. 2009;
- Stratégia auditu pre program cezhraničnej spolupráce SR-ČR, schválená EK dňa 18. 05. 2009,
- Stratégia auditu pre operačný program INTERACT II, schválená EK dňa 18. 05. 2009;
- Stratégia auditu pre všeobecný program Solidarita a riadenie migračných tokov, schválená EK dňa 21.08.2009.

V súlade so znením textu schválených stratégií auditu boli spolu s výročnými kontrolnými správami k 31. 12. 2009 na EK zaslané aktualizácie všetkých uvedených stratégií auditu, okrem stratégie auditu pre všeobecný program Solidarita a riadenie migračných tokov, kde bola aktualizácia zaslaná ku dňu 15. 02. 2010 v súlade s príslušnými nariadeniami EK.

Sekcia auditu a kontroly MF SR ako člen Riadiaceho výboru pre ochranu finančných záujmov ES v SR (RV), sa v hodnotenom období zúčastnila rokovaní RV, v rámci ktorých sa schválili a odsúhlasili viaceré dokumenty - Zásady koordinácie kontrol a auditov sieťových partnerov veria 2.0, Národná stratégia ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR verzia 2.0, Manuál nahlasovania nezrovnalostí verzia 3.0, Manuál spolupráce siete AFCOS verzia 2.0, Ročná správa o nezrovnalostiach za rok 2008, Odpočet Akčného plánu k Národnej stratégii ochrany finančných záujmov ES v SR, Akčný plán k Národnej stratégii ochrany finančných záujmov ES v SR verzia 2.0, Pokyn k vyplneniu formuláru „Správa o zistenej nezrovnalosti“, Dotazník o vykonávaní článku 280 Zmluvy o ES Slovenskou republikou v roku 2009 a Mapa kompetencií a zodpovedností sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov ES v SR.

Činnosti RV sú v oblasti ochrany finančných záujmov ES sústredné vo viacerých pracovných skupinách.

Sekcia auditu a kontroly MF SR ako gestor Pracovnej skupiny pre spoluprácu v oblasti koordinácie kontrolnej činnosti uskutočnila pracovné stretnutia s Úradom vlády SR a Najvyšším kontrolným úradom SR za účelom koordinácie a odsúhlasenia plánov kontrol a auditov medzinárodných finančných zdrojov s cieľom predchádzaniu duplicit a zamedzeniu prekrývania výkonu kontrol a auditov viacerých sieťových partnerov na jednom subjekte v rovnakom čase (v dňoch 30. 07. a 11. 11. 2009 sa uskutočnili pracovné stretnutia k prerokovaniu a odsúhlaseniu plánov kontrol a systémových auditov na 2. polrok 2009 a dňa 20. 01. 2010 boli odsúhlasené plány auditov operácií). Následne bol v rezorte MF SR dňa 26. 01. 2010 schválený ministrom financií Ročný plán vládnych auditov medzinárodných a vlastných zdrojov, kontrolnej a dozornej činnosti na rok 2010.

V hodnotenom období sa sekcia auditu a kontroly MF SR ďalej zúčastnila na zasadnutí Pracovnej skupiny pre nezrovnalosti a zasadnutí Pracovnej skupiny k čl. 280 Zmluvy o ES zriadenej RV pre ochranu finančných záujmov ES v SR, konaných na Úrade vlády SR, v rámci ktorých boli riešené oblasti postupu nahlasovania nezrovnalostí programov cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce, nahlasovania nezrovnalostí cez Irregularity Management System, rozšírené definície typov nezrovnalostí podľa kódovníka OLAF EK a vyplnenie dotazníka o vykonávaní článku 280 Zmluvy o ES členskými štátmi v roku 2009.

V oblasti problematiky riešenia nezrovnalostí vypracovala sekcia auditu a kontroly MF SR v spolupráci so sekciou európskych a medzinárodných záležitostí aktualizáciu č. 1 „Usmernenia k nezrovnalostiam v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre programové obdobie 2004 – 2006 a programové obdobie 2007 – 2013“, s platnosťou od 09. 09. 2009. Hlavným cieľom aktualizácie vyššie uvedeného usmernenia bolo spresniť podmienky pre nahlasovanie nezrovnalostí pre orgán auditu a orgány spolupracujúce s orgánom auditu, ktoré vykonávajú overovania podľa čl. 62 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006.

Sekcia auditu a kontroly MF SR v hodnotenom sústredovala svoje audítorské aktivity v oblasti medzinárodných zdrojov na plnenie úloh vyplývajúcich z programového obdobia 2004 – 2006 a z programového obdobia 2007 – 2013.

V rámci programového obdobia 2004 - 2006 boli v 1. štvrtroku 2010 ukončené všetky plánované kontroly/audity a v súčasnosti sekcia auditu a kontroly MF SR participuje na ukončovaní pomoci s Najvyšším kontrolným úradom SR ako orgánom vydávajúcim vyhlásenie o ukončení pomoci.

V rámci programového obdobia 2007 – 2013 bolo v priebehu roka 2009 ukončené overovanie odstránenia nedostatkov s vplyvom na výhradu, ktoré boli identifikované v roku 2008 počas výkonu auditu súladu v zmysle čl. 71 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 za všetky operačné programy v rámci NSRR SR, ako aj pri ostatných operačných programoch (OP INTERACT II, OP cezhraničnej spolupráce SR - ČR, OP Rybné hospodárstvo). Ku dňu 15. 12. 2009 boli Európskou komisiou akceptované správy za všetky operačné programy, pri ktorých sekcia auditu a kontroly MF SR plní úlohu orgánu auditu.

V 2. polroku 2009 boli v zmysle Stratégie auditu pre programy štrukturálnej pomoci vykonané systémové audity zamerané na overenie správnosti nastavenia riadiacich a kontrolných systémov všetkých operačných programov NSRR SR a v 1. polroku 2010 sú v rámci relevantných operačných programov vykonávané audity operácii zamerané na oprávnenosť výdavkov deklarovaných EK (výkon systémových auditov a auditov operácií ostatných operačných programov - OP INTERACT II, OP cezhraničnej spolupráce SR - ČR, OP Rybné hospodárstvo, je plánovaný na 1. polrok 2010).

Výsledky kontrolnej a audítorskej činnosti v oblasti medzinárodných zdrojov boli zhrnuté najmä do nasledujúcich dokumentov, ktoré sekcia auditu a kontroly MF SR v hodnotenom období vypracovala, resp. na ktorých vypracovaní sa podieľala:

- Správa o implementácii a čerpaní predvstupových nástrojov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu programového obdobia 2004 - 2006 a iných finančných nástrojov za rok 2009;
- Správa o implementácii a čerpaní štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov NSRR (programové obdobie 2007 - 2013) za rok 2009;
- Ročné správy za rok 2008 - za štrukturálne fondy a INTERREG IIIA (podľa článku 13 nariadenia Komisie (ES) č. 438/2001) a za Kohézny fond (podľa článku 12 nariadenia Komisie (ES) č.1386/2002);
- Výročná kontrolná správa podľa článku 62 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 za štrukturálne fondy a Kohézny fond za obdobie 01. 07. 2008 - 30. 06. 2009;
- Súhrnná správa o výsledkoch následnej finančnej kontroly a vládneho auditu za rok 2009.

V súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečuje sekcia auditu a kontroly MF SR vzdelávanie finančných kontrolórov, vnútorných audítorov a vládnych audítorov. Od roku 2006 organizuje akreditované kurzy „Základný kurz pre vnútorných audítorov a finančných kontrolórov“. V hodnotenom období sa uskutočnil jeden základný kurz, ktorý úspešne absolvovalo 24 zamestnancov vykonávajúcich finančnú kontrolu, resp. vnútorný audit vo verejnej správe. Od septembra 2009 realizovala sekcia auditu a kontroly MF SR 5 týždňových školení „Príprava na kvalifikačnú skúšku na získanie odbornej spôsobilosti“, ktorých sa zúčastnilo 220 štátnych zamestnancov, ktorí vykonávajú vládny audit a do marca 2010 úspešne vykonalo kvalifikačné skúšky a získalo odbornú spôsobilosť 47 štátnych zamestnancov.

3.11 Kultúra a audiovizia

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo kultúry“) na európskej úrovni bolo zapojené do prijímania dokumentov prostredníctvom Rady ministrov pre vzdelanie, mládež a kultúru EÚ, na zasadnutiach ktorej sa aktívne zúčastňuje. Zástupcovia ministerstva kultúry sa zúčastňujú na týchto pracovných skupinách - Výbor pre kultúrne záležitosti, Pracovná skupina pre audioviziu, Pracovná skupina pre autorské právo a Pracovná skupina pre duševné vlastníctvo. Zároveň sa zástupcovia ministerstva kultúry zúčastňujú činnosti Kontaktného výboru pre harmonizáciu práv duševného vlastníctva, Kontaktného výboru Televízia bez hraníc, Koordinačného výboru programu Európa pre občanov, ako aj výboru MEDIA. Rezortu kultúry sa týkajú akronymy – CULTURE, CULT (oblasť kultúry a komunitárnych programov EÚ), AUDIO (oblasť audiovizie) a PI (oblasť duševného vlastníctva). Ministerstvo kultúry bolo v hodnotenom období zapojené do činnosti Komisie pre záležitosti EÚ 1 (COREPER 1) prostredníctvom svojho zástupcu v KEÚ 1 a zástupcu zo SZ v Bruseli v COREPER 1. Zároveň počas šiesteho roka členstva SR v EÚ sa začal legislatívny a schvaľovací proces v orgánoch EÚ.

Významné dokumenty v oblasti kultúry:

- Návrh záverov Rady o prínose kultúry k regionálnemu a miestnemu rozvoju,
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje iniciatíva Európskej únie na podporu značky „Európske dedičstvo“,
- Návrh Záverov Rady k európskemu projektu digitálnej knižnice „EUROPEANA“,
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zmene smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES o dobe ochrany autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom.
- Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie (Ú. v. EÚ C 257, 27.10.2009),
- Odporúčanie Komisie z 20. augusta 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí pre konkurencieschopnejší audiovizuálny priemysel a priemysel obsahu a inkluzívnu znalostnú spoločnosť (Ú. v. EÚ L 227, 29.8.2009),
- Závery Rady z 27. novembra 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí (Ú. v. EÚ C 301, 11.12.2009),
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1041/2009/ES z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovuje program spolupráce v audiovizuálnej oblasti s odborníkmi z tretích krajín (MEDIA Mundus) (Ú. v. EÚ L 288, 4.11.2009).

Na vnútroštátnej úrovni ministerstvo kultúry zabezpečuje činnosť vo vzťahu k EÚ prostredníctvom Rezortnej koordinačnej skupiny ministerstva kultúry vytvorenej k 1. júlu 2003. Jej členmi sú predovšetkým zamestnanci ministerstva kultúry, ale aj zástupcovia ÚV SR, NR SR a MZV SR a experti z rôznych oblastí vedeckých činností.

Významné projekty uskutočňované v spolupráci s EÚ

- Projekt Európske dedičstvo (European Heritage Label) má zvýšiť medzinárodnú európsku dimenziu kultúrneho dedičstva, pamiatok, prírodných lokalít alebo sídiel, vrátane hmotného a nehmotného dedičstva, súčasného aj tradičného, ako aj miest, ktoré vytvárali kľúčovú úlohu v budovaní jednotnej Európy. V rámci medzivládnej iniciatívy boli udelená značka Európskeho kultúrneho dedičstva pamiatkam Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch, Kostol sv. Juraja v Kostolňanoch pod Trbečom, Mohyla generála M.R. Štefánika na Bradle a Hrad Červený Kameň.
- Projekt Dni Európskeho kultúrneho dedičstva (European Heritage Days) cieľom je prostredníctvom množstva aktivít a projektov pripomínať širokej verejnosti význam a bohatstvo európskeho kultúrneho dedičstva a zvyšovať tak povedomie európskej identity.
- projekt Divadelná architektúra v stredoeurópskom priestore zameraný na vývoj, vplyvy, súčasný stav a možnosti ďalšieho rozvoja. Je to viacročný projekt divadelných ústavov a múzeí Slovenska, Poľska, Čiech, Maďarska a Slovinska, ktorý zahŕňa typ spolupráce na báze uchovávanía a rozvoja spoločného kultúrneho dedičstva,
- projekt Platforma 11+, štvorročný projekt podporený v rámci programu Kultúra 2007 – 2013. Projekt združuje 13 divadiel a centier z 11 krajín. Zameriava sa na mladých ľudí vo veku 11-15 rokov so snahou prehĺbiť a obohatiť spojenie mladej generácie s kultúrou, umením, divadlom rôznymi prostriedkami: kreatívnou komunikáciou medzi divadlom a divákom tejto vekovej skupiny, iniciovaním a prezentovaním nových divadelných textov profesionálnych európskych dramatikov pre túto vekovú skupinu, inscenovaním nových hier, výstavami a ďalšími sprievodnými aktivitami.
- V oblasti literatúry sa znásobila účasť Slovenska na významných medzinárodných literárnych podujatiach a projektoch, na ktorých dochádza ku konfrontácii slovenských diel medzinárodných literárnych kontextoch (Cena EÚ, Cena Európskeho parlamentu, 100 slovanských románov, medzinárodné literárne antológie, medzinárodné pracovné stretnutia literárnych odborníkov, prekladateľov a tvorcov).

Medzinárodný deň múzeí a projekt Noc múzeí a galérií, ktorého cieľom je vo väčšej miere sprístupniť širokej verejnosti kultúrne bohatstvo uchovávané v múzeách a galériách.

Podstatné zákony prijaté v súlade s požiadavkami EÚ:

- Zákon č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prináša zlepšenie podmienok ochrany hnutel'ného kultúrneho dedičstva a mobility predmetov kultúrnej hodnoty v súlade s procesom harmonizácie vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskych spoločenstiev a EÚ, vyplývajúcich z dokumentov Európskej komisie a smerníc a doporučení Európskeho parlamentu a Rady.
- V roku 2009 bol v spolupráci ministerstva kultúry, Ministerstva hospodárstva SR a Komory reštaurátorov pripravovaný návrh zákona o službách na vnútornom trhu a o

zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý okrem iného novelizuje zákon č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov. Predmetom právnej úpravy je najmä nová úprava kompetencií Komory reštaurátorov, určenie požiadaviek vzdelania na výkon reštaurátorskej činnosti a úprava povinností reštaurátorov.

- Zákonom č. 498/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovali ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/65/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/552/EHS o koordinácii určitých ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení v členských štátoch, týkajúcich sa vykonávania činností televízneho vysielania (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách). Zákon č. 498/2009 Z. z. nadobudol účinnosť dňa 15. decembra 2009.

Úlohy ministerstva kultúry v rámci Lisabonskej stratégie

- Verejne prístupný portál kultúry – cieľom je vybudovať jednotný prístupový bod k informačným zdrojom v kultúrnych inštitúciách na rôznych úrovniach digitalizácia kultúrneho a vedeckého dedičstva. Úloha vyplýva z Akčného plánu Lisabonskej stratégie, Akčného plánu stratégie informatizácie spoločnosti v Slovenskej republike. Na digitalizáciu kultúrneho dedičstva budú čerpané finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov.
- Program elektronizácie knižníc – Hlavným cieľom je vytvorenie informačno-komunikačnej infraštruktúry zodpovedajúcej úrovni štátov Európskej únie, ktorá bude dostupná pre všetkých občanov a podnikateľské subjekty; vybudovať vo verejných a vedeckých knižniciach verejne prístupné internetové pracoviská umožňujúce slobodný a lacný prístup k informáciám pre všetky skupiny občanov.

Hlavné vplyvy a zmeny vstupom Slovenskej republiky do EÚ

Z legislatívneho hľadiska sa Slovenskej republiky ako plnoprávny člen EÚ môže zúčastňovať na práci a činnostiach jednotlivých orgánov EÚ, najmä prostredníctvom účasti zástupcov Slovenskej republiky na zasadnutiach jednotlivých pracovných skupín a výborov všetkých orgánov EÚ.

Budúci vývoj a potreby v oblasti audiovizie

V budúcom období bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť problematike digitalizácie kín na Slovensku. Na úrovni Európskej únie boli otvorené konzultácie na podporu digitalizácie kín v Európe v rámci programu Media 2007. Aj pre súčasnú slovenskú vládu je podpora slovenskej kinematografie jednou z priorít v oblasti štátnej politiky v oblasti kultúry. Novozriadený Audiovizuálny fond, vytvára všetky predpoklady pre podporu digitalizácie kín. Slovenská republika si uvedomuje, že aj Európska únia sa usiluje vytvárať nástroje pre systematickú podporu európskeho audiovizuálneho sektora.

V oblasti kultúry odporúčame zamerať sa na európskej úrovni najmä na

- podporu budovania vedecko-výskumných pracovísk, zameraných na problematiku výskumu, konzervácie a obnovy súčastí kultúrneho dedičstva,
- zefektívnenie podpory mobility vedeckých pracovníkov a mobility zbierok,
- zaradenie aktivity smerujúcej ku koordinovanému prístupu všetkých členských štátov EÚ k zavedeniu jednotného systému označovania audiovizuálnych obsahov z hľadiska ich vhodnosti, resp. nevhodnosti pre vekovú skupinu maloletých,
- pokračovanie v odbornej diskusii na tému právnej úpravy cezhraničnej kolektívnej správy práv vo vzťahu k online použitiam,
- posilnenie úlohy kultúry vo vonkajších vzťahoch EÚ,
- zavedenie spoločných európskych ukazovateľov merania prínosu kultúrneho a kreatívneho priemyslu do ekonomík členských krajín EÚ.

3.12

Podpora podnikania a priemyselná politika

Podpora podnikania a priemyselná politika je zameraná na vytvorenie konkurencieschopného podnikateľského prostredia podporujúceho inovácie a technologický rozvoj, tvorbu dobrej regulácie a znižovanie administratívnej záťaže. Hlavným beneficiantom majú byť občania ako i malé a stredné podniky.

Agenda podnikania a tvorby priemyselnej politiky na európskej úrovni spadá pod Radu pre konkurencieschopnosť. Zástupcovia a experti MH SR sa pravidelne zúčastňovali na rokovaní Pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť a rast (WCG), ktorá prerokováva otázky podnikania a podnikateľského prostredia a lepšej regulácie. Experti MH pripravovali návrhy inštrukcií na rokovanie COREPERu 1 a stanoviská SR na rokovania Rady ministrov pre konkurencieschopnosť. Zúčastňovali sa taktiež Pracovnej skupiny na vysokej úrovni (High Level Group)

Rezort hospodárstva spolupracuje pri príprave inštrukcií a vypracúva návrhy stanovísk v rámci Výboru pre hospodársku politiku (EPC – Economic Policy Committee) a Hospodárskeho a finančného výboru (EFC – Economic and Financial Committee)

Rady pre hospodárske a finančné záležitosti na úrovni ministra financií SR

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia záležitostí EÚ v danej oblasti realizovaná na úrovni Rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva hospodárstva SR.

V rámci Sektorovej pracovnej skupiny konkurencieschopnosť sú vytvorené tri pracovné skupiny pre :

- Priemyselnú politiku a inovácie
- Podnikateľské prostredie a lepšiu legislatívu
- Chemické látky a prípravky.

SPS sa v sledovanom období (šiesty rok členstva v EÚ) zaoberala najmä prípravou pozičných dokumentov k problematike:

- Lisabonský proces
- Chemická legislatíva
- Politika inovácií a konkurencieschopnosti
- Priemyselná politika

V oblasti lepšej regulácie sú na úrovni MH SR vytvorené 2 ad-hoc pracovné skupiny. Pracovná skupina zaoberajúca sa hodnotením dopadov – impact assessment working group, ktorá pripravila Jednotnú metodiku na posudzovanie vybraných vplyvov a pracovná skupina pre zníženie administratívnej záťaže. V sledovanom období boli pripravené nástroje, ktoré definovali sa podmienky pre meranie administratívneho zaťaženia v SR. Celková administratívna záťaž nameraná v predchádzajúcich fázach projektu predstavuje ročne sumu 91 103 943 Eur. MH SR pripravilo materiál obsahujúci konkrétne návrhy odporúčaní pre zníženie administratívnej záťaže podnikateľov.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované a schválené Radou EÚ pre konkurencieschopnosť v období od 1. 5. 2009 – 30. 4. 2010

- Návrh záverov Rady Európskej únie pre konkurencieschopnosť - Integrovaná priemyselná politika. Hlavným obsahom dokumentu bolo vytvorenie a vylepšenie priestoru v EÚ pre kľúčové úlohy ekonomiky, priemyselnej politiky, podporných mechanizmov a to v nadväznosti na jednotlivé sektory, MSP, konkurencieschopnosť a trvalú udržateľnosť s ohľadom na nové, nízko uhlíkové technológie, production leakage a znižovanie administratívnej záťaže.
- Ku konkurencieschopnej, inovatívnej a eko- efektívnej Europe - príspevok Rady pre konkurencieschopnosť k post Lisabonskej agende. Hlavným obsahom dokumentu je stanovenie priorít v kontexte prechodu na konkurencieschopnú, vedomostne založenú, inovatívnu a eko efektívnu ekonomiku po roku 2010.
- Priemyselná politika –návrh záverov Rady pre konkurencieschopnosť je zdôraznená potreba novej priemyselnej politiky, sú stanovené jej priority a zameranie najmä na hľadanie príležitostí, tvorbu vhodných rámcových podmienok pre rast konkurencieschopnosti, stimulovanie zamestnanosti a zabezpečenia prístupu k financiám. K prioritám patrí taktiež prechod na eko-efektívnu ekonomiku a efektívne využívanie kohéznych a štrukturálnych fondov.
- Závery Rady COMPET k lepšej regulácii (3. 12. 2009) - v tomto dokumente Rada zdôrazňuje význam úlohy Lepšej regulácie ako kľúčového prvku pre posilnenie konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia – obzvlášť mikro, malých a stredných podnikov ako aj vytváranie udržateľného ekonomického rastu a zamestnanosti. Hlavným cieľom je vytvoriť zdravé a kvalitné regulačné prostredie.

- Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu ekonomickému a sociálnemu výboru a Výboru pre regióny – Najprv myslieť v malom – Zákon o malých podnikoch pre Európu (Think Small First – Small Business Act for Europe) – politická debata 28. - 29. 5. 2009. Predmetom rokovania bola predovšetkým diskusia o možnostiach prístupu k financiám pre MSP, ich podpora finančným kapitálom – rizikový kapitálom - cez banky, vytvorenie regulačného prostredia a zjednodušenie prístupu MSP na trhy. Diskusia smerovala i k zabezpečeniu finančných prostriedkov z EIB vo forme programu EIB Global Loans pre jednotlivé krajiny.

V oblasti chemickej legislatívy:

boli v podmienkach SR transponované smernice Komisie 2009/84/ES až 2009/89/ES, 2009/91/ES až 2009/96/ES, 2009/98/ES a 2009/99/ES formou novely Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 329/2007 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov v znení neskorších predpisov. V nadväznosti na novely Nariadenia REACH a prijatie Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 v platnom znení bol prijatý zákon č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon), ktorý ustanovil najmä podmienky výkonu štátnej správy podľa uvedených nariadení a zároveň riešil novelou zákon č. 217/2003 Z. z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh v znení neskorších predpisov transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/107/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES týkajúca sa uvádzania biocídnych výrobkov na trh.

V oblasti technickej normalizácie:

sa v rámci PS Rady rozbehla príprava Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o názvoch textílií a súvisiacom označovaní textilných výrobkov etiketami, kde Slovenská republika vo všeobecnosti podporuje návrh nariadenia, avšak má výhradu vzhľadom k súbežnému doplňovaniu smerníc 96/74/ES (2008/121/ES) a 96/73/ES a súbežnému rokovaniu o návrhu nového nariadenia, t. j. navrhuje, aby smernice platili aspoň 12 mesiacov predtým, než bude nariadenie účinné v celom svojom rozsahu. Slovensko taktiež požaduje vzájomné prepojenie článkov a príloh, v ktorých sa definuje percentuálne zloženie produktov, ktoré sa skladajú z viacerých druhov vlákien.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované a schválené na úrovni Skupiny nezávislých zainteresovaných strán na vysokej úrovni pre oblasť administratívnej záťaže (High Level Group of Independent Stakeholders on Administrative Burdens) v období od 1. 5. 2009 – 30. 4. 2010

- Priebežná Správa Skupiny nezávislých zainteresovaných strán na vysokej úrovni pre oblasť administratívnej záťaže – (september 2009), ktorá prezentuje viac ako 250 konkrétnych návrhov odporúčaní na zníženie administratívneho zaťaženia s ročnou úsporou viac ako 40 mld. Eur. Jedným z najvýznamnejších úsporných návrhov odporúčaní je zavedenie elektronickej fakturácie (tzv. e-invoicing), oblasť modernizácie colnej legislatívy, v oblasti štatistiky, v oblasti práva obchodných spoločností a v oblasti smerníc o DPH.

Ďalšie dokumenty za oblasť lepšej regulácie na

- Tretie strategické preskúmanie lepšej regulácie
- Správa o pokroku pre oblasť lepšej regulácie
- Oznámenie Komisie s názvom „Akčný program znižovania administratívneho zaťaženia v EÚ – sektorové plány pre zníženie a aktivity na rok 2009“ (oznámenie publikované v októbri 2009)
- Závery Rady ECOFIN - Znižovanie administratívneho zaťaženia (10. 11. 2009)

Vplyvy a zmeny v šiestom roku členstva

Vzhľadom na krízu, ktorej dopady významne ovplyvnili konkurenčnú schopnosť najmä priemyselnej výroby, patrila príprava stanovenia novej priemyselnej politiky medzi najdôležitejšie dokumenty v 6. roku členstva SR v EÚ. Pritom sa reštrukturalizácia priemyslu v smere podpory eko – efektívnych výrobných javí ako efektívne využívanie kohéznych a štrukturálnych fondov. Do popredia sa dostali otázky finančného zabezpečenia a ďalších možností financovania MSP i zo strany Európskych inštitúcií. Opätovne bol zvýraznený význam a postavenie MSP a členské štáty vyzvané na dôslednejšie využívanie princípov SBA.

V nasledujúcom období je potrebné:

- pokračovať v implementácii agendy lepšej regulácie a jednotlivých odporúčaní, vyplývajúcich zo záverov merania administratívneho zaťaženia podnikania,
- pozornosť viac zamerať na podporu malého a stredného podnikania v súlade s princípmi SBA a zlepšovania prístupu MSP k finančným zdrojom.

Turizmus

Problematika turizmu je v rámci EÚ riešená prostredníctvom pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť a rast a poradného výboru EK pre cestovný ruch (TAC). Sekcia turizmu MH SR zabezpečovala v danom období účasť na pravidelných zasadnutiach TAC, zasadnutie pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť a rast k otázkam turizmu sa v roku 2009 nekonalo. Taktiež neboli v Rade prerokované žiadne dokumenty priamo súvisiace s turizmom, ktoré by patrili do kompetencie sekcie turizmu.

Sekcia turizmu vypracovala a zaslala do Komisie pravidelnú výročnú správu o stave cestovného ruchu na Slovensku za rok 2009, ktorá zohľadňovala kľúčové oblasti obsiahnuté v Agende pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch. Taktiež sa zapojila do iniciatívy EK – CALYPSO, ktorá je zameraná na rozvoj sociálneho cestovného ruchu v krajinách EÚ. V prvej fáze tohto projektu bola vypracovaná štúdia o sociálnom cestovnom ruchu na Slovensku.

V nasledujúcom období bude pre SR z pohľadu cestovného ruchu v rámci EÚ potrebné:

- pokračovať v implementácii Agendy pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch v podmienkach SR
- po prijatí nového rámca pre politiku cestovného ruchu v EÚ zapracovať jeho hlavné ciele do príslušných národných strategických dokumentov
- zapojiť sa do iniciatívy EK zameranej na excelentné európske turistické destinácie – EDEN, ktorej cieľom je zviditeľniť a propagovať menej známe destinácie a regióny Európy
- pokračovať v projekte EK – CALYPSO, ktorý má pomôcť členským štátom zvýšiť pracovné príležitosti, vyrovnáť sa so sezónnosťou, posilniť európske občianstvo a zlepšiť regionálne a miestne ekonomiky pomocou rozvoja sociálneho cestovného ruchu.

3.13

Kohézia a regionálna politika

Koordináciu v oblasti politiky súdržnosti⁶ a regionálnej politiky zabezpečuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Na európskej úrovni je MVRR SR zapojené do medzinárodných štruktúr:

1. Pracovnej skupiny Rady EÚ pre štrukturálne opatrenia,
2. Výboru EK pre koordináciu fondov EÚ (COCOF),
3. Výboru EK pre rozvoj a reštrukturalizáciu regiónov v Bruseli,
4. Koordinačných stretnutí zástupcov členských krajín k problematike hodnotenia programov (Evaluation Network Meeting) v Bruseli,
5. Pracovnej skupiny expertov členských štátov EÚ k zjednodušeniu nariadení ES,
6. Pracovnej skupiny ISPA (DG REGIO),
7. Pracovnej skupiny Kohézny fond (DG REGIO),
8. Pracovnej skupiny regionálneho rozvoja krajín V4,
9. Pracovnej skupiny krajín V4 pre oblasť hodnotenia,
10. Výboru OECD pre politiku územného rozvoja,
11. Pracovnej skupiny OECD pre územné indikátory,
12. Pracovnej skupiny OECD pre územnú politiku v mestských oblastiach,
13. Riadiaceho výboru LEED OECD,
14. Výboru vyšších úradníkov CEMAT (Európska konferencia ministrov zodpovedných za územné plánovanie),
15. Výboru pre bývanie a územný manažment, Európska hospodárska komisia OSN,
16. Pracovného spoločenstva podunajských krajín (ARGE Donauländer),
17. Pracovnej skupiny k spoločnému dokumentu územného rozvoja štátov V4,
18. CEI – pracovnej skupiny pre obnovu a rozvoj,
19. Stáleho výboru pre stavebníctvo pri EK.

⁶ Výraz „politika súdržnosti“ používame v súlade s oficiálnym slovenským prekladom textu Lisabonskej zmluvy, ktorá zaviedla pojem hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti (Hlava XIII, článok 158)

Na vnútroštátnej úrovni je MVRR SR členom Komisie pre európske záležitosti 1 a 2 na Ministerstve zahraničných vecí SR a predstavitelia MVRR na Stálom zastúpení SR v **Bruseli** sa podľa potreby zúčastňujú na zasadnutiach COREPER I a II, v prípadoch, kde sa aktívne zasahuje do oblasti regionálnej politiky Európskej únie.

Na MVRR SR naďalej existuje rezortná koordinačná skupina (RKS) pre záležitosti EÚ, ktorá sa v sledovanom období zaoberala predovšetkým prípravou stanovísk SR k zjednodušeniu nariadení ES o štrukturálnych fondoch EÚ v súčasnom programovom období a prípravou predbežného stanoviska SR k budúcnosti politiky súdržnosti EÚ po roku 2013.

MVRR SR pri uplatňovaní princípu partnerstva naďalej aktívne využívalo expertnú skupinu pre regionálnu politiku, ktorej členovia sa podieľali na vypracovaní návrhu strategického dokumentu Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, ktorého cieľom je komplexne určiť strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v SR. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR bude zároveň východiskový dokument pre spracovanie nového programového dokumentu na využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ po roku 2013.

MVRR SR naďalej plní úlohu registrového úradu na základe zákona č. 90/2008 Z. z. o európskom zoskupení územnej spolupráce a o doplnení zákona č. 540/2001 o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 2008. K 31. 3. 2010 poskytol registrový úrad spolu 47 súhlasov pre obce zo SR a 2 súhlasy pre subjekty zo SR spravujúce sa verejným právom s členstvom v 4 európskych zoskupeniach územnej spolupráce so sídlom v Maďarskej republike. V roku 2009 bolo zaregistrované prvé zoskupenie so sídlom na území SR – Európske zoskupenie územnej spolupráce Kras – Bodva, s. r. o. so sídlom v Hačave.

MVRR SR ako Riadiaci orgán pre Operačný program Základná infraštruktúra (OP ZI) a Riadiaci orgán pre Kohézny fond (KF) zabezpečovalo implementáciu projektov spolufinancovaných z Kohézneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

OP ZI predstavuje najväčší operačný program v rámci programového obdobia 2004 – 2006. Využitie pomoci v rámci OP ZI vo výške 112,54 % predstavuje najvyššie čerpanie v programovom období 2004 – 2006.

Doba oprávnenosti výdavkov v rámci OP ZI, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, trvala do 30. 06. 2009, realizované projekty sú následne podľa nariadenia Rady (ES) č. 1260/1999 monitorované počas 5 rokov.

V súčasnosti je prioritou úspešné ukončenie OP ZI – predloženie a schválenie Záverečnej správy o implementácii OP ZI.

V rámci implementácie KF s celkovou alokáciou 766,5 mil. Eur sa realizovalo 37 projektov. V súčasnosti je ukončených 23 projektov z toho 4 projekty odbornej pomoci, z investičných projektov - 14 v oblasti životného prostredia a 5 v oblasti dopravy.

Čerpanie finančných prostriedkov z KF dosiahlo k 12. 3. 2010 pre projekty ISPA/KF úroveň 97,82 %, pre projekty KF 97,07 %, čo predstavuje nárast za posledný rok o 7 % pri projektoch ISPA/KF a 16 % pri projektoch KF.

Oprávnenosť výdavkov pre projekty KF je do 31. 12. 2010, projekty budú následne monitorované na základe nariadenia Rady (ES) č. 1164/94 počas nasledujúcich 5 rokov.

Za pozitívum v 6. roku členstva SR v EÚ možno z hľadiska činnosti RO pre KF označiť zníženie počtu rizikových projektov, teda projektov, pri ktorých bola ohrozená samotná realizácia projektu, prípadne ukončenie projektu v rámci doby oprávnenosti výdavkov.

RO pre KF vypracoval metodický pokyn a inicioval vypracovanie akčných plánov ďalšieho postupu pri implementácii projektov KF, ktoré boli vypracované pre všetky rizikové projekty. Dodržiavanie akčných plánov výrazne prispelo k zlepšeniu implementácie rizikových projektov.

RO pre KF vykonáva monitorovanie stavu fyzickej realizácie projektov KF, pri rizikových projektoch minimálne štyrikrát ročne. Pri monitorovaní bolo overované aj dodržiavanie akčných plánov.

V súčasnosti nie je výrazne ohrozený ani jeden projekt KF, isté riziká sa vyskytujú pri troch projektoch, čo je pokrok oproti predchádzajúcemu roku, keď RO pre KF evidoval 11 rizikových projektov.

MVRR SR sa aktívne podieľalo na predkladaní návrhov a komunikácii so zástupcami EK s cieľom zjednodušiť a zefektívniť nastavenie procesov implementácie a riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Slovenská republika spolu s ostatnými zástupcami členských štátov predostrela konkrétne návrhy zmien existujúcich nariadení, ktoré by mali byť prijaté Európskym parlamentom v apríli, resp. v máji 2010.

Z hlavných tém, ktoré boli v tomto období predmetom rokovania je potrebné zdôrazniť:

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) o úprave nariadenia č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja týkajúci sa predovšetkým oprávnenosti intervencií do bývania pre marginalizované skupiny obyvateľstva,
- Návrh nariadenia Rady (ES) o úprave nariadenia č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1260/1999, týkajúci sa zjednodušenia určitých požiadaviek a určitých podmienok vo finančnom riadení,
- Finalizácie pracovných dokumentov komisie (Pracovný dokument k zjednodušenému vykazovaniu výdavkov, Metodický pokyn o strategických správach - článok 29 nariadenia č. 1083/2006, Metodický pokyn ohľadom metód hodnotenia: Správy o kľúčových - core ukazovateľoch pre Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu (2007-2013), Metodický pokyn pre výpočet priebežných a konečných platieb a súvisiace otázky auditu).

V nasledujúcom období:

Z vecného hľadiska bude v programovom období 2007 - 2013 naďalej dôležité zvyšovať adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov Slovenska.

Na úrovni orgánov a príslušných pracovných skupín Európskej únie by sa Slovenská republika mala aj naďalej aktívne podieľať na zjednodušovaní nariadení ES upravujúcich čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ a podporovať spoločné návrhy krajín V4 v tejto oblasti.

V neposlednom rade je dôležité pokračovať v presadzovaní záujmov SR v rámci diskusií k budúcnosti politiky súdržnosti EÚ.

3.14

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, rybné hospodárstvo

V sledovanom období bola činnosť Rady Európskej únie na všetkých úrovniach- Rada ministrov poľnohospodárstva a rybného hospodárstva EÚ, SCA, účasť v 27 pracovných skupinách a podskupinách, COREPER 1, 2)

RKS- predstavuje prvú úroveň koordinácie rozhodovacieho procesu v záležitostiach EÚ. Jej hlavnou úlohou je odborná príprava „predbežného stanoviska“, pozície. Úlohou RKS je posúdiť návrh Európskej komisie orgánov EÚ a poukázať na dôsledky, ktoré posudzovaný návrh môže mať pre SR v rámci pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva SR

Slovenská republika aktívne participovala na príprave viacerých aktuálnych legislatívnych predpisov.

Rok 2009 bol rokom konsolidácie spoločnej poľnohospodárskej politiky po jej preskúmaní v roku 2008. Schválené bolo aj nariadenie Rady, ktorým sa novelizovalo základné horizontálne nariadenie pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov a základné nariadenie Rady pre rozvoj vidieka, ktorým sa rozšírila podpora v rámci rozvoja vidieka na tzv. nové výzvy (klimatická zmena, energie z obnoviteľných zdrojov, hospodárenie s vodou, biodiverzita, reštrukturalizácia v sektore mlieka a inovácie.

Nariadením Komisie (ES) č. 1193/2009 z 3. novembra 2009, ktorým sa opravujú nariadenia stanovujúce výšky produkčných odvodov v sektore cukru na hospodárske roky 2002/2003 až 2005/2006 boli stanovené na hospodárske roky 2004/2005 a 2005/2006 pre Slovenskú republiku nové odvody, ktoré boli o 206 523,19 eur nižšie ako skutočne zaplatené produkčné odvody v sektore cukru.

V roku 2009 sa v dôsledku tzv. „zdravotnej kontroly“ (nariadenie Rady (ES) č. 72/2009) pokračovalo v zmenách intervenčného systému nákupu obilnín.

V roku 2008/2009 bola prijatá v EÚ legislatíva pre nový program podpory spotreby ovocia a zeleniny pre deti a žiakov v školách - „Školské ovocie“. Tento program dáva nové odbytové možnosti aj pre dodávateľov ovocia a zeleniny. Dokumenty, ktoré boli pripravené na národnej úrovni sú „Národná stratégia pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách“, ktorá bola vypracovaná v spolupráci s rezortom školstva a zdravotníctva.

Na národnej úrovni bol prijatý zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve s účinnosťou od 1.9.2009 a vyhláška MP SR č. 350/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 313/2009.

V rámci implementácie akčného plánu Európskej únie pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT) Rada Európskej únie prijala návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich drevo a výrobky z dreva na trh, na svojom zasadnutí 1. marca 2010.

V roku 2009 začali prvé diskusie o budúcnosti SPP po roku 2013. Predbežné diskusie naznačujú, že najmä v oblasti priamych platieb existuje silná tendencia modifikovať súčasný systém tak, aby sa ešte viac posilnilo odmeňovanie poľnohospodárov za poskytovanie služieb vo verejnom záujme.

V roku 2009 boli vyhlásené ďalšie výzvy na jednotlivé opatrenia PRV.

V roku 2009 bolo v rámci Programu rozvoja vidieka 2007-2013 v opatrení Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam zmluvne ošetrených 9 projektov výstavby poľnohospodárskych bioplynových staníc. V rámci opatrenia Modernizácia fariem bolo v roku 2009 zmluvne ošetrených 31 projektov, z toho je 13 určených na stavebné investície na spracovanie biomasy.

Šiesty rok členstva SR v EÚ bude druhým rokom povinného zverejnenia prijímateľov z EPZF a EPFRV a čiastok prijatých jednotlivými prijímateľmi z každého fondu, zavedeného s cieľom posilniť transparentnosť využívania prostriedkov fondov a zlepšiť ich riadne finančné hospodárenie najmä posilnením verejnej kontroly použitých prostriedkov.

Prebíhal intenzívny legislatívny proces, uskutočňovali sa reformy v tradičných sektoroch obilnín, cukru, ovocia a zeleniny, vína, mlieka a mliečnych výrobkov, hovädzieho a bravčového mäsa, ovčieho a kozieho mäsa, hydiny a vajec, včiel, rýb, ale aj chovu koní, pestovania geneticky modifikovaných rastlín, obnoviteľných zdrojov energie, ale aj v sektore zdravia rastlín a prípravkov na ochranu rastlín.

Značne nepriaznivá situácia v sektore mlieka a mliečnych výrobkov nielen v dôsledku svetovej krízy sa prejavila značným prepadom cien za mlieko. Preto Európska Komisia v prvom polroku 2009 pristúpila k aktivovaniu všetkých mechanizmov na podporu trhu. Slovenská republika sa do podporných mechanizmov zapojila čiastočne, využila najmä možnosť vývozných náhrad na niektoré mliečne výrobky.

Počet zapojených školských zariadení do programu Školské mlieko sa postupne zvyšuje a každoročne sa zvyšuje objem prostriedkov vynaložených na realizáciu programu. V školskom roku 2008/2009 sa zapojilo 1239 školských zariadení, pričom sa poskytlo 2003 tisíc kg výrobkov s podporou 1277 tisíc eur.

Slovenská republika zaslala celkovo 13 žiadosti v rámci systému politiky kvality do DG AGRI. V súčasnosti má Slovenská republika zapísané v registri chránených označení ako chránené zemepisné označenie 4 výrobky a to Skalický trdelník, Slovenská parenica, Slovenský oštiepok a Slovenská bryndza, ktoré boli zapísané do registra chránených označení v roku 2008. 9 výrobkov je v procese registrácie

V roku 2009 rezort získal medzinárodný certifikát systému manažérstva kvality STN EN ISO 9001:2001/EN ISO 9001:2000.

V súvislosti s celosvetovou hospodárskou krízou a efektívnym čerpaním výdavkov z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, lesníckych opatrení (PRV) bude potrebné v rámci členstva SR v EÚ presadzovať zapracovanie takých nástrojov, ktoré napomôžu zrýchliť proces čerpania výdavkov z uvedených fondov a odbúravať administratívnu záťaž pre žiadateľov a administrujúce subjekty.

V súvislosti s minimalizáciou rizika sankcionovania zo strany Európskej komisie je takisto potrebné zabezpečiť zefektívnenie systému kontrol výdavkov poskytovaných z európskych poľnohospodárskych fondov.

3.15

Ochrana spotrebiteľov, bezpečnosť potravín a verejné zdravie

Ochrana spotrebiteľov je zabezpečovaná Ministerstvom hospodárstva SR

Politika ochrany spotrebiteľov je súčasťou strategických cieľov Európskej únie zameraných na ochranu všetkých európskych spotrebiteľov, či už z hľadiska požiadaviek na zdravie a bezpečnosť výrobkov, služieb, ako i ochrany ekonomických záujmov pri cezhraničnom nákupe výrobkov a poskytovaní služieb. Na rozdiel od iných politík je politika ochrany spotrebiteľa prierezovou politikou, ktorá na komunitárnej i národnej úrovni zasahuje do všetkých politík spoločenstva a do činnosti takmer všetkých ústredných orgánov štátnej správy.

Na európskej úrovni zastupuje MH SR záujmy Slovenskej republiky v dvoch pracovných skupinách Rady - G. 8. PS zodpovednosť za chybný výrobok a I.3. PS pre ochranu spotrebiteľa a informácie. Okrem zastúpenia v PS Rady, zastupuje MH SR oblasť ochrany spotrebiteľa i v 12 príslušných riadiacich a expertných výboroch zriadených EK.

Na vnútroštátnej úrovni zodpovedá za tvorbu a koordináciu stanovísk k otázkam ochrany spotrebiteľa EÚ rezortná koordinačná skupina MH SR a sektorová pracovná skupina ochrana spotrebiteľa. Otázky ochrany spotrebiteľa riešené na úrovni EÚ sú tiež konzultované Radou pre spotrebiteľskú politiku, ktorej členmi sú zástupcovia všetkých dotknutých orgánov štátnej správy.

Prioritou v šiestom roku členstva SR v EÚ bolo systémové zabezpečenie ochrany spotrebiteľa pred negatívnymi dôsledkami finančnej a hospodárskej krízy, ako aj pred neodôvodneným zvyšovaním cien v dôsledku zavedenia meny euro v Slovenskej republike. Ďalšou prioritou bolo zlepšenie ochrany spotrebiteľov v rámci zmluvného práva, pri cezhraničnom nakupovaní a zlepšenie vymožitelnosti spotrebiteľských práv. Za týmto účelom boli prijaté viaceré opatrenia legislatívneho i nelegislatívneho charakteru.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho charakteru:

- Návrh Smernice o právach spotrebiteľov – naďalej prebiehajú rokovania Rady o návrhu, ktorý upravuje definície základných pojmov spotrebiteľského práva, zmluvné a predzmluvné informácie, predaj na diaľku a podomový predaj, právo na odstúpenie od zmluvy, záruky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, Slovenská republika v rokovaní podporuje rozšírenie zoznamu definovaných pojmov a ich podrobnejšiu definíciu na princípe úplnej harmonizácie. Rovnako tak je za zachovanie princípu plnej harmonizácie v kapitole III (informácie pre spotrebiteľov a právo na odstúpenie od zmluvy). Tiež podporuje vyňatie finančných služieb a nehnuteľností z rozsahu pôsobnosti smernice. Potrebné je ešte dosiahnuť dohodu, kompromis Rady (členských štátov) o kapitole II (informácie pre spotrebiteľov) a kapitole IV (ostatné špecifické práva spotrebiteľov v zmluvách). Problematickou je tiež kapitola V. (práva spotrebiteľov týkajúce sa zmluvných podmienok), nakoľko nie je jasná budúca aplikácia čierneho a šedého zoznamu definovaných neprijateľných zmluvných podmienok v prílohe smernice. Rada pre konkurencieschopnosť rokovala o návrhu smernice na svojom decembrovom zasadnutí 2009. Rada diskutovala o otvorených kľúčových otázkach návrhu smernice (rozsah smernice, definície, vzťah smernice a vnútroštátneho práva, odstúpenie od zmluvy) s cieľom usmerniť rokovania PS v týchto otázkach.

- V nadväznosti na Nariadenie EP a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa členské štáty publikovali začiatkom roka 2009 „Biennial report“, v ktorom zhodnotili dvojročné pôsobenie systému spolupráce národných orgánov v oblasti vynucovania právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.
- Rozhodnutie Komisie 2009/251/ES, implementované vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 194/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na bezpečnosť výrobkov obsahujúcich biocídny dimetylfumarát.

Šiesty rok členstva Slovenskej republiky priniesol predovšetkým zintenzívnenie rokovaní o potrebe plnej harmonizácie spotrebiteľských práv v členských štátoch, nakoľko by tak došlo k odstráneniu bariér na vnútornom trhu. Prijatím návrhu smernice o ochrane spotrebiteľov, pokiaľ ide o určité aspekty zmlúv o časovo vymedzenom užívaní ubytovacích zariadení, o dlhodobom dovolenkovom produkte, o ďalšom predaji a o výmene (ďalej len „smernica o timeshare“) má Slovenská republika povinnosť zabezpečiť jej implementáciu do právneho poriadku do 23. februára 2011. Smernica o timeshare upravuje problematiku timeshare v nadväznosti na pôvodnú smernicu č. 94/47/ES, ktorá bola touto smernicou aktualizovaná na súčasné potreby cestovného ruchu.

MH SR plní aj úlohu notifikačného orgánu pre systém Európskej únie RAPEX. V roku 2009 patrila Slovenská republika medzi najaktívnejšie členské štáty v tomto systéme. MH SR (ako člen príslušných výborov KOM) participovalo na schválení pracovného programu na rok 2010 pre implementáciu Programu Spoločenstva na financovanie aktivít v oblasti spotrebiteľskej politiky na roky 2007-2013, prijatého pre zabezpečenie plnenia cieľov Stratégia spotrebiteľskej politiky EÚ na roky 2007 – 2013

Úlohou nadchádzajúceho obdobia bude i naďalej dynamizovať riešenie spotrebiteľských záležitostí, a to či už v oblasti spotrebiteľského vzdelávania, zlepšenia prístupu spotrebiteľov k informáciám, riešeniu cezhraničných sporov, ako aj v oblasti zefektívnenia inštitútu mimosúdneho riešenia sporov, ktoré je prioritou v roku 2010. Po prijatí návrhu smernice o právach spotrebiteľov bude dôležitá jej implementácia do právneho poriadku Slovenskej republiky, čo by malo výrazne ovplyvniť ochranu spotrebiteľa pri cezhraničnom nakupovaní za predpokladu, že princíp plnej harmonizácie zostane zachovaný. V oblasti bezpečnosti výrobkov bude potrebné pripraviť nový návrh zákona o bezpečnosti výrobkov, ktorý by implementoval nariadenie EP a Rady (ES) č. 765/2008 a zakomponoval by tak nové trendy v tejto oblasti. V nadväznosti na tento zákon sa zabezpečí implementácia Rozhodnutia Komisie č. 2010/15/ES týkajúce sa systému RAPEX.

V nasledujúcom období je úlohou SR podporovať iniciatívy EK zamerané na ochranu spotrebiteľa.

Bezpečnosť potravín a verejné zdravie je zabezpečované Ministerstvom zdravotníctva SR

Koordinácia na európskej úrovni je zabezpečovaná:

- prostredníctvom ministra (príp. štátneho tajomníka) na Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (Rade ministrov zdravotníctva EÚ)

- na rokovaníach Výboru stálych zástupcov Coreper 1 vypracúvaním inštrukcií za Ministerstvo zdravotníctva SR
- na rokovaníach Pracovnej skupiny pre verejné zdravie, Pracovnej skupiny pre lieky a zdravotnícke pomôcky, Pracovnej skupiny pre bezpečnosť potravín, Pracovnej skupiny pre sociálne otázky, Administratívnej komisie pre sociálne zabezpečenie, Social Protection Committee

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečovaná:

- rokovania RKS MZ SR: pravidelné prerokovanie najzávažnejších otázok euroagendy týkajúcej sa rezortu pre prípravu inštrukcií a pozícií
- pravidelná účasť zástupcu MZ SR na zasadnutiach KEÚ 1 MZV SR

Rada ministrov zdravotníctva EÚ v júni 2009 a v decembri 2009 prijala alebo sa zaoberala nasledujúcimi dokumentami z oblasti verejného zdravia:

1. Návrh odporúčania Rady o bezpečnosti pacienta, vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených s poskytovaním zdravotnej starostlivosti
2. Návrh odporúčania Rady o európskych aktivitách v oblasti zriedkavých chorôb
3. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o uplatňovaní práv pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti
4. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, pokiaľ ide o predchádzanie vstupu liekov, ktoré sú falšované z hľadiska ich totožnosti, histórie alebo pôvodu, do legálneho dodávateľského reťazca
5. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa, pokiaľ ide o farmakovigilanciu humánnych liekov, nariadenie (ES) č. 726/2004, ktorým sa stanovujú postupy Spoločenstva pri povoľovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky
6. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch, pokiaľ ide o farmakovigilanciu
7. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 726/2004, ktorým sa stanovujú postupy Spoločenstva pri povoľovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky, pokiaľ ide o informácie určené verejnosti o liekoch viazaných na lekárske predpis
8. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch, pokiaľ ide o informácie určené verejnosti o liekoch viazaných na lekárske predpis
9. Zdravotná bezpečnosť, vrátane chrípky a očkovanie proti chrípke typu A (H1N1)
10. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o štandardoch kvality a bezpečnosti ľudských orgánov určených na transplantáciu
11. Inovačné stimuly pre účinné antibiotiká
12. Bezpečná a účinná zdravotná starostlivosť prostredníctvom elektronického zdravotníctva
13. Alkohol a zdravie

14. Pandémia A(H1N1) – nadviazanie na zasadnutie Rady (EPSCO), ktoré sa uskutočnilo 12. októbra 2009, a informácie o poslednom vývoji v EÚ a susedných krajinách

Mimoriadne Rady ministrov zdravotníctva EÚ 30. apríla 2009 a 12. októbra 2009 sa zaoberali aktuálnou situáciou v EÚ z hľadiska situácie pandémie chrípky A (H1N1).

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o uplatňovaní práv pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti

Cieľom smernice je vytvoriť v EÚ **voľný trh v oblasti čerpania služieb zdravotnej starostlivosti**. Princíp je v tom, že občania členských štátov EÚ majú mať právo cestovať za liečbou do zahraničia a bude im táto zdravotná starostlivosť plne refundovaná.

Návrh uvedenej smernice v predloženom rozsahu je problematický, pretože v členských krajinách EÚ je rôznorodé zadefinovanie domovských zdravotníckych systémov a v niektorých existuje taktiež aj prepojenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Uvedený návrh smernice nie je t. č. implementovateľný bez výrazných rizík pre inštitúcie uhrádzajúce a poskytujúce zdravotnú starostlivosť v niektorých členských krajinách.

SR súčasné znenie nepodporila, vyjadrila poľutovanie nad tým, že nová úprava nezmluvných poskytovateľov zostala iba v návrhu odôvodnenia, a nie v normatívnom texte smernice (v paragrafovom znení). Nevyhnutnou podmienkou je dvojaký právny základ - článok 168 Lisabonskej zmluvy by mal byť uvedený ako druhý právny základ návrhu smernice spolu s čl. 114 o voľnom trhu. SR súhlasí s tým, aby cezhraničné služby boli poskytované v súlade s princípmi, ktoré sú v návrhu opísané, s výnimkou úhrady nákladov za zdravotnú starostlivosť z verejných zdrojov nezmluvným poskytovateľom.

Švédske predsedníctvo nakoniec oznámilo, že politickú dohodu pre prijatie smernice sa nepodarilo dosiahnuť. Prerokovanie smernice pokračuje počas španielskeho predsedníctva.

KOMUNITÁRNY PROGRAM V OBLASTI VEREJNÉHO ZDRAVIA „DRUHÝ AKČNÝ PROGRAM V OBLASTI ZDRAVIA NA ROKY 2008 – 2013“

Hlavným cieľom programu je ochrana a podpora zdravia ľudí a zlepšovanie verejného zdravia prostredníctvom troch prioritných oblastí:

- Zlepšenie zdravotného zabezpečenia občanov,
- Podpora zdravia a zmierňovanie nerovností v oblasti verejného zdravia,
- Tvorba a šírenie informácií a poznatkov v oblasti zdravia

Európska Komisia prijala pracovný plán na rok 2009 dňa 23. 02. 2009. Výzva na predkladanie projektov pre rok 2009 bola vyhlásená 26. 02. 2009 s dátumom uzávierky 20. 05. 2009. Národný informačný deň k výzve 2009 sa konal 02. 04. 2009.

Z celkového počtu 14 organizácií zo SR zapojených do predložených projektov v roku 2009, boli schválené projekty, v ktorých je ako asociovaný partner zapojených 7 organizácií zo SR, čo predstavuje 50% úspešnosť SR organizácií. Ministerstvo zdravotníctva SR z pozície národného kontaktného bodu pre implementáciu programu zorganizovalo Národný informačný deň k návrhu pracovnému plánu na rok 2010 dňa 09. 12. 2009. Výzvy na rok 2010 na predkladanie projektov, spoločných akcií, prevádzkových grantov a konferencií boli vyhlásené 23. 12. 2009.

Rezort zdravotníctva čerpá prostriedky zo štrukturálnych fondov, programové obdobie 2007 – 2013, prostredníctvom dvoch operačných programov.

- Operačný program Zdravotníctvo s alokáciou 250 mil. EUR z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, a k tomu prislúchajúce národné financovanie vo výške 44,12 mil. EUR, ktorý bol schválený Európskou komisiou dňa 08. 11. 2007. Prostriedky z tohto operačného programu sú nasmerované na modernizáciu zdravotníckej infraštruktúry všeobecných a špecializovaných nemocníc, polikliník a zdravotníckych stredísk.
- Operačný program Vzdelávanie – opatrenie 2.2 Podpora vzdelávanie v zdravotníctve s alokáciou 36,5 mil. EUR z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu a k tomu prislúchajúce národné financovanie vo výške 6,44 mil. EUR, ktorý bol schválený Európskou komisiou dňa 07. 11. 2007. Cieľom opatrenie je podporiť vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov s ohľadom na legislatívne zmeny a reštrukturalizáciu zdravotníctva.

3.16

Spravodlivosť a vnútorné záležitosti

3.16.1 Spravodlivosť

Civilné právo:

- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovuje postup pre vedenie rokovaní a uzatváranie bilaterálnych dohôd medzi členskými štátmi a tretími krajinami, ktoré sa týkajú odvetvových otázok a upravujú súdnu právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov a rozhodnutí v manželských veciach, vo veciach rodičovských práv a povinností a vyživovacej povinnosti, ako aj rozhodné právo vo veciach vyživovacej povinnosti - Nariadenie Rady (ES) č. 664/2009 zo 7. júla 2009 bolo publikované v Ú. v. EÚ L 200, 31.7.2009, s. 46 – 51 a
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje postup pre vedenie rokovaní a uzatváranie bilaterálnych dohôd medzi členskými štátmi a tretími krajinami, ktoré sa týkajú odvetvových otázok a upravujú rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 662/2009 z 13. júla 2009 bolo publikované v Ú. v. EÚ L 200, 31.7.2009, s. 25 – 30.

MS SR návrh oboch nariadení o bilaterálnej spolupráci podporovalo a aktívne sa podieľalo aj na príprave pôvodných návrhov COM (prostredníctvom národného experta na DG JLS). Istým spôsobom išlo o slovenskú iniciatívu, nakoľko SR dlhodobo poukazovala na problém plnenia čl. 307 ZES.

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právomoci (orig. – súdnej príslušnosti), rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a verejných listín v oblasti dedenia a o zavedení európskeho dedičského osvedčenia – **SR** návrh vo všeobecnosti podporuje, avšak bude potrebné zohľadniť osobitosti slovenských dedičských konaní

- Portál európskej elektronickej justície- zástupcovia MS SR sa v rámci PS EJUSTICE ako v rámci expertných skupín podieľali na príprave portálu, ktorý by mal byť ústredným on-line európskym portálom pre informácie a služby z oblasti justície, a to nie len pre expertov (sudcov, advokátov, prokurátorov a pod.) ale hlavne pre bežných občanov.

Trestné právo:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2004/68/SVV
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o predchádzaní a boji proti obchodovaniu s ľudskými bytosťami a ochrane obetí, ktorá nahrádza rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV

Oba návrhy smerníc boli predložené 30. marca 2010, pričom zatiaľ neboli predložené na rokovanie príslušnej pracovnej skupiny. **MS SR** oba návrhy analyzuje.

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní- bol predložený ako iniciatíva niektorých členských štátov EÚ 11. decembra 2009, pričom **MS SR** tento návrh vyplývajúci z prijatej Cestovnej mapy pre posilnenie procesných práv v trestnom konaní podporuje. 9. marca 2010 však Komisia predložila vlastný návrh smernice, ktorý je predmetom analýzy, **MS SR** je však názoru, že ide o krok, ktorý rokovania o návrhu spomalí, a preto podporuje dokončenie rokovaní o návrhu predloženom členskými štátmi.
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o Európskom ochrannom príkaze. MS SR- podporuje cieľ návrhu, ktorým je ochrana obetí; uplatnila však všeobecnú výhradu preskúmania z dôvodu potreby vyriešenia problémov vznikajúcich pri prelínaní trestných a civilných aspektov návrhu a s tým súvisiacim rozsahom celého návrhu.

Nové acquis

- Transponovanie smernice o výkone určitých práv akcionárov⁷ do Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov) zákonom č. 487/ 2009 Z. z.– Transponovanie uvedenej smernice do Obchodného zákonníka so sebou prinieslo posilnenie účasti akcionárov na rozhodovacom procese obchodných spoločností prostredníctvom rozšírenia možností ich účasti na valnom zhromaždení verejných akciových spoločností ako aj hlasovania na valnom zhromaždení (zavedenie hlasovania poštou a hlasovania elektronickými prostriedkami).
- Transponovanie rámcového rozhodnutia Rady 2008/913/SVV o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva – bolo vykonané novelou Trestného zákona č. 257/2009 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť 1. septembra 2009 a ktorá priniesla sprísnenie postihov a spresnenie skutkových podstát rasisticky motivovaných trestných činov.

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/36/ES z 11. júla 2007 o výkone určitých práv akcionárov spoločností registrovaných na regulovanom trhu (Ú. v. EÚ L 184/17, 14. 7. 2007)

- Prijatie nového zákona o európskom zatykácom rozkaze č. 154/2010 Z.z., ktorý nadobudne účinnosť 1. septembra 2010 a ktorým sa nahrádza doterajší zákon o európskom zatykácom rozkaze č. 403/2004 Z.z. o európskom zatykácom rozkaze v znení neskorších predpisov, ktorým SR transponovala do svojho právneho poriadku rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi. Prijatie nového zákona si vyžiadala vyše 4-ročná aplikačná prax cit. Zákona, ako aj potreba zapracovania odporúčaní hodnotenia SR v rámci 4. kola vzájomného hodnotenia členských štátov zameraného na praktické uplatňovanie európskeho zatykáacieho rozkazu.

V nasledujúcom období je potrebné venovať pozornosť:

- Návrh nariadenia EP a Rady o rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a verejných listín v oblasti dedenia a o zavedení európskeho dedičského osvedčenia – Pri rokovaníach bude potrebné uistiť uplatniteľnosť nariadenia na slovenské dedičské konania, ktoré svojím nesporným charakterom ex officio konaní patria skôr medzi výnimky v EU.
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Prepracované znenie) vykonávajúca iniciatívu „Small Business Act“. Pri rokovaníach s EP bude potrebné trvať na zásadných bodoch obhajovaných na Rade väčšinou ČŠ, tak aby výsledný text nebol v rozpore so základnými právnymi princípmi, a aby nemal neprímerane negatívny vplyv na verejné financie (najmä na orgány samosprávy, na ktoré sa v zmysle smernice bude uplatňovať prísnejšia úprava).
- Dohoda o Súde pre európske patenty a pre patenty EÚ- v prípade kladného stanoviska Súdneho dvora Európskej únie o súlade Dohody o patentovom súde EÚ so Zmluvou o fungovaní EÚ je potrebné vyvinúť snahu s cieľom dosiahnuť vyriešenie problémových ustanovení Dohody, týkajúcich sa jednotlivých prvkov budúceho Súdu, prechodného obdobia, financovania ako aj aktívne sa podieľať na príprave rokovacieho poriadku budúceho Súdu.

3.16.2 Vnútorne záležitosti

Ministerstvo vnútra SR je zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Minister vnútra SR sa pravidelne zúčastňuje uvedených zasadaní Rady. Problematika vnútorných záležitostí čiastočne zasahuje aj do zasadaní iných ministerských Rád.

Národní experti MV SR sa pravidelne zúčastňujú zasadaní pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie. V prípade nemožnosti zabezpečenia účasti z ústredia sa zasadaní zúčastňujú pracovníci Stáleho zastúpenia SR pri EÚ, zodpovední za problematiku vnútra a následne poskytujú všetky potrebné informácie ústrediu.

Štruktúra pracovných skupín a výborov Rady EÚ v oblasti vnútra a spravodlivosti sa od 1.7.2010 zmení, dôjde k integrácii niektorých skupín a k zmenám v názvoch. Zároveň vznikol na základe Lisabonskej zmluvy nový Stály výbor pre operačnú spoluprácu v oblasti vnútornej

bezpečnosti (COSI), ktorého hlavnou náplňou bude operačná spolupráca zložiek presadzujúcich právo. Výbor COSI prvý krát zasadal 11.3.2010.

Zasadnutia RKS MV SR sa uskutočňovali pravidelne, boli prerokované dôležité otázky spojené s povinnosťami vyplývajúcimi z členstva SR v EÚ. Bola zabezpečená spolupráca s rezortnými koordinačnými skupinami iných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy.

Rokovania o významných legislatívnych aktoch v oblasti vnútorných záležitostí, ktoré prebiehajú v monitorovanom období:

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov
- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady o využívaní osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva
- Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako osôb pod medzinárodnou ochranou a obsah poskytovanej ochrany,
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní medzinárodnej ochrany
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o akreditácii poskytovateľov forenzných služieb vykonávajúcich laboratorne činnosti
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje Vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex).

Významné dokumenty legislatívneho charakteru, ktoré v monitorovanom období vyšli v Úradnom vestníku ES/EÚ:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 444/2009 zo 28. mája 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi
- Nariadenie Rady (ES) č. 1244/2009 z 30. novembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 81/2009 zo 14. januára 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 562/2006, pokiaľ ide o používanie vízového informačného systému (VIS) podľa Kódexu schengenských hraníc
- Rozhodnutie Rady zo 6. apríla 2009 o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje Vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex)
- Rozhodnutie Rady 2009/371/SVV zo 6. apríla 2009 o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol)
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov
- Rozhodnutie Rady 2009/902/SVV z 30. novembra 2009 o vytvorení Európskej siete na predchádzanie trestnej činnosti (EUCPN) a o zrušení rozhodnutia 2001/427/SVV
- 2009/1024/EÚ Rozhodnutie Rady z 22. decembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa Schengenská konzultačná sieť (technické špecifikácie).

Významné dokumenty nelegislatívneho, strategického charakteru, ktoré boli predmetom rokovaní alebo schválenia v monitorovanom období :

- Štokholmský program,
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade - Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre občanov,
- Stratégia vnútornej bezpečnosti
- Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o vytvorení spoločného programu EÚ pre presídľovanie
- Správa o stave implementácie Stratégie EÚ pre boj proti terorizmu a priority pre ďalšie obdobie
- Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní smernice 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov

V nadchádzajúcom období bude potrebné venovať pozornosť najmä týmto oblastiam a dokumentom:

- Akčný plán pre implementáciu Štokholmského programu
- pôsobenie SR v Schengenskom priestore

- boj proti terorizmu (Akčný plán EÚ, využívanie osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva)
- migrácia (Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl, Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako osôb pod medzinárodnou ochranou a obsah poskytovanej ochrany)
- ochrana kritickej infraštruktúry
- akčné plány, stratégie, závery Rád, Európskych rád
- možnosti financovania aktivít v týchto oblastiach z prostriedkov zahraničnej pomoci.

3.17 Vonkajší obchod

Vonkajší obchod sa realizuje v rámci spoločnej obchodnej politiky EÚ. Európska komisia (EK) má kompetencie pri formulovaní stratégie a realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ pokrývajúcej uzatváranie a vykonávanie obchodných dohôd v rámci WTO, dohôd s regionálnymi zoskupeniami, ale aj s jednotlivými krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ.

Dôležitú úlohu v roku 2009 naďalej zohrával Výbor 133 (v nadväznosti na vstup Lisabonskej zmluvy do platnosti premenovaný na Výbor pre obchodnú politiku), ktorý je poradným výborom Rady EÚ pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy. Dokumenty výboru sú prerokúvané v rámci Výboru stálych zástupcov Coreper 2.

Koordinácia spoločnej obchodnej politiky je na vnútroštátnej úrovni zabezpečovaná prostredníctvom schváleného koordinačného mechanizmu v rámci Ministerstva hospodárstva SR v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy.

V roku 2009 SR aktívne presadzovala svoje záujmy na zasadnutiach Výboru 133 v Bruseli, ako aj na koordinačných stretnutiach EÚ v Ženeve (WTO) a Paríži (OECD), v súlade so záujmami slovenských podnikateľských subjektov, profesijných komôr, odborných zväzov a združení, pri zohľadnení medzinárodných záväzkov a legislatívy SR a EÚ.

Hlavnou agendou v oblasti vonkajšieho obchodu v šiestom roku členstva SR v EÚ bolo pokračovanie negócií v rámci kola mnohostranných obchodných rokovaní WTO, prebiehajúcich od roku 2001 pod názvom „Rozvojová agenda z Dohy (DDA)“. MH SR v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy aktívne participovalo na príprave negóciačných pozícií EÚ k jednotlivým oblastiam. Ku kľúčovým témam patrí obchod s nepoľnohospodárskymi výrobkami (NAMA), obchod s poľnohospodárskymi výrobkami (AGRI), obchod so službami, úprava pravidiel WTO, obchodné aspekty práv duševného vlastníctva, zemepisné označenia, urovnávanie sporov a uľahčovanie obchodu. Napriek enormnému úsiliu, mnohým ústupkom (vrátane ústupkov zo strany EÚ) a dohode o väčšine kľúčových otázok sa doposiaľ nepodarilo dosiahnuť finálnu dohodu, a to predovšetkým vzhľadom na veľké názorové rozdiely, rozdielne ambície a neochotu k ústupkom medzi USA a kľúčovými rozvojovými krajinami (Čína, India, Brazília). Zmeny administratívy kľúčových

členov WTO a svetová ekonomická situácia spôsobili, že sa krajiny sústreďovali v prvom rade na riešenie krízy na národnej úrovni. Rokovania vo WTO preto budú pokračovať na rôznych úrovniach (technickej aj politickej).

Vzhľadom na nedostatočný pokrok v rokovaní o DDA vzrástol význam liberalizácie obchodu na bilaterálnej a biregionálnej úrovni formou vytvárania zón voľného obchodu. V rámci spoločnej obchodnej politiky sa SR podieľala na príprave a schválení viacerých dvojstranných a medziregionálnych dohôd o voľnom obchode (DVO). Pri ich príprave SR aktívne presadzovala ofenzívne záujmy (t.j. zlepšenie prístupu výrobcov a exportérov na trhy tretích krajín) i defenzívne záujmy (t.j. ochrana domácich producentov pred neférovou konkurenciou z tretích krajín) slovenských firiem s dôrazom na kľúčové odvetvia ekonomiky SR.

Pre SR boli najdôležitejšie rokovania o DVO s Južnou Kóreou a Ukrajinou, pretože tieto dve krajiny patria k významným obchodným partnerom SR. V DVO s Južnou Kóreou, ktorú teraz experti Európskej komisie pripravujú na podpis, sa dosiahol konečný balík koncesíí, ktorý predstavuje ambiciózný výsledok najmä v oblasti netarifných prekážok obchodu, služieb, pravidiel obchodu a subvencií, ako i vo všeobecnom znížení ciel.

V 1. štvrtroku 2009 Ukrajina zaviedla na ochranu svojej platobnej bilancie dovoznú prirážku vo výške 13 % na vybrané výrobky, čo bolo v rozpore s pravidlami WTO. Týmto opatrením boli na Slovensku postihnutí najmä výrobcovia automobilov a chladničiek, a preto MH SR v spolupráci s MZV SR a ďalšími orgánmi dôrazne presadzovalo tak na bilaterálnej úrovni, ako aj v orgánoch EÚ a WTO zrušenie tohto diskriminačného opatrenia. Toto úsilie bolo úspešné a od septembra 2009 Ukrajina už dovoznú prirážku neuplatňuje.

MH SR spolupracovalo taktiež na príprave a schválení vyše 230 nariadení Rady EÚ a rozhodnutí Európskej komisie týkajúcich sa operatívneho uplatnenia antidumpingových a antisubvenčných opatrení, zameraných na ochranu európskych výrobcov. V tejto súvislosti MH SR aktívne spolupracovalo s viacerými významnými slovenskými podnikateľskými subjektmi. MH SR aktívne spolupracovala aj pri zavádzaní colných suspenzií a colných kvót.

V oblasti prístupu na trhy tretích krajín sa Poradný výbor pre prístup na trhy tretích krajín, ako aj jeho špecializované pracovné skupiny, zaoberali možnosťami odstránenia obchodných prekážok, s ktorými sa stretávajú európske podnikateľské subjekty na týchto trhoch (napr. Čína, India, Rusko, Brazília). SR sa tiež zapojila do práce tohto výboru s poukázaním na citlivé a problémové krajiny nášho vývozu (napr. RF, Ukrajina, Nórsko a pod.).

Zástupcovia SR aktívne participovali aj na zasadnutiach pracovných skupín a výborov orgánov EÚ, napr. Výboru 133 pre oceľ, textil a iné priemyselné sektory, Pracovnej skupiny pre komodity, Pracovná skupina pre všeobecný systém preferencií, Pracovná skupina pre obchodné otázky, Pracovná skupina EFTA a i. SR v roku 2009 ratifikovala Dohodu o tropickom dreve z roku 2006.

V rámci 7. Ministerskej konferencie WTO (30. 11.-2. 12. 2009 v Ženeve) SR súhlasila s predĺžením moratórií na neuplatňovanie ciel na elektronický obchod a na neriešenie niektorých špecifických problémov v oblasti obchodných aspektov práv duševného vlastníctva prostredníctvom mechanizmu na urovnávanie sporov na pôde WTO.

V roku 2009 Európske spoločenstvo a jeho členské štáty uzatvorili tzv. dohody o hospodárskom partnerstve s krajinami Afriky, Karibskej a Tichomorskej oblasti, konkrétne

s krajinami strednej Afriky, štátmi Východoafrického spoločenstva, štátmi južnej a východnej Afriky a štátmi Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC).

V októbri 2009 bola parafovaná DVO medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi a Južnou Kóreou a v súčasnosti sa táto dohoda pripravuje na podpis.

V budúcnosti je potrebné venovať pozornosť:

- pokračujúcim rokovaniam WTO o ďalšej liberalizácii obchodu. Úspešné zavŕšenie týchto rokovaní by, okrem iného, viedlo k odstráneniu tarifných a netarifných prekážok pre obchod s tovarom a k liberalizácii služieb;
- pokračujúcim rokovaniam o DVO s jednotlivými krajinami alebo regionálnymi zoskupeniami (najmä s Ukrajinou, Indiou, krajinami ASEAN, Kanadou, krajinami strednej a Latinskej Ameriky);
- pravidelným previerkam obchodnopolitických režimov členských krajín WTO. Tieto previerky umožňujú získať kompletný prehľad o uplatňovaných, resp. plánovaných obchodnopolitických opatreniach a o ich súlade s pravidlami WTO;
- rokovaniam o vstupe ďalších krajín do WTO (najmä Ruská federácia, Kazachstan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Srbsko a i.);
- pravidelnému monitorovaniu obchodnopolitických opatrení prijatých proti kríze, resp. postupné odbúravanie prípadných diskriminačných a protekcionistických opatrení účelom.
- pokračovať v podpore a zintenzívnení spolupráce ústredných orgánov štátnej správy s podnikateľskou sférou, jej zväzmi a združeniami, pri príprave pozičných dokumentov k materiálom EÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky;
- pokračovať v podpore multilaterálnych rokovaní o DDA, ktoré naďalej zostávajú pre SR i pre celú EÚ prioritou;
- pokračovať v monitorovaní obchodnopolitických opatrení prijatých proti kríze a požadovať odstránenie protekcionistických opatrení prijatých tretími krajinami.

3.18

Vonkajšie vzťahy

Východné partnerstvo

Politika Východného partnerstva (VP) patrí k prioritám zahraničnej politiky SR. V hodnotenom období sa slovenská diplomacia zasadzovala za urýchlené spustenie implementačnej fázy VP. Slovensko zdôrazňovalo potrebu prioritne sa sústrediť na zmiernenie negatívnych dopadov globálnej ekonomickej krízy v partnerských krajinách, riešenie otázok blízkych obyvateľom partnerských krajín a energetickej bezpečnosti. Zároveň aktívne prispievalo k rozvoju neformálnej spolupráce angažovaných krajín EÚ, čoho dôkazom je aj organizácia expertnej schôdzky VP na vysokej úrovni v novembri 2009 v Bratislave. Slovensko sa zasadzuje aj za to, aby implementáciou Lisabonskej zmluvy

v oblasti Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky nedošlo k poklesu politického významu VP v zahraničnopolitickej agende EÚ.

Vo vzťahu k partnerským krajinám prišla SR s ponukou tzv. Non Paperov obsahujúcich konkrétne oblasti spolupráce ponúkané slovenskými expertmi z rôznych rezortov s cieľom prispieť k napĺňaniu cieľov VP. Minister zahraničných vecí SR postupne navštívil všetkých 6 partnerských krajín, kde boli prediskutované možnosti príspevku SR a boli odovzdané spomínané dokumenty. SR v komunikácii s partnerskými krajinami pripomína šance, ktoré ponúka VP najmä vo vzťahu k ekonomickej integrácii a aproximácii s EÚ, prípadne vízovej liberalizácie. Výsledky sa dostavia iba za predpokladu dlhodobej a systematickej reformnej politiky partnerských krajín a dodržiavania základných demokratických hodnotových princípov. SR sa bude v prípade najúspešnejších partnerských krajín zasadzovať za ponúknutie vízie európskej perspektívy, ktorá by bola najlepšou motiváciou pre reformy a proeurópsku politiku.

Význam VP v zahraničnej politike SR dokumentuje aj fakt, že vybrané krajiny VP boli zaradené ako prioritní adresáti slovenskej rozvojovej pomoci na rok 2010. Paralelne sa zintenzívnil dialóg s mimovládny sektorom zameraný na dosahovanie synergií pri formovaní príspevku Slovenska pre VP.

VP bolo spustené na summite v Prahe 5. mája 2009. Ide o novú formu vzťahov EÚ/členských štátov so 6 východnými partnermi ENP (Ukrajina, Moldavsko, Bielorusko, Arménsko, Gruzínsko a Azerbajdžan). Hlavnou pridanou hodnotou Východného partnerstva je vytvorenie multilaterálneho formátu spolupráce. Doteraz boli vzťahy EÚ k jej východným susedom realizované len na bilaterálnej úrovni (EÚ – partnerská krajina).

Východné partnerstvo ostáva priamou súčasťou a pokračovaním ENP, podobne ako Únia pre Stredozemie. Východné partnerstvo neponúka víziu vstupu do únie. V jeho rámci ide o politické pridruženie a ekonomicú integráciu (political association and economic integration). Hlavnými elementmi Východného partnerstva sú: príležitosť byť blízkym partnerom EÚ prostredníctvom Dohody o pridružení (Association Agreement), vytvorenie zóny voľného obchodu a tiež vízová liberalizácia. Všetky uvedené kroky sú viazané na plnenie konkrétnych podmienok, ako sú uvedené v texte spoločnej deklarácie prijatej na summite v Prahe.

V súvislosti s VP sa vytvorila skupina krajín like-minded. MZV Maďarska zorganizovalo dňa 22.5.2009 v Budapešti expertné stretnutie k tejto tematike. Účastníci podujatia sa zhodli na potrebe vlastných národných príspevkov, ako aj koordinácie aktivít zameraných na podporu implementácie VP. Na iniciatívu Maďarska nadviazalo aj stretnutie like-minded krajín organizované MZV SR, ktoré sa uskutočnilo dňa 20.11.2009 v Bratislave. Stretnutie potvrdilo záujem zúčastnených krajín podporovať a implementovať iniciatívu VP. Účastníci stretnutia dospeli k záveru, že bude nevyhnutné zachovať kontinuitu a dynamiku tejto iniciatívy v nadchádzajúcom období.

Dňa 8. decembra 2009 sa na okraj Rady EÚ pre zahraničné veci uskutočnilo vôbec prvé zasadnutie Východného partnerstva na úrovni ministrov vo formáte 27+6. Ministri formálne schválili pracovné programy štyroch tematických platforiem: 1) Demokracia, dobrá správa vecí verejných a stabilita, 2) Kontakty medzi ľuďmi, 3) Energetická bezpečnosť a 4) Ekonomická integrácia a konvergencia s politikami EÚ. Zároveň bola vzatá na vedomie výhrada Azerbajdžanu k účasti na projektoch multilaterálnej platformy (kvôli bilaterálnemu problému s Arménskom).

Súčasnú španielsku predsedníctvo EÚ vo verbálnej rovine spomína Východné partnerstvo ako jednu zo svojich zahraničnopolitických priorít v rámci programového dokumentu. V porovnaní s inými zahraničnými témami v ňom však nevystupuje ako kľúčová priorita. Španielski diplomati zdôrazňujú, že Východné partnerstvo potrebuje konsolidačnú fázu. To sa, vzhľadom na fakt, že projekty sa sotva rozbiehajú, dá chápať aj ako nižšia motivácia pre zintenzívnenie Východného partnerstva.

V dňoch 27.-28. januára 2010 španielske MZV zorganizovalo v Madride seminár na základe iniciatívy MZV Poľska a MZV ČR pod názvom „Budúcnosť Východného partnerstva (VP): výzvy a príležitosti“. Podujatie otvorili vystúpenia ministrov zahraničných vecí Poľska, ČR a Španielska. Seminár sa skladal z trojice panelov venovaných otázkam financovania, ako aj bilaterálnej a multilaterálnej dimenzie VP. Hlavnou myšlienkou seminára bolo predovšetkým prispieť k ďalšiemu vývoju a implementácii Východného partnerstva. Na podujatí vystúpili aj zástupcovia všetkých 6 partnerských krajín a medzi účastníkmi boli aj reprezentanti RF, USA a Turecka. Vďaka bohatej účasti vysokých predstaviteľov medzinárodných finančných inštitúcií, Európskej komisie, vplyvných európskych think tankov, partnerských krajín, Európskeho parlamentu, ako aj členských krajín EÚ, malo podujatie reprezentatívny charakter a ponúklo aktuálny obraz stavu a perspektív vývoja VP. Seminár sa uskutočnil fakticky ako poľsko-česká iniciatíva bez významnejšieho ideového a organizačného vkladu ES PRES.

Dňa 24. mája 2010 sa v poľských Sopotoch uskutočnilo neformálne zasadnutie k iniciatíve Východného partnerstva na úrovni ministrov zahraničných vecí, aj za účasti RF, Turecka a USA. Počas tohto stretnutia by malo dôjsť o.i. k vytvoreniu tzv. Skupiny priateľov VP (Group of Friends of EaP), ktorá by mala zahrňovať zapojenie tretích krajín. Ide o poľský návrh, pričom podľa predstáv poľskej strany by malo ísť o neformálnu skupinu, ktorá bude okrem iného identifikovať oblasti, v ktorých je možná realizácia spoločných projektov. Zároveň by táto skupina mala byť otvorená aj pre tretie krajiny, pod ktorými si Poľsko predstavuje najmä USA, Japonsko, Kanadu, Rusko a Turecko. Ministri zahraničných vecí krajín V4 podporili uvedený poľský návrh na stretnutí ministrov zahraničných vecí krajín V4+, ktoré sa uskutočnilo dňa 2. marca 2010 v Budapešti.

Vo vzťahu k jednotlivým krajinám VP bude EÚ vyvíjať v najbližšom období nasledujúce aktivity.

- Rusko – kľúčovou prioritou bude ďalšie posilnenie strategického partnerstva s Moskvou. V tomto bode budú pokračovať rokovania o novej dohode. Spoločný summit EÚ – Rusko je naplánovaný na 31. mája – 1. júna 2010 v ruskom Rostove. Predbežne 27. apríla 2010 sa uskutočnilo v Luxemburgu zasadnutie Stálej partnerskej rady na úrovni ministrov zahraničných vecí.
- Ukrajina – podstatným momentom je politický a ekonomický vývoj na Ukrajine po prezidentských voľbách. Pozornosť sa bude venovať aj finalizácii rokovaní o Asociačnej dohode a implementácii tzv. Plánu pridruženia (Association Agenda), ktorý bol prijatý v novembri 2009 a nahradil Akčný plán ENP. Na okraj Rady pre zahraničné veci sa dňa 15. júna 2010 uskutočnilo rokovanie Rady o spolupráci EÚ – Ukrajina
- Moldavsko – pre súčasné PRES bolo prioritným otvorením rokovaní o Asociačnej dohode 12. januára 2010 a pokračujúca implementácia Akčného plánu ENP. Dňa 22.2. 2010 na zasadnutí Rady pre zahraničné veci (FAC) padlo rozhodnutie o odstránení

vízových sankcií voči vybraným predstaviteľom Podnesterska. Pozornosť bude venovaná možnej ústavnej reforme v krajine. Podobne ako s Ukrajinou je na okraj Rady pre zahraničné veci naplánované v júni tohto roku zasadnutie Rady pre spoluprácu EÚ – Moldavsko, ktorá dnes predstavuje vrcholný orgán vo vzájomnej relácii.

- Bielorusko – po predĺžení vízových sankcií do októbra 2010 závermi Rady GAERC z novembra 2009 sa počas trvania ES PRES neplánuje ich ďalšia revízia. EÚ však bude vývoj v krajine neustále monitorovať. Uvedené závery Rady GAERC tiež vyzvali Komisiu, aby pripravila odporúčania k negociačným usmerneniam k vízovej a readmisnej dohode. Podobne by Komisia mala tiež pripraviť návrh tzv. joint interim plan, ktorý bude alternatívou k Akčnému plánu ENP
- Južný Kaukaz – vo vzťahu k regiónu Južného Kaukazu bude prioritné dosiahnuť prijatie negociačných usmernení k rokovaniam o nových dohodách s Arménskom, Azerbajdžanom a Gruzínskom, ktoré nahradia existujúce dohody o partnerstve a spolupráci (Partnership and Cooperation Agreement). V relácii s Gruzínskom by malo tiež dôjsť k podpisu vízovej a readmisnej dohody.

Pre SR je dôležité, aby Východné partnerstvo prinieslo konkrétne výsledky, ktoré by zvyšovali kredit proreformne a proeurópsky orientovaných síl. Vidina voľného obchodu s EÚ môže byť pre niektorých partnerov síce atraktívna, ale je zatiaľ natoľko vzdialená a rokovania spolu s aproximáciou legislatívy EÚ budú také komplikované, že musíme mať pripravené aj rýchlejšie a ľahšie naplniteľné ciele – predovšetkým zjednodušenie vízových procedúr, vízovú liberalizáciu, obnovu zastaralej infraštruktúry, pomoc pri získavaní investičných zdrojov, sociálne a edukačné programy. Výhody z Východného partnerstva by mali pociťovať aj obyčajní ľudia v partnerských krajinách.

Aj keď VP v súčasnosti neponúka víziu vstupu partnerom do únie, vieme si predstaviť udelenie európskej perspektívy najpripravenejším kandidátom v budúcnosti.

Pre realizáciu Východného partnerstva je dôležitá efektívna spolupráca s tretími krajinami. Rusko môže byť veľkým problémom. Ak sa chceme úspešne vyhnúť akýmkoľvek obštrukciám, mali by sme pripraviť a ponúknuť konkrétne projekty tretím krajinám. Pre partnerov je výhodnejšie, ak krajiny ako Rusko budú konštruktívne vis-à-vis VP. Samozrejme, vítaní sú všetci tretí partneri, ktorí majú záujem a môžu byť prínosom (USA, Kanada, Japonsko, Turecko).

3.19

Výskum, technológie a inovácie

Výskum

Na úrovni EÚ sa MŠ SR prostredníctvom svojich zástupcov zúčastňuje na rokovaní Pracovnej skupiny Rady EÚ pre výskum. Na úrovni tejto skupiny prebieha pripomienkovanie legislatívnych návrhov Európskej komisie ako aj ďalších dokumentov pred zasadnutím COREPER 1. Legislatívne a nelegislatívne materiály z oblasti výskumu a vývoja schvaľujú ministri členských krajín EÚ v rámci zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť, časť Výskum.

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia je zabezpečená prostredníctvom pravidelných zasadnutí rezortnej a koordinačnej komisie MŠ SR.

Presadzovanie záujmov SR na úrovni EÚ

Zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť sa konajú podľa programov jednotlivých predsedníctiev Rady EÚ, v priemere zasadá Rada tri až štyrikrát počas polroka, pričom jedno zo zasadnutí má neformálny charakter a slúži na neformálnu výmenu názorov ministrov k zásadným otázkam z oblasti výskumu a vývoja. Na zasadnutiach Rady pre konkurencieschopnosť, časť Výskum sa účastní delegácia SR pod vedením podpredsedu vlády a ministra školstva SR, prípadne štátneho tajomníka MŠ SR. Na rokovaní vystupuje vedúci delegácie SR v súlade so stanoviskami SR schválenými Výborom NR SR pre európske záležitosti.

Najvýznamnejšie témy prerokované Radou pre konkurencieschopnosť, časť Výskum:

- Rozvoj Európskeho výskumného priestoru (ERA) - výskum založený na inováciách, prepojenie výskumu a inovácií
- Návrh nariadenia Rady o právnom rámci Spoločenstva pre Európske konzorcium pre výskumnú infraštruktúru (ERIC) – nový legislatívny rámec pre európske výskumné infraštruktúry
- Výskumné infraštruktúry a regionálny rozmer ERA
- Ľubl'anský proces a prvé kroky k realizácii Vízie 2020 pre ERA
- Zlepšenie riadenia ERA
- Nový koncept spoločného programovania v oblasti výskumu a vývoja
- Európsky program globálneho monitorovania zeme (GMES)

Záujmy SR sú presadzované aj prostredníctvom účasti zástupcov MŠ SR na rokovaní Výboru pre vednú a technickú politiku (CREST), Skupín na vysokej úrovni CREST pre spoločné programovanie (GPC) a medzinárodnú spoluprácu v oblasti vedy a techniky (SFIC), Riadiacej skupiny pre ľudské zdroje (SGHRM) a ďalších orgánov.

Vplyvy členstva SR v EÚ v oblasti výskumu a vývoja

Za uvedené obdobie neboli schválené žiadne legislatívne materiály EÚ, ktoré by si vyžadovali transpozíciu do právneho poriadku SR.

Prehľad najdôležitejších nelegislatívnych opatrení za uvedené obdobie:

- Ministerstvo školstva SR pripravilo návrh Nového modelu financovania vedy a techniky v SR. Návrh sa sústreďuje najmä na spájanie zdrojov štátneho rozpočtu, podnikateľského sektora a zdrojov EÚ, zvýšenie podielu podpory poskytovanej prostredníctvom účelového financovania vedy a techniky, identifikovanie troch vecných priorít aplikovaného výskumu a experimentálneho vývoja, podporu základného výskumu bez tematického obmedzenia. Z konkrétnych opatrení sa navrhuje napr.

vytvorenie národného systému transferu technológií, výskumno-vývojových centier, podpora vedecko-technických parkov, technologických inkubátorov a ďalšie.

- Častou témou na úrovni EÚ je potreba podpory zapojenia podnikateľov, najmä malých a stredných podnikov do výskumu a vývoja. V SR je takáto podpora zabezpečená prostredníctvom Zákona č. 185/2009 Z.z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Od 1.9.2009 je spustený systém online podávania žiadostí o stimuly pre výskum a vývoj. K 15.12.2009 boli vyhodnotené prvé žiadosti a podpredseda vlády a minister školstva SR podpísal zmluvy o poskytnutí stimulov pre výskum a vývoj. Podporených bolo 5 žiadostí, pričom podnikateľom bude v období 2009 – 2012 poskytnutých celkovo 6,5 milióna EUR.
- Pre SR zostáva naďalej prioritou podpora účasti subjektov zo SR v projektoch 7. rámcového programu pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity (7. RP). Podpora účasti SR v 7. RP je zabezpečovaná prostredníctvom programu Agentúry na podporu výskumu a vývoja (APVV) na podávanie žiadostí o registráciu a refundáciu nákladov na prípravu projektov 7. RP a programu APVV zameraného na dofinancovanie projektov 7. RP. V rámci aktualizácie výzvy, schválenej Predsedníctvom APVV dňa 1.2.2010 bola výzva na podávanie žiadostí o dofinancovanie projektov 7. RP rozšírená a zahŕňa aj dofinancovanie projektov v rámci programu 7. RP EURATOM.
- Podporné štruktúry 7. RP v SR sú, na základe zmluvy o spolupráci medzi MŠ SR a APVV, organizačne a administratívne zabezpečované APVV. Zahŕňajú 20 delegátov programových výborov 7. RP, 20 národných kontaktných bodov (NCP) 7. RP a národného koordinátora NCP. V sledovanom období sa APVV v spolupráci s MŠ SR zamerala najmä na zlepšenie informovania potencionálnych účastníkov projektov 7. RP a verejnosti. Lepšia informovanosť je zabezpečená prostredníctvom novej osobitnej sekcie web stránky APVV, ktorá je venovaná podpore účasti v 7. RP a zahŕňa osobné stránky národných delegátov a NCP s informáciami o aktuálnych výzvach 7. RP a pripravovaných podujatiach.
- Európska komisia predstavila nový koncept zaujímavý aj pre SR pod názvom „Spoločné programovanie“. Ide o koncept spolupráce členských štátov „pri definovaní a implementácii spoločnej strategickej vecnej výskumnej agendy založenej na spoločnej vízii, ako čeliť najväčším spoločenským výzvam“. Účelom je posilniť aj medzinárodnú spoluprácu, koordinovať a integrovať programy členských štátov financované z verejných zdrojov v obmedzenom počte strategických vecných oblastí. Spoločné programovanie zahŕňa strategickú spoluprácu medzi existujúcimi národnými programami výskumu a vývoja, ale aj spoločné plánovanie a založenie nových. SR podporila myšlienku spoločného programovania a do tohto procesu sa aktívne zapojila keď sa stala členom pilotnej iniciatívy na boj proti neurodegeneratívnym chorobám najmä Alzheimerovej chorobe. Záujem o vstup SR bol oznámený listom podpredsedu vlády a ministra školstva SR zo dňa 28.4.2009.
- V roku 2009 bol schválený právny rámec Spoločenstva pre Európske konzorcium pre výskumnú infraštruktúru (ERIC), ktorý je určený pre veľké projekty výskumných infraštruktúr z cestovnej mapy Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI), na ktorých aktívne participuje aj SR. V snahe jasne definovať priority SR MŠ SR pripravuje návrh Národnej cestovnej mapy pre výskumné

infraštruktúry, ktorý bude obsahovať priority a usmernenia pre zapojenie SR do výskumných infraštruktúr ESFRI.

- Pre SR je dôležitá účasť aj v ďalších európskych iniciatívach výskumu a vývoja napr. Spoločných technologických podnikoch STI. V roku 2009 napr. MŠ SR podpísalo dohodu o administrácii so spoločným podnikom ENIAC a stalo sa národným financujúcim orgánom, ktorý bude poskytovať príspevok subjektom zo SR na spolufinancovanie ich účasti v projektoch ENIAC zameraných na nanoelektroniku. V súčasnosti sa už pripravujú zmluvy o spolufinancovaní dvoch projektov MAS a END s účasťou troch subjektov zo SR, ktoré boli vybrané v rámci výzvy ENIAC pre rok 2009.

V nasledujúcom období je potrebné:

- Znížiť počet priorít SR v oblasti podpory aplikovaného výskumu na tri až päť. Podporu základného výskumu zabezpečiť bez osobitne určených priorít.
- V súvislosti s prenosom poznatkov a technológií je potrebné vytvoriť národnú sieť pre transfer technológií.
- Prioritou musí byť aj ďalšie zvyšovanie zapojenia podnikateľov do výskumných a vývojových činností a prostredníctvom stimulov podporovať zvyšovanie výskumných a vývojových kapacít, najmä malých a stredných podnikov.
- Je potrebné ďalej zvyšovať podporu účasti subjektov zo SR v 7. RP a podporovať účasť SR v ďalších európskych iniciatívach v oblasti výskumu a vývoja.

3.19.2 Technológie a inovácie

Celosvetovo sú inovácie považované za kľúčový nástroj pre hospodársky rast a udržanie si konkurencieschopnosti.

Koordináciu na európskej úrovni zabezpečujú experti ministerstva hospodárstva. Pravidelne pripravovali pozičné dokumenty k problematike inovácií/ inováčnej politiky na rokovanie vecne príslušnej Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast (WGCG), pripravovali inštrukcie na rokovanie COREPERu 1 a stanoviská na rokovanie Rady pre konkurencieschopnosť.

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia záležitostí EÚ v oblasti inovácií zabezpečovaná na úrovni Rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva hospodárstva SR a Sektorovej pracovnej skupiny konkurencieschopnosť- pracovná skupina „Priemyselná politika a inovácie“.

V sledovanom období sa SPS v oblasti inovácií zaoberala prípravou stanovísk a pozičných dokumentov za oblasť inovácií, rozpracovaním návrhu inováčnej stratégie EÚ na národné podmienky Slovenska.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho charakteru prerokované v období od 1. 5. 2009 do 30. 4. 2010

- na úrovni Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast
 - Ekonomický prehľad EÚ za rok 2009

- Integrovaný prístup ku konkurencieschopnej a trvalo udržateľnej priemyselnej politike v Európskej únii
 - Iniciatíva vedúcich trhov pre Európu - Strednodobá správa o pokroku
- na úrovni Rady Európskej únie pre konkurencieschopnosť

V oblasti inovácií boli na rokovanie Rady Európskej únie pre konkurencieschopnosť ako časti komplexných materiálov resp. samostatne zaradené dokumenty:

- Prieskum inovačnej politiky Spoločenstva v meniacom sa svete. Cieľom oznámenia je identifikovať pretrvávajúce nedostatky v oblasti inovácií a navrhnúť smerovanie novej inovačnej politiky. Výsledkom všetkých iniciatív bude vytvorenie európskeho inovačného plánu zameraného na podporu konkurencieschopnosti EÚ ako celku
- Na ceste ku konkurencieschopnej, inovatívnej a environmentálne efektívnej Európe príspevok Rady pre konkurencieschopnosť k lisabonskému programu po roku 2010.
- Správa o pokroku v oblasti inovácií. Dokument obsahuje komplexný pohľad na situáciu v implementácii akčného programu pre inovácie.

Vplyvy a zmeny v šiestom roku členstva

Problematika a závery za oblasť inovácií, prerokované na pôde Európskej komisie a Rady ministrov pre konkurencieschopnosť, boli aplikované na národnej úrovni a zapracované do dokumentov zastrešujúcich inovačné aktivity. Pre zlepšenie podmienok rozvoja inovatívneho podnikania a zvýšenie inovačnej výkonnosti Slovenskej republiky MH SR v uvedenom období plnilo opatrenia Inovačnej politiky na roky 2008 až 2010, ktoré vychádzajú z jednoznačnej potreby zabezpečiť podmienky pre akceleráciu a rozvoj inovačných procesov v Slovenskej republike.

V nasledujúcom období je potrebné:

- zabezpečiť štrukturálne zmeny financovania výskumu, vývoja a inovácií, nakoľko bez trvalej finančnej podpory výskumu a vývoja zo strany štátu a podnikateľov, nebude možné dosiahnuť výraznejší pokrok v oblasti inovácií a vo zvyšovaní konkurenčnej schopnosti domácich subjektov,
- monitorovať vývoj iniciatív EÚ (Komisie) v oblasti inovácií a pripraviť k nim stanoviská, rozpracovať na národné podmienky
- zabezpečiť podporu účasti podnikateľského sektora v schválenom rámcovom programe Spoločenstva „Program pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 – 2013)“
- vytvoriť podmienky pre aktivovanie podnikateľských subjektov v oblasti aplikovaného výskumu a inovácií - vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj klastrov a aktívnu klastrovú politiku, technologické platformy spolu s možnosťou mobility výskumných pracovníkov.

3.20

Vzdelávanie, mládež, odborná príprava a šport

Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii prinieslo nové možnosti skvalitňovania vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré majú zásadnú funkciu pri formovaní budúcej európskej spoločnosti. Výmena skúseností a spolupráca v kontexte bolonského a kodanského procesu vedie k pokroku, najmä v podpore národných reforiem celoživotného vzdelávania, modernizácii vysokoškolského vzdelávania a rozvoji spoločných európskych nástrojov na podporu kvality, transparentnosti a mobility vo vzdelávaní.

V období od 30. 4. 2009 do 1. 5. 2010 Rada EÚ pre vzdelávanie, mládež a kultúru prijala resp. predbežne prerokovala nasledovné významné dokumenty:

- Návrh záverov Rady o zlepšení partnerstiev medzi inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a sociálnymi partnermi, vrátane zamestnávateľov, v kontexte celoživotného vzdelávania;
- Strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave do roku 2020;
- Profesionálny rozvoj učiteľov a vedenia škôl;
- Vzdelávanie detí z migračného prostredia;
- Posilnenie úlohy vzdelávania v plne funkčnom vedomostnom trojuholníku;
- Rozmanitosť a transparentnosť – hybné sily excelentnosti v európskom vysokoškolskom vzdelávaní;
- Obnovený rámec pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže na roky 2010 – 2018;

Šiesty rok členstva SR v Európskej únii znamená pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy prínos v podobe implementácie komunitárneho programu – Program celoživotného vzdelávania a podporu ďalších foriem európskej spolupráce vyvolaných najmä dynamicky sa meniacimi potrebami európskeho trhu práce. Vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú kľúčovú úlohu pri riešení mnohých sociálnoekonomických, demografických, environmentálnych a technologických výziev, pred ktorými stojí dnes i v ďalších rokoch Európa a jej občania. Efektívne investovanie do ľudského kapitálu prostredníctvom systémov vzdelávania a odbornej prípravy je nevyhnutnou zložkou stratégie Európy na zabezpečenie vysokej úrovne udržateľného rastu založeného na vedomostiach, ako aj pracovných miest, teda oblastí, ktoré sú v centre lisabonskej stratégie, pričom sa zároveň podporuje aj seberealizácia, sociálne začlenenie a aktívne občianstvo.

Pre oblasť mládeže priniesol šiesty rok členstva SR v EÚ odsúhlasenie stratégie európskej spolupráce v oblasti mládeže na roky 2010 – 2018. Stratégia je rozdelená do trojročných pracovných cyklov, z ktorých prvý bude pokrývať roky 2010 - 2012. Pre každý pracovný cyklus Rada EÚ na základe európskej správy o mládeži, ktorá sa vypracuje každé tri roky, prijme niekoľko priorít pre európsku spoluprácu. Sformulovali sa dva celkové ciele európskej spolupráce v oblasti mládeže: vytvoriť viac rovných príležitostí pre všetkých mladých ľudí vo

vzdelávaní a na trhu práce a podporovať aktívne občianstvo, sociálne začlenenie a solidaritu všetkých mladých ľudí. Prebieha tiež implementácia programu Mládež v akcii. Program prispieva k posilneniu uvedomenia významu výskumu v oblasti mládeže a potreby pracovať na vývoji nástrojov na podporu uznávania neformálneho vzdelávania a mobility mladých ľudí.

V oblasti športu je kľúčovou oblasťou implementácia Bielej knihy o športe. Nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy boli prinesené nové kompetencie EÚ v oblasti športu, ktorý sa tak stáva formálnou politikou s iniciatívnou funkciou Európskej komisie, schvaľovacou kompetenciou Rady EÚ a implementáciou Komisie.

Nový rámec pre spoluprácu v oblasti športu vo forme oznámenia Komisie bude obsahovať:

- tri prioritné oblasti politiky športu (posilnenie spoločenskej úlohy športu; rozvíjanie ekonomického rozmeru športu; organizácia športu);
- cykly spolupráce, ktoré by mali trvať 3 - 4 roky, ukončené evaluáciou a návrhom priorít na ďalšie obdobie;
- možnosti financovania.

V budúcom období bude potrebné v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, mládeže a športu sa sústrediť na nasledovné aktivity:

- realizovať priority Národného programu reforiem SR na roky 2008 – 2010 prostredníctvom zabezpečenia implementácie akčných plánov strednodobých opatrení NPR vo vzdelávaní a odbornej príprave;
- pokračovať v implementácii zákona o výchove a vzdelávaní, zákona o odbornom vzdelávaní a príprave a zákona o celoživotnom vzdelávaní s cieľom pokračovať v realizácii reformy základného a stredného školstva a ďalšieho vzdelávania;
- pokračovať v efektívnej implementácii komunitárneho Programu celoživotného vzdelávania a komunitárneho programu Mládež;
- spolupracovať s ostatnými členskými štátmi pri implementácii Európskeho kvalifikačného rámca a Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu;
- spolupracovať v európskej spolupráci v oblasti práce s mládežou a mládežníckej politiky, podpore mládežníckeho dobrovoľníctva a v štruktúrach a aktivitách organizácií a inštitúcií zameraných na prácu s mládežou;
- pokračovať v implementácii Bielej knihy v oblasti športu v rámci konkrétnych opatrení a zabezpečiť nový rámec pre európsku spoluprácu v oblasti športu vrátane možnosti jeho financovania.

3.21

Zahranická a bezpečnostná politika

SR sa podieľala na formovaní SZBP EÚ prostredníctvom aktívnej účasti na činnosti príslušných pracovných skupín Rady EÚ a na rokovaní Politického a bezpečnostného výboru (PSC) a Výboru stálych predstaviteľov 2 (COREPER 2). Minister zahraničných vecí SR sa pravidelne zúčastňoval na rokovaní Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC), neskôr na rokovaní Rady pre všeobecné záležitosti (GAC) a Rady pre zahraničné veci (FAC), kde prezentoval postoje SR k aktuálnym otázkam SZBP EÚ. Zároveň sa podieľal na schvaľovaní záverov týchto Rád odzrkadľujúcich pozície EÚ k jednotlivým otázkam jej vonkajších vzťahov. V otázkach SBOP EÚ sa minister obrany SR zúčastňoval rokovaní Rady pre zahraničné veci za účasti ministrov obrany ČR EÚ (FAC/MiO) uskutočňované predsedníctvom Rady EÚ, na ktorých boli riešené aktuálne otázky bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ a prijímané závery Rady, týkajúce sa SBOP.

Na tvorbe a koordinácii pozícií SR k otázkam SZBP mala významný podiel Rezortná koordinačná skupina (RKS) zložená z expertov MZV SR a doplnená o zástupcov Úradu vlády SR a NR SR. Zasadnutia RKS sa konali raz týždenne a boli venované diskusii o aktuálnych témach prerokovávaných v pracovných skupinách Rady EÚ a v PSC. Pri tvorbe a koordinácii pozícií v záležitostiach SBOP obdobne zastávala dôležitú úlohu RKS MO SR pre záležitosti EÚ.

Pri napĺňaní cieľov v rámci SZBP EÚ SR aj počas šiesteho roku jej členstva v EÚ úzko spolupracovala s európskymi partnermi. Ťažisko aktivít SR vychádzalo z našich dlhodobých zahraničnopolitických priorít, ktorými sú predovšetkým západný Balkán, politika voči východným susedom EÚ a vzťahy so strategickými partnermi. Popri prioritách slovenskej zahraničnej politiky sa naše aktivity sústredili aj na témy, ktoré sú významné z hľadiska globálneho medzinárodného vývoja (mierový proces na Blízkom východe, Irán, Afganistan, boj proti terorizmu, problematika energetickej bezpečnosti, klimatických zmien ap.). Naši zástupcovia v jednotlivých formáciách Rady EÚ, predovšetkým na pravidelných zasadnutiach GAERC, resp. FAC, sa konštruktívnym prístupom snažili prispieť k formovaniu SZBP EÚ tak, aby odzrkadľovala aj naše postoje k otázkam vonkajších vzťahov únie a aby zároveň posilnila akcieschopnosť a postavenie EÚ na medzinárodnej scéne.

V rámci politiky EÚ voči regiónu západného Balkánu sa SR usilovala najmä o stabilizáciu a rozvoj krajín západného Balkánu a o podporu ich približovania sa k EÚ. SR sa predovšetkým zasadzovala za pokračovanie procesu rozširovania EÚ, ktorý je významným nástrojom na posilnenie priestoru stability a prosperity v Európe.

Východný rozmer slovenskej zahraničnej politiky bol v hodnotenom období umocnený záujmom o stabilizáciu situácie vo východnej Európe, Zakaukazsku a v Strednej Ázii, ktorá má potenciál ovplyvňovať vývoj i v stredoeurópskom regióne.

Vzťahy SR s Ruskou federáciou sa opierali o pragmatický partnerský dialóg podporujúci vzájomne výhodnú hospodársku spoluprácu a strategické partnerstvo EÚ s Ruskom, t.j. partnerstvo posilňujúce predovšetkým energetickú a surovinovú bezpečnosť Európy a stabilitu dlhodobých vzťahov Ruska s EÚ. V zhode s politikou EÚ, ktorá vníma Rusko ako svojho strategického partnera, SR zaktivizovala slovensko-ruské vzťahy v hospodárskej oblasti i politické kontakty. Vo vzťahu k východným susedom SR považuje za úspech predovšetkým spustenie iniciatívy Východného partnerstva na summite v Prahe dňa 7. mája 2010. Táto iniciatíva je príležitosťou na vytvorenie spoločného ekonomického a hodnotového priestoru a na celkovú modernizáciu spoločnosti v partnerských krajinách (Ukrajina, Bielorusko, Moldavsko, Azerbajdžan, Arménsko a Gruzínsko) na báze modelu EÚ.

V oblasti spolupráce so strategickými partnermi sa SR podieľala na rozvoji transatlantického dialógu, dialógu EÚ a NATO k bezpečnostným otázkam, ako aj na formovaní vzťahov EÚ s jej strategickými partnermi (Rusko, Čína, India, Brazília, Japonsko). Hospodárska kríza, nové globálne výzvy, medzinárodná spoluzodpovednosť i pozitívna skúsenosť solidarity posilnili vzťahy Slovenska s Nemeckom, Francúzskom, Veľkou Britániou, Talianskom, Španielskom, Holandskom, Kanadou a ďalšími členmi EÚ a NATO.

V rámci operácií a misií Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) sa SR zúčastňovala na operácii EUFOR Althea v Bosne Hercegovine (39 vojakov Ozbrojených síl SR), v misii EUPM v Bosne a Hercegovine (4 policajti), v misii EUBAM v Moldavsku (3 policajti a 2 colníci), v misii EULEX v Kosove (9 policajtov) a v misii EUMM v Gruzínsku (2 policajti a 1 vojak). SR venovala pozornosť aj tvorbe civilných a vojenských spôsobilostí, a to aj prostredníctvom činnosti a spolupráce v rámci Európskej obrannej agentúry a vysielania vojenského a civilného personálu na školenia Európskej akadémie pre bezpečnosť a obranu (ESDC). V rámci budovania vojenských nástrojov pre potreby krízového manažmentu mimo územia SR bol v druhom polroku 2009 v pohotovostnom režime kontingent OS SR vyčlenený v rámci spoločnej česko - slovenskej bojovej skupiny EÚ. Slovensko je tiež v prvej polovici roku 2010 súčasťou bojovej skupiny pod vedením Poľska. V koncepcnej oblasti SR zdôrazňovala potrebu zlepšenia spolupráce medzi EÚ a NATO na základe pragmatického prístupu na strategickú i na operačnú úroveň.

V hodnotenom období tiež SR prispela k úsiliu o zmiernenie konfliktov a posilnenie stability a demokracie v Iraku, Afganistane a na Blízkom východe. V záujme podpory stability v regióne sa SR aktívne podieľala na tvorbe pozícií EÚ k politickým konfliktom a krízam s dôrazom na úsilie o dosiahnutie vyváženej a jednotnej politiky EÚ vo vzťahu k izraelsko-palestínskemu konfliktu, k Iraku a k iným krízovým oblastiam vo svete. Vo vzťahu k Iránu Slovensko podporovalo jednotný a solidárny postup EÚ. Dôraz bol kladený najmä na iránsky jadrový program, ktorého riešenie SR považuje za osobitne významné.

Po vstupe Lisabonskej zmluvy do platnosti stojí pred slovenskou zahraničnou službou vážna výzva: Ako uspieť v podmienkach formujúcej sa Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, ktorej hlavným cieľom je predstavovať koherentnejšiu a globálnejšiu zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ. Za ďalšiu výzvu možno považovať potrebu integrácie segmentov, ktoré primárne nespádajú len do oblasti MZV SR (ako napr. obrana), ale vyžadujú si koordináciu a súčinnosť s inými rezortmi (napr. v prípade otázok obrany ide o MO SR).

Pre menšie členské štáty môže prívlastok spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ v podmienkach Lisabonskej zmluvy znamenať aj zníženie ich, už i tak obmedzeného vplyvu v mene európskych a globálnych záujmov. Dôležité veci sa jednoducho môžu prediskutovať medzi väčšími hráčmi, pričom európska zahraničná služba, ktorá bude disponovať excelentnou expertízou, si prisvojí viaceré štruktúry a prostriedky Európskej komisie a vybavená posilnenou prítomnosťou v tretích krajinách, si určite nájde svoj priestor pre manažovanie procesov. Malé krajiny potom môžu byť len prizvané k rozhodnutiam, ktoré však budú pripravené mimo ich substantívnejšej účasti. Faktom je, že rotujúce predsedníctvo už nebude predstavovať tú príležitosť, ktorou napríklad disponovali Slovensko či Česká republika. V oblasti SZBP si priority stanoví Vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku riadiaci európsku zahraničnú službu. Bude zaujímavé sledovať, ako sa s touto výzvou vyrovnajú napríklad maďarské a poľské predsedníctvo EÚ.

Budúcnosť pravdepodobne prinesie viaceré nové zahraničnopolitické a bezpečnostné výzvy, ktoré dnes nie je jednoduché predvídať. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že ak máme byť i naďalej relevantnými účastníkmi rozhodovacích procesov a formovania SZBP EÚ,

nesmieme byť aspoň v niektorých segmentoch vonkajších vzťahov únie prehliadnuteľní, t.j. musíme disponovať výbornou expertízou aspoň vo vytipovaných oblastiach zahraničnej politiky, či v jej vybraných témach.

Ďalšiu príležitosť predstavuje pre SR rámec V4. Keď sme pred rokom 2004 pochybovali o možnosti jeho zmysluplného naplnenia, dnes stojíme na prahu vlastného predsedníctva V4 a vidíme množstvo relevantných tém od východnej politiky cez energetickú bezpečnosť, ku ktorým máme spolu so svojimi partnermi čo povedať. Pre krajinu veľkosti SR je úspešný regionálny rámec, kde plnohodnotne pôsobí, veľkou pridanou hodnotou aj do budúcnosti.

V praktickej rovine musíme brať do úvahy skutočnosť, že nové delegácie EÚ budú predstavovať kľúčový a vysoko relevantný prvok zahraničnej politiky EÚ. Už to nebudú len zastúpenia EK, ktoré koordinujú rozdeľovanie finančných prostriedkov pre napĺňanie konkrétnych projektov. Pôjde o plnohodnotné zastúpenia EÚ. Odporúčanie preto znie snažiť sa dostať do štruktúr európskej zahraničnej služby a vytipovať si, primerane veľkosti a možnostiam SR, niekoľko dôležitých pozícií, kde bude Slovensko zastúpené svojimi diplomatmi. V4 tak zároveň predstavuje prostriedok na efektívnejšie presadzovanie spoločných záujmov krajín V4 na pôde EÚ. Spolupráca krajín v rámci V4 umožňuje kvalitnejšiu prípravu spoločných pozícií, ktoré potom majú väčšiu šancu byť akceptované aj v inštitúciách EÚ.

3.22

Zamestnanosť a sociálne veci

Na vnútroštátnej úrovni koordináciu problematiky „zamestnanosť a sociálne veci“ z prevažnej miery zabezpečuje MPSVR SR. Na úrovni EÚ problematika zamestnanosti a sociálnych vecí je prerokúvaná v pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky a Rade EPSCO (zamestnanosť, sociálna politika, zdravie a spotrebiteľské záležitosti) – v SR gestor MPSVR SR. SR je na EÚ úrovni zastúpené najmä vo Výbore pre zamestnanosť (EMCO), Výbore pre sociálnu ochranu (SPC). SR je taktiež zastúpená v Poradnom výbore pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, Poradnom výbore pre rovnaké príležitosti pre mužov a ženy, Poradnom výbore pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov, Výbore Európskeho sociálneho fondu, Výbore PROGRESS a ďalších stálych výboroch a pracovných skupinách vytvorených Radou a EK ako i v riadiacich radách Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (v Dubline), Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (v Bilbao) a Európskom inštitúte pre rodovú rovnosť.

Činnosť Výboru pre zamestnanosť (EMCO) a Výboru pre sociálnu ochranu (SPC)

Výbor pre zamestnanosť monitoruje zamestnanosť a politiky zamestnanosti v Európskej únii a podporuje koordináciu politik zamestnanosti medzi členskými štátmi. Počas roka 2009 sa činnosť Výboru zamerala hlavne na hľadanie efektívnych nástrojov na prekonanie dopadov globálnej hospodárskej krízy v oblasti zamestnanosti. Pravidelne monitoroval dopady krízy na zamestnanosť v Európe na základe mesačných správ pripravovaných DG EMPLOYMENT. Pripravil „Spoločnú správu o zamestnanosti 2008/2009.“ Konštatoval, že stratégia flexiistoty, podpora aktívnych politik trhu práce, geografická, profesijná, odvetvová a sociálna mobilita spolu so stratégiou rozvoja zručností predstavujú významný prvok opatrení na prekonanie krízy.

Výbor pre sociálnu ochranu bol zriadený za účelom posilnenia spolupráce medzi členskými štátmi v oblasti politiky sociálnej ochrany. Úlohou výboru je monitorovať rozvoj politik sociálnej ochrany v členských štátoch a spoločenstve, podporovať výmenu informácií, skúseností a dobrej praxe medzi členskými štátmi a Komisiou. Výbor pre sociálnu ochranu pravidelne monitoroval sociálne dopady hospodárskej krízy a politik. Pripravil „Spoločnú správu o sociálnej ochrane a sociálnom začlenení na rok 2009.“ Na základe analýz dospel k záveru, že systémy sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie hrajú významnú úlohu ako automatické hospodárske stabilizátory a ako efektívny tlmič sociálnych dopadov krízy.

Výbory sa tiež prostredníctvom svojich stanovísk podieľali na príprave pokračovania Lisabonskej stratégie po roku 2010 a výrazne prispeli k stanoveniu základných cieľov pre stratégiu EÚ 2020. Na základe rokovaní dospeli k záveru, že Únia by mala smerovať k plnej zamestnanosti a spoločenskému pokroku, zamestnanosť a sociálne otázky ostávajú kľúčové prvky budúcej stratégie EÚ, jedným z hlavných cieľov EÚ 2020 by malo byť usilovať sa o priemernú celkovú mieru zamestnanosti vo výške 75% na úrovni EÚ pre populáciu vo veku 20 až 64 a počet ľudí ohrozených chudobou by sa mal znížiť o 20 miliónov. Nakoľko slabosť súčasnej Lisabonskej stratégie bola v integrácii a koordinácii jednotlivých politik, výbory navrhli zmeny v podávaní správ zameraných na zlepšenie koordinácie a efektivity riadenia procesu.

Legislatívne návrhy prerokované Radou EPSCO počas roka 2009:

- Návrh smernice Rady, ktorou sa vykonáva revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke uzavretá UNICE, CEEP a ETUC a zrušuje smernica 96/34/ES (text s významom pre EHP)

Cieľom tohto návrhu je zabezpečiť, aby revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke uzavretá európskymi medziodvetvovými sociálnymi partnermi dňa 18. júna 2009 vyvolala právne účinky.

Revidovanou dohodou sa predlžuje individuálne právo pracujúcich mužov a žien na rodičovskú dovolenku z troch na štyri mesiace. Pracovníci budú chránení pred diskrimináciou z dôvodu žiadosti o materskú dovolenku alebo čerpania rodičovskej dovolenky. (Dohoda zakazuje nielen prepustenie zamestnanca, ale aj všetky formy znevýhodňovania z dôvodu žiadosti o čerpanie rodičovskej dovolenky. Vďaka tomu sú pracovníci čerpajúci rodičovskú dovolenku z tohto dôvodu lepšie chránení pred diskrimináciou).

Rada EPSCO dosiahla politickú dohodu k návrhu smernice na svojom rokovaní dňa 30. novembra 2009.

Smernica bola uverejnená v Ú. v. EÚ (ÚV EÚ L 68/13, 18.3.2010) ako smernica Rady 2010/18/EÚ z 8. marca 2010, ktorou sa vykonáva revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke uzavretá medzi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a ETUC a zrušuje smernica 96/34/ES (Text s významom pre EHP).

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice 86/613/EHS

Návrh je súčasťou balíka iniciatív týkajúcich sa zosúladienia pracovného, rodinného a súkromného života. Zámerom návrhu je zlepšiť sociálnu ochranu samostatne zárobkovo

činných osôb, s cieľom odstránenia prekážok pre podnikanie žien. Usiluje tiež o zlepšenie sociálnej ochrany „vypomáhajúcich partnerov“, ktorí pomáhajú pri rodinnom podnikaní, bez toho aby mali zabezpečené príslušné práva.

Cieľom tohto je zmeniť legislatívny rámec Spoločenstva týkajúci sa uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi, pokiaľ ide o samostatne zárobkovo činné osoby a ich manželov alebo manželky. Prístup zahŕňa: možnosť materskej dovolenky pre samostatne zárobkovo činné ženy; uznanie prínosu vypomáhajúcich manželov alebo manželiek do rodinného podniku tým, že sa im prizná možnosť sociálnej ochrany, ktorá je rovnocenná s ochranou ich samostatne zárobkovo činných partnerov a udelenie právomoci vnútroštátnym subjektom v oblasti rovnosti, pokiaľ ide o prípady diskriminácie.

Rada EPSCO dosiahla politickú dohodu k návrhu smernice na svojom rokovaní dňa 30. novembra 2009.

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/85/EHS o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok

Rokovania o tomto návrhu smernice prebiehali počas roka 2009 prebiehali v rámci pracovnej skupiny Rady pre sociálne otázky.

Cieľom návrhu je zlepšiť ochranu poskytovanú tehotným pracovníčkam a pracovníčkam, ktoré sú krátko po pôrode alebo dojčiacim pracovníčkam.

Slovenská republika má zatiaľ jeden problém so zmenou smernice 92/85/ES, a to že nemôžeme súhlasiť s návrhom Komisie (12 týždňov čerpania materskej dovolenky podľa vlastného rozhodnutia bez nutnosti povinného nástupu na materskú dovolenku v období 6 týždňov pred plánovaným pôrodom), ktorá podporuje ženu v jej rozhodnutí slobodne si určiť nástup na materskú dovolenku, táto záležitosť by mala byť v rukách lekárov. Príslušný lekár podľa zdravotného stavu ženy určí presný termín nástupu na materskú dovolenku. Žena v Slovenskej republike nastupuje na materskú dovolenku spravidla 6 alebo 8 týždňov pred pôrodom a 6 týždňov po pôrode na zotavenie je taktiež povinných.

- Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu

Hlavným cieľom smernice je bojovať proti diskriminácii na základe náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie a zaviesť zásadu rovnakého zaobchádzania aj do iných oblastí ako je oblasť zamestnania.

Tento návrh dopĺňa existujúci právny rámec EÚ, podľa ktorého sa zákaz diskriminácie na základe náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej diskriminácie uplatňuje iba na zamestnanie, povolanie alebo odborné vzdelávanie.

Poslednýkrát sa Rada EPSCO návrhom smernice zaoberala na svojom zasadnutí dňa 30. 11. 2009, kde vzala na vedomie správu predsedníctva o pokroku v rokovaní. K návrhu

smernice sa naďalej vedú rokovania na úrovni pracovnej skupiny Rady pre sociálne otázky. Stále ostáva niekoľko nevyriešených otázok.

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1927/2006, ktorým sa zriaďuje Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii

Cieľom návrhu bolo umožniť efektívnejšiu akcieschopnosť EGF pri podpore pracovníkov prepúšťaných v dôsledku globalizácie, dočasne rozšíriť rozsah aj o pokrytie prepúšťaní zapríčinených dopadom globálnej finančnej a hospodárskej krízy a tiež viac priblížiť solidárny aspekt fondu poskytovaním podpory pre prepúšťaných.

Nariadenie bolo uverejnené v Ú. v. EÚ (ÚV EÚ L 167/26 , 29.6.2009) ako Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 546/2009 z 18. júna 2009 , ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1927/2006, ktorým sa zriaďuje Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii.

- Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov

V roku 2008 Rada EPSCO rozhodla, že balík integrovaných usmernení na roky 2008-2010, vrátane oboch hlavných smerov hospodárskej politiky a politiky zamestnanosti, by mal byť v platnosti po dobu troch rokov, a v najbližších rokoch by ich aktualizácia mala byť striktné obmedzená. Dňa 28. januára 2009 predložila Komisia na základe článku 128 (2) Zmluvy návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov, v ktorom navrhuje, aby usmernenia zamestnanosti ostali zachované v nezmenenej podobe na rok 2009. Rada schválila návrh na svojom rokovaní dňa 8. júna 2009.

Rada EPSCO počas roku 2009 schválila aj nasledujúce závery Rady:

- Podpora začleňovania na trh práce – zotavenie z krízy a príprava lisabonského programu na obdobie po roku 2010;
- Zdravé a dôstojné starnutie;
- Rodová rovnosť: podpora rastu a zamestnanosti;
- Nadviazanie na vykonávanie Pekinskej akčnej platformy členskými štátmi a inštitúciami EÚ – „Peking 15+“: preskúmanie pokroku;
- Flexibilita v čase krízy;
- Nové zručnosti pre nové pracovné miesta – Predvídanie a zosúladovanie potrieb trhu práce a zručností;
- Profesionálna a geografická mobilita pracovnej sily a voľný pohyb pracovníkov v rámci Európskej únie;
- Sociálne služby ako nástroj aktívneho začleňovania a posilňovania sociálnej súdržnosti a ako oblasť pracovných príležitostí;
- Rovnaké príležitosti pre ženy a mužov: aktívne a dôstojné starnutie;

- Začlenenie Rómov.

3.23 Životné prostredie

Na vnútroštátnej úrovni je Koordinácia politiky SR k EÚ pre oblasť životného prostredia v gescii Ministerstva životného prostredia SR. Rezortná koordinačná skupina pre životné prostredie (ďalej „RKS-ŽP“) naďalej zabezpečovala svoju prvostupňovú koordinačnú úlohu. Zasadnutia RKS ŽP sa konali pravidelne v pondelok, v zmysle programu zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ. V sledovanom období sa uskutočnilo 12 stretnutí RKS ŽP, ktorá schvaľovala pozície na rokovania pracovných skupín Rady EÚ pre životné prostredie, vyjadrovala sa k návrhom inštrukcií pripravovaných pre Komisiu pre záležitosti EÚ 1 ako aj návrhu mandátu pre zastupovanie Slovenska na úrovni Rady EÚ pre životné prostredie. V rámci RKS boli diskutované a riešené otázky a problémy aj s nadrezortnou pôsobnosťou: prípravy podkladov a predbežných stanovísk na rokovanie Výboru pre európske záležitosti NR SR, koordinácia konaní o porušení Zmluvy o založení ES, reportingové povinnosti voči Európskej komisii, korigendá platných legislatívnych predpisov, tlmočenie v pracovných skupinách rady. Príprava a schvaľovanie pozícií na rokovania COREPERu boli v oblasti životného prostredia zabezpečované prostredníctvom účasti zástupcu MŽP SR na zasadnutiach Komisie pre záležitosti EÚ 1. Zároveň sa uskutočnili aj neformálne stretnutia k riešeniu konkrétnych problémových okruhov, resp. operatívnych problémov, v období medzi jednotlivými formálnymi rokovaniami RKS. Na expertnej úrovni boli konzultované: Zväz priemyslu Slovenska, zástupcovia leteckej dopravy, Združenie automobilového priemyslu, Zväz chemického a petrochemického priemyslu, Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku, Slovenská technická univerzita.

Na úrovni EÚ je najvyšším rozhodovacím orgánom pre prijímanie legislatívnych aktov a politických dokumentov v oblasti životného prostredia - Rada EÚ pre životné prostredie (RŽP), členom za SR je minister životného prostredia. Okrem pravidelných zasadnutí predsedníctvo zvyčajne organizuje aj tzv. neformálnu RŽP vo svojej krajine. V sledovanom období sa uskutočnilo sedem zasadnutí Rady ministrov životného prostredia, z toho dve neformálne a päť formálnych (2x Luxemburg: 25. júna a 21. októbra 2009; 3x v Bruseli: a 23. novembra 2009, 16. decembra 2009 a 15. marca 2010), v rámci ktorých boli obhajované pozície Slovenska najmä v oblasti revízie smernice o priemyselných emisiách, v oblasti stratégie EÚ v súvislosti s vývojom pozície EÚ v otázke komplexnej dohody o klíme na obdobie po roku 2012, ktoré sú prioritou nielen EÚ, ale aj Slovenska pre súčasné obdobie.

V oblasti životného prostredia pracujú 2 pracovné skupiny Rady (Pracovná skupina pre životné prostredie – tematicky zameraná na vnútorné environmentálne politiky a Pracovná skupina pre medzinárodné aspekty životného prostredia – zameraná na externé environmentálne politiky a koordináciu stanovísk členských krajín pred vyjednávaním o medzinárodných dohovorov v oblasti životného prostredia). Zástupcovia rezortu životného prostredia, ako aj prizvaní odborníci z iných rezortov (MH SR, ÚGKK SR, MZ SR – CCHLP, ÚVZ SR, MP SR, MDPT SR) sa pravidelne zúčastňovali zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ.

MŽP SR pravidelne organizovalo stretnutie zástupcov veľvyslanectiev ČK EÚ s ministrom životného prostredia SR pred formálnymi rokovaniami Environmentálnej Rady EÚ. Cieľom brífingov je informovať ČK o pozíciách SR k prerokovávaným témam, ako aj získať zásadné informácie o postojoch ostatných ČK pred každým rokovaním Rady EÚ. V sledovanom

období sa na pôde MŽP SR stretli zástupcovia veľvyslanectiev členských krajín EÚ celkovo štyrikrát (23. 6. 2009, 19. 10.2009 a 16. 12.2009 a 10.3.2010).

Záujmy SR boli presadzovane vďaka aktívnej účasti zástupcov rezortu na zasadnutí jednotlivých formáciách Rady EÚ pre ŽP najmä Rady ministrov životného prostredia. Neformálne rady ministrov životného prostredia sa počas sledovaného obdobia uskutočnili v dňoch 23.- 25. júla 2009 v Are vo Švédsku. Hlavnými bodmi programu neformálnej Rady vo Švédsku bola problematika environmentálnej a energeticky efektívnej ekonomiky a príprava decembrového Kodanského summitu k zmene klímy. Španielske predsedníctvo pripravilo neformálne stretnutie v dňoch 15. - 17. január 2010 v španielskej Seville, kde boli ústrednými témami zmena klímy (v nadväznosti na neúspech Kodane), zelená ekonomika a biodiverzita..

V sledovanom období máj 2009 – apríl 2010) sa uskutočnilo sedem zasadnutí Rady ministrov životného prostredia, z toho dve neformálne a päť formálnych (2x Luxemburg: 25. júna a 21. októbra 2009; 3x v Bruseli: a 23. novembra 2009, 16. decembra 2009 a 15. marca 2010), v rámci ktorých boli obhajované pozície Slovenska najmä v oblasti revízie smernice o priemyselných emisiách, v oblasti stratégie EÚ v súvislosti s vývojom pozície EÚ v otázke komplexnej dohody o klíme na obdobie po roku 2012, ktoré sú prioritou nielen EÚ, ale aj Slovenska pre súčasné obdobie.

V sledovanom období pokračoval v oblasti životného prostredia proces transpozície a zabezpečovania implementácie platných legislatívnych aktov EÚ v oblasti životného prostredia. Boli prijaté viaceré právne akty, novely zákonov a vykonávacie predpisy za účelom transpozície environmentálnej acquis. Za obdobie máj 2009 – máj 2010 bolo prijatých 13 legislatívnych aktov EK na úrovni Rady EÚ a EP, ktoré boli publikované v Úradnom vestníku EÚ.

Za obdobie máj 2009 – máj 2010 bolo na Slovensku prijatých 22 všeobecne záväzných právnych predpisov; z toho v roku 2009 ich bolo prijatých 13 a v roku 2010 ich bolo 9.

Využívanie fondov - možnosť čerpania prostriedkov z fondov EÚ

Slovenská republika od svojho vstupu do EÚ využíva rôzne možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ. V rámci finančného plánu Operačného programu Životné prostredie 2007- 2013 zazmluvnených resp. „rezervovaných“ už 1 809 247 087,65 EUR, čo celkovo predstavuje 85,44 % z celkovej alokácie operačného programu. Zostávajúce finančné prostriedky sú alokované na financovanie environmentálnych záŕaží a protipovodňových aktivít, pričom ministerstvo predpokladá vyhlásenie výziev na uvedené aktivity ešte v priebehu roka 2010.

Vo vzťahu k čerpaniu a záväzkom v čerpaní voči Európskej únii je situácia nasledovná:

V rámci Kohézneho fondu Európska únia poskytla pre OP ŽP zálohovú platbu vo výške 164 770 522 EUR. Spolu s doteraz zrealizovaným čerpaním, ktoré k 18.2.2010 predstavuje sumu 32 796 527 EUR je záväzok z roku 2007 (84 199 655 EUR) na 100 % vyčerpaný a záväzok z roku 2008 (138 336 529 EUR) sa čerpá na 82,46 %. Zostávajúce výdavky zo záväzku roku 2008 vo výške 24 271 104 EUR je potrebné v zmysle pravidla n+3 vyčerpať do konca roku 2011, pričom vzhľadom na stav implementácie operačného programu (schválené/zazmluvnené projekty a projekty v implementácii) očakávame, že uvedená suma bude vyčerpaná ešte v prvom polroku 2010.

V rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) Európska únia poskytla pre OPŽP zálohovú platbu vo výške 20 768 124,00 EUR. Spolu s doteraz zrealizovaným čerpaním, ktoré k 18.2.2010 predstavuje sumu 12 192 228,27 EUR je záväzok z roku 2007 (32 819 473 EUR) vyčerpaný na 100 % a začalo sa s čerpaním záväzku z roku 2008 a tento vzostávajúcej výške 31 795 164 EUR je potrebné v zmysle pravidiel n+3 vyčerpať do konca roku 2011, pričom vzhľadom na stav implementácie operačného programu (schválené/zazmluvnené projekty a projekty v implementácii) očakávame, že uvedená suma bude vyčerpaná už v prvom polroku 2010.

Okrem operačných programov, ktoré sú v novom programovom období 2007 – 2013 implementované v rámci cieľov 1 a 2 Kohéznej politiky - Konvergencia, Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť, obsiahnutých v Národnom strategickom referenčnom rámci, sa SR podieľa aj na implementácii programov cieľa 3 - Európskej územnej spolupráce. MŽP SR plní v tomto programovom období funkcie Národného orgánu pre dva programy európskej územnej spolupráce, a to: Program nadnárodnej spolupráce Stredná Európa a Program nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa. Cieľom oboch programov je zvýšenie hospodárskej a sociálnej integrácie a súdržnosti.

V 6. roku členstva SR z hľadiska týchto programov sa rozbiehala implementácia projektov schválených v 1. výzve Programu Stredná Európa, kde je v 15 z celkovo 30 schválených projektov zapojených 23 slovenských projektových partnerov. Príspevok zo zdroja ERDF určený pre slovenských partnerov predstavuje sumu 4,3 mil. EUR. Zároveň prebiehala 2. výzva na predkladanie žiadostí, v rámci ktorej bolo schválených 37 projektov, z toho 18 projektov s účasťou 26 slovenských projektových partnerov, s príspevkom z ERDF vo výške takmer 4,5 mil. EUR. Od 15. marca 2010 do 07. mája 2010 je vyhlásená 3. výzva na predkladanie projektov v rámci tohto programu.

Čo sa týka programu Juhovýchodná Európa, v sledovanom období 6. roku členstva SR v EÚ bolo po aplikovanom dvojkrokovom procese predkladania a výberu projektových žiadostí definitívne schválených 40 projektov, pričom v 15 z nich je zapojených spolu 23 partnerov zo Slovenska. Príspevok ERDF pre slovenských partnerov predstavuje viac ako 5 mil. EUR. V súčasnosti prebieha výber projektových zámerov z 2. výzvy na predkladanie projektových žiadostí, ktoré budú následne pozvané do 2. kola výzvy.

Vo vzťahu k OP ŽP je komplementárne využívaný finančný nástroj ES LIFE +, ktorý je špecifickým nástrojom pre podporu projektov z oblasti životného prostredia. Predmetom podpory sú projekty prispievajúce k rozvoju environmentálnej politiky a legislatívy a projekty, ktoré sú zároveň inovatívne alebo majú demonštračný charakter a ich realizácia predstavuje pre členské štáty EÚ pridanú európsku hodnotu. Tematicky je LIFE+ zameraný v rámci životného prostredia na oblasti 6. Environmentálneho akčného programu. SR ako členský štát EÚ má v rámci finančného nástroja LIFE+ na každý rok od roku 2007 až do roku 2013 pridelenú indikatívnu finančnú alokáciu. Táto ročná alokácia je vo výške cca 3 000 000 EUR (v roku 2007 bola 2 857 000 EUR, v roku 2008 bola 3 171 000 EUR, v roku 2009 bola 3 830 000 EUR a v roku 2010 bude 3 669 000 EUR). Každý rok Európska komisia vyhlasuje výzvy na predkladanie projektov za účelom rozdelenia prostriedkov medzi žiadateľov z členských štátov EÚ.

V rámci výzvy zo septembra 2008 bolo za Slovensko podaných 5 projektov, z toho boli schválené 3 projekty v septembri 2009, s celkovým objemom grantu z LIFE+ 3 629 000 EUR, čo o 458 000 EUR prevyšuje indikatívnu alokáciu pre Slovensko. V októbri roku 2009 bolo podaných 8 projektov pod hlavičkou slovenských žiadateľov a v ďalších dvoch projektoch

boli slovenské organizácie partnermi. Hodnotenie a schvaľovanie podaných projektov práve prebieha na úrovni EK a výsledky budú známe koncom mája 2010. Napriek tomu že program LIFE+ je veľmi náročný program na kvalitu projektov a zameranie, Počet podaných projektov a ich úspešnosť sa každý rok zvyšuje hlavne zásluhou efektívnych konzultácií a usmernení žiadateľov z úrovne MŽP SR a zabezpečenia spolufinancovania projektov zo strany štátu.

Hlavné vplyvy a zmeny ktoré priniesol šiesty rok členstva

Obdobie šiesteho roku členstva SR v EÚ môžeme vysoko pozitívne hodnotiť z hľadiska environmentálnych prínosov v oblasti znižovania rizík pre životné prostredie z používania pesticídov, chemických látok a prípravkov, biocídov a obmedzovania uplatňovania ťažkých kovov vo výrobe a produktoch širokej spotreby. Bola ukončená tvorba novej legislatívy v súlade s opatreniami Tematickej stratégie trvalo udržateľného používania pesticídov. Realizované opatrenia zabezpečili sprísnenie hodnotenia environmentálnych rizík a podmienok uvádzania týchto výrobkov na trh, sprísnenie podmienok pri ich používaní. V spolupráci s Ministerstvom hospodárstva (gestor chemickej legislatívy v SR) bol pripravený zákon č. 67/2010 o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon). Implementácia novej európskej legislatívy (nariadenie REACH, nariadenia o klasifikácii, označovaní a balení chemických látok a zmesí a nariadenia o ortuti) si vyžiadala prijať nový zákon, ktorý s účinnosťou od 1. apríla 2010 zrušil zákon č. 163/2001 Z. z.

V predmetnom období bol ukončený proces transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 66/2006/ES o batériách a akumulátoroch a o použitých batériách a akumulátoroch do zákona č. 223/2001 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Reagujúc na požiadavky praxe a na upozornenia zo strany Európskej únie boli do predpisov z oblasti odpadového hospodárstva úplne implementované Smernice 2002/96/ES o odpade z elektrických a elektronických zariadení, Smernice 2002/95/ES o obmedzení používania niektorých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach a Smernice Rady č. 1999/31/ES o skládkach odpadov. V roku 2010 sa schválením nového zákona o obaloch, ktorý nadobúda účinnosť 1. mája 2010, podarilo ukončiť transpozíciu smernice č. 2004/12/ES Európskeho parlamentu a Rady z 11. februára 2004, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov. Nový zákon o obaloch sprehľadňuje právny rámec nakladania s obalmi a s odpadmi z obalov v Slovenskej republike.

Pre zabezpečenie povinností vyplývajúcich z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 842/2006 o určitých fluórovaných skleníkových plynoch a s ním súvisiacich právnych predpisov bol dňa 19.6.2009 prijatý zákon č. 286/2009 Z. z. o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška MŽP SR č. 314/2009 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Implementáciou týchto predpisov sa obmedzuje únik týchto plynov do ovzdušia. Naďalej pokračoval trend v znižovaní emisií základných znečisťujúcich látok a vytvárali sa podmienky pre neprekročenie národných emisných stropov v roku 2010 pre znečisťujúce látky SO₂, NO_x, NH₃, a VOC.

V súčasnosti je predložený na rokovanie poradných orgánov vlády SR návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa do právneho poriadku Slovenskej republiky preberá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/105/ES zo 16. decembra 2008 o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky, o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc Rady 82/176/EHS,

83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a o zmene a doplnení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES. Termín transpozície je do 12. júla 2010.

Aj v ďalšom období je potrebné venovať zvýšenú pozornosť príprave a tvorbe nových právnych aktov EÚ, ktoré je následne potrebné správne v stanovených časových horizontoch transponovať a implementovať do národnej legislatívy, aby sa následné predišlo konaniam tzv. infringementom zo strany EK.

V oblasti znižovania environmentálnych rizík chemických faktorov bude potrebné v ďalšom období implementovať novú európsku legislatívu v oblasti trvalo udržateľného používania pesticídov, ktorá si vyžaduje sprisnenie podmienok pre nakladanie s pesticídmi počas celého ich životného cyklu, zvyšovanie informovanosti verejnosti o vlastnostiach chemických prípravkov, znižovanie chemizácie a najmä podporu pri realizácii postupov priaznivejších pre ochranu zložiek životného prostredia a zachovanie biodiverzity v podmienkach poľnohospodárskej výroby. V zmysle rozhodnutia Riadiacej Rady UNEP č. 25/5 a rokovaní Environmentálnej Rady EÚ sa začal proces prípravy Medzinárodnej konvencie o ortuti.

Pozornosť je potrebné venovať návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontroly znečisťovania životného prostredia). Problematika znižovania priemyselných emisií bola v minulosti zakomponovaná do viacerých právnych predpisov EÚ. Európska Komisia, na základe podrobných analýz konštatovala, že v platných právnych predpisoch sú vážne nedostatky, ktoré veľmi sťažujú presadzovanie záujmov EÚ v oblasti životného prostredia. Cieľom návrhu je zrevidovať a zlúčiť sedem rôznych existujúcich smerníc, ktoré sa týkajú priemyselných emisií, aby sa dosiahla vysoká úroveň ochrany životného prostredia a zároveň zjednodušil právny rámec a aby sa predišlo nepotrebnému administratívne zaťaženiu.

Rovnako je potrebné venovať pozornosť smernici 96/82/EC o kontrole veľkých havarijných nebezpečenstiev zahŕňajúcich nebezpečné látky (SEVESO II), ktorá sa bude v najbližšom období novelizovať v súvislosti s novou chemickou legislatívou REACH a CLP. Pre SR bude mať táto zmena následne vplyv z hľadiska transpozície a implementácie nových podmienok v oblasti prevencie závažných priemyselných havárií.

V nadchádzajúcom období stojí pred Slovenskou republikou dôležitá úloha v oblasti odpadového hospodárstva, a to dosiahnutie súladu právnych predpisov so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/2008/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc. Súčasne je možné očakávať, že bude dokončená revízia smernice o odpade z elektrických a elektronických zariadení a smernica o obmedzení používania niektorých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach.

Od 01.01.2010 bola pre mestá a obce zavedená povinnosť separovania nasledovných zložiek komunálneho odpadu: papier, plasty, sklo, kovy. V ďalšom období je však potrebné prijať také opatrenia, prostredníctvom ktorých by Slovenská republika plnila limity a dlhodobé ciele Európskej únie v oblasti recyklácie vybraných druhov odpadov. Jedným z týchto opatrení je aj dopracovanie stratégie nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom, jej schválenie vládou SR, s cieľom zaviesť separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obciach. Pre rozvoj odpadového hospodárstva Slovenskej republiky zohráva dôležitú úlohu aj spracovanie dokumentu strategického významu „Konceptie nakladania s odpadmi v SR na obdobie rokov 2014 – 2020“. Dokument by mal obsahovať analýzu súčasného stavu odpadového hospodárstva v Slovenskej republike, ako aj opatrenia, ktoré je nevyhnutné prijať

na zlepšenie environmentálne vhodnej prípravy na opätovné použitie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadu, a hodnotenie, ako bude realizácia opatrení podporovať dosahovanie cieľov stanovených relevantnými dokumentmi Európskej únie.

V budúcom období je potrebné venovať zvýšenú pozornosť opatreniam pre dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia na celom území Slovenskej republiky (v súčasnosti je v 19-ich oblastiach riadenia kvality ovzdušia prekračovaná limitná hodnota pre suspendované častice PM₁₀ a v jednej oblasti aj limitná hodnota pre SO₂).

Taktiež sa musíme zamerať na prípravu technických riešení, ktorými sa dosiahnu sprísnené emisné limity, hlavne pre veľké spaľovacie zariadenia, ktoré vyplynú s pripravovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady o priemyselných emisiách. V tejto záležitosti sa v súčasnosti pripravuje pracovná skupina v spolupráci s MH SR na hľadanie finančných možností na implementáciu sprísnených požiadaviek EÚ.

V roku 2010 začali platiť prísnejšie hraničné hodnoty pre obsah prchavých organických látok v regulovaných výrobkoch (náterové materiály). Je potrebné zabezpečiť monitorovací program a účinný štátny dozor v danej veci (Slovenská obchodná inšpekcia - predaj vo veľkoobchodnej a v maloobchodnej sieti, SIŽP - analýza regulovaných výrobkov vo výrobe).

Z hľadiska pôsobnosti SEPP (pomoc z finančných nástrojov EÚ) budúci vývoj v SR, v súvislosti s jej členstvom v EÚ, podstatne ovplyvní vývoj politiky súdržnosti EÚ v nasledujúcich rokoch. Dôležité bude nielen bezproblémové ukončenie aktuálneho programového obdobia 2007 – 2013, ale najmä smerovanie politiky súdržnosti v rokoch 2014 - 2020. Keďže politika súdržnosti je rozvojovou politikou spájajúcou prvky viacerých sektorových politík je dôležité aký veľký dôraz bude v jej rámci kladený na environmentálnu politiku, čo nepochybne ovplyvní aj množstvo financií, ktoré budú vyčlenené na podporu environmentálnych projektov. Diskusie o budúcnosti politiky súdržnosti začali už v roku 2008. V týchto diskusiách je potrebné zdôrazňovať potrebu zachovania podpory environmentálnych projektov z fondov EÚ, najmä projektov zameraných na rozvoj environmentálnej infraštruktúry.

Z hľadiska koncepčného plánovania a riadenia na úrovni ústredného orgánu štátnej správy a štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve a tiež efektívneho výkonu kontrolnej činnosti na ostatných úrovniach orgánov štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve je nevyhnutné opatrení, ktoré v nadchádzajúcom období výrazne a účinne posilnia a podporia výkon štátnej správy a štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve na všetkých úrovniach. Pre zabezpečenie efektívneho výkonu štátnej správy a štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve, ktorý bude v súlade s požiadavkami kladenými EÚ je nevyhnutné z hľadiska dlhodobej perspektívy odborne posilniť všetky úrovne riadenia, avšak z pohľadu sledovaných priorít, úloh a naliehavosti musí byť v popredí posilnenie ústredného orgánu štátnej správy a štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve.

Vytvárať adekvátne finančné predpoklady formou dotácií alebo výhodných úverov pre realizáciu náročných najmä investičných aktivít potrebných na dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia v Slovenskej republike a sprísnených emisných limitov pre zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré sú pripravované smernicou Európskeho parlamentu a Rady o priemyselných emisiách.

Rezort ŽP úzko spolupracuje so zástupcami NR SR; pracovníci NR SR sú pravidelne prizývaní k účasti na rokovaníach Rezortnej koordinačnej skupiny ŽP, ako aj k rokovaniam komisie

EU 1 na MZV SR, kde sú pravidelne informovaní o všetkých stanoviskách SR pripravovaných na rokovania v inštitúciách EÚ. Rezort ŽP plní ustanovenia ústavného zákona 379/2004Z.z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie a dodržiava stanovené lehoty na predkladanie dokumentov, čím prispieva k efektívnemu presadzovaniu záujmov Slovenska v Európskej únii.

V zmysle zákona NR SR č.253/2005 Z.z. o rokovačom poriadku NR SR v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť predkladať VEZ NR SR predbežné stanovisko k legislatívnemu návrhu EK do 3 týždňov po jeho obdržaní, čo v reáli predstavuje veľmi krátke obdobie na jeho prerokovanie v orgánoch vedenia rezortu a vypracovanie predovšetkým v prípadoch, keď na vypracovanie predbežného stanoviska je potrebné osloviť viaceré dotknuté orgány, prípadne rezorty, alebo dokonca rokovať o gestorstve k určitému legislatívnemu aktu, čo často zaberie celé stanovené obdobie 3 týždňov; návrhy stanovisk na rokovanie Rady EÚ v dostatočnom časovom predstihu. Ak k termínu rokovania VEZ pripočítame „dostatočný časový predstih“, rezort by mal predkladať predmetné stanoviská dva týždne pred samotným rokovaním príslušnej formácie Rady EÚ. Pravidlom býva, že dokumenty sú upravované v nadväznosti na rokovania COREPERu, ktorého zasadnutia sa konajú spravidla týždeň pred samotným rokovaním Rady EÚ. Z toho titulu, nie je možné „v dostatočnom časovom predstihu“ informovať VEZ NR SR o záverečných stanoviskách, ktoré sú upravované v zmysle aktuálnych dokumentov predkladaných sekretariátom Rady EÚ často krát aj deň pred samotným rokovaním Rady EÚ.

V zmysle vyššie uvedeného, považujeme za potrebné snažiť sa o doriešenie týchto procesných nedostatkov tak, aby sa vytvoril dostatočný priestor pre prípravu kvalifikovaných stanovisk, bez ktorých je veľmi problematické v dostatočnej miere obhajovať záujmy Slovenska na úrovni EÚ. Na základe získaných skúseností jednotlivých rezortov je potrebné v dostatočnej miere, rozsahu a čase aktualizovať Revidovaný mechanizmus tvorby stanovisk k návrhom aktov schvaľovaných Radou Európskej únie v podmienkach Slovenskej republiky“, schválený uznesením vlády SR č. 884 zo dňa 17.10.2007, tak aby sme dosiahli optimálny spôsob prípravy, predkladania a schvaľovania stanovisk SR, ktorý je porovnateľný s ostatnými členskými krajinami EÚ a aj týmto spôsobom prispeli k dôraznejšiemu presadzovaniu záujmov Slovenska v rámci jednotlivých inštitúcií EÚ.

MŽP SR vidí potrebu v doriešení problematiky zverejňovania dokumentov EÚ. V súčasnosti chýba dokument, ktorý by uvedenú problematiku komplexne riešil. Predmetom rokovaní formácii Rady EÚ sú často dokumenty, ktoré obsahujú akronym „LIMITE“, nakoľko obsahujú pozície členských štátov. Uvedené dokumenty nie sú zverejniteľné, z čoho vyplýva problém s ich odstupovaním napr. tretím stranám so žiadosťou o stanovisko (napr. priemysel).

Na predmetné dokumenty je potrebné aplikovať aj článok 4 ods. 3, článok 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, ktoré je priamo uplatniteľným právnym predpisom aj v Slovenskej republike.

3.24 Štatistika

Na európskej úrovni sa Štatistický úrad zapája do aktivít EU v oblasti štatistiky na úrovni Rady a Komisie:

- účasťou expertov na zasadaniach pracovnej skupiny štatistika pri Rade – formácia Všeobecné záležitosti B.08,

- na úrovni Komisie v rámci Výboru pre európsky štatistický systém a v početných pracovných skupinách Eurostatu.

Na vnútroštátnej úrovni pracuje Rezortná koordinačná skupina pre štatistiku (RKS), ktorá bola zriadená pri ŠÚSR a zastúpenie v nej majú všetky dotknuté rezorty. Zasadá podľa potreby a pripravuje stanoviská pre KEÚ1 a KEU2 a schvaľuje pozície SR pre rokovania pracovnej skupiny Rady.

V roku 2009 boli v oblasti štatistiky prijaté tri právne akty: Nariadenie EP a Rady o štatistike prípravkov na ochranu rastlín, Odporúčanie k nariadeniu Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2533/98 z 23. novembra 1998 o zbere štatistických informácií Európskou centrálnou bankou a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 808/2004 o štatistikách Spoločenstva o informačnej spoločnosti. ŠÚSR sa aktívne a účinne zapájal do procesu ich prípravy a schvaľovania na úrovni pracovných skupín Komisie ako i Rady.

Najpodstatnejšie zmeny vyplývajú z dvoch dôležitých dokumentov nelegislatívneho charakteru:

- „Oznam o produkčných metódach európskych štatistik: vízia pre nasledujúcu dekádu“. Ide o dokument, ktorý je základom budúcej orientácie práce v rámci Európskeho štatistického systému a jeho modernizácie za účelom uspokojovania rastúcich požiadaviek kladených na poskytovanie štatistických údajov na európskej aj národnej úrovni. Dokument sa postupne rozpracúva do podoby stratégie a je opakovane predmetom diskusie na zasadaniach Výboru pre európsky štatistický systém.
- „HDP a to, čo je za ním“ (GDP and beyond) a dopady Stiglitz-Senovej správy pre oblasť štatistiky. Na odborné rozpracovanie problematiky bola v rámci Eurostatu vytvorená osobitná pracovná skupina, na činnosti ktorej sa bude podieľať aj Štatistický úrad SR.

Oba spomenuté dokumenty s najväčšou pravdepodobnosťou výrazne ovplyvnia tvorbu štatistiky v budúcnosti a bude preto nevyhnutné aktívne sa zúčastňovať na ich rozpracovaní a sledovať prípravu ich aplikácie do praxe.

Záver

Šiesty rok členstva bol z hľadiska činnosti EÚ prelomovým z viacerých dôvodov. Konali sa voľby do Európskeho parlamentu, v decembri 2009 vstúpila do platnosti Lisabonská zmluva a začiatkom tohto roku začala svoju činnosť nová Európska komisia.

Slovenská republika považuje svoje pôsobenie v EÚ za nástroj zjednocovania Európy a za kľúčové spoločenstvo demokratických hodnôt a solidarity, vytvárajúce lepšie predpoklady pre reálnu emancipáciu všetkých krajín európskeho kontinentu.

Vstupom do eurozóny Slovensko zavrátilo formálny proces integrácie do všetkých štruktúr EÚ. Odstránením vysokej fluktuácie a neistoty kurzového vývoja si zabezpečilo i v časoch krízy menovú stabilitu.

V šiestom roku členstva sa Slovensko prostredníctvom Stáleho zastúpenia v Bruseli a aktívnej účasti v pracovných skupinách Európskej komisie zúčastňovalo na práci EÚ v jednotlivých prípravných orgánoch Rady. Predstavitelia a zástupcovia rezortov na pracovnej úrovni

presadzovali pozície odrážajúce záujmy Slovenskej republiky a priority vyplývajúce z programového vyhlásenia vlády a strategických dokumentov v jednotlivých oblastiach.

Predložená správa podrobne sumarizuje aktivity rezortov, komisií a spolupracujúcich organizácií. Zároveň upozorňuje na najdôležitejšie úlohy v najbližšom období ktoré čakajú európske inštitúcie i členské štáty najmä s ohľadom na dôsledky globálnej krízy, ktorá sa Európe nevyhýba.

Na základe správ jednotlivých rezortov a gestorov spolupracujúcich s EÚ je možné konštatovať, že efektívna európska integrácia je v dnešných časoch globálnej krízy ešte aktuálnejšia a dôležitejšia ako po minulé roky.